

ДНЕВНИКЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

IX^{то} ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ).

XXVII заседание, Понеделникъ, 30-й Ноемврий 1898 год.

(Отворено въ 2 часътъ слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя Христо Ивановъ.)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: (Звъни.) Засѣданието се открива.

Г-нъ секретарьъ Боби Лафчиевъ ще прочете списъка на г-да народнитѣ прѣдставители, за да се види: кой присѣтствува и кой отсъствува отъ днешното засѣданье.

Секретарьъ Боби Лафчиевъ: (Прочита списъка.) Отсъствувать г-да прѣдставителитѣ: Атанасъ Д. Шевъеновъ, Димитръ х. Баневъ, Димитръ Сжселовъ, Иванъ М. Лиловъ, Боста Стефановъ, Петко Катрановъ, Стоянъ Петковъ, Стефанъ Консуловъ и Юрданъ Йоновъ.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Отъ цѣлото число на г-да народнитѣ прѣдставители, въ днешното засѣданье отсъствувать 9 души; значи, има нуждното число прѣдставители, за да се пристъпи къмъ дневния редъ.

На дневенъ редъ, г-да прѣдставители, имаме:

I. Трето четение законопроекта за устройството на сждилищата.

II. Първо четение: 1) законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за бериитѣ (акциза) върху питиетата; 2) законопроекта за прѣкръпяване кражбитѣ на добитъба; 3) прѣдложението за отцѣпване на Царибродската околия отъ Трънския окръгъ и присѣдиняването ѝ къмъ Софийския; 4) прѣдложението за освобождение отъ поземеленъ налогъ прѣвъ текущата година всички лозя, поврѣдени отъ болѣстята „пероноспора“ (мана.)

III. Докладъ отъ комисията по изработване проекто-правилника за вътрѣшния редъ на Народното Събрание.

IV. Утвърждение контракта за единъ авансъ отъ 10 милиона лева срѣщу частъ отъ V-та опция на държавния

заемъ отъ 1892 год. и срѣщу остатъка на II-та опция на държавния заемъ отъ 1896 год.

V. Отношението на г-на Военния Министръ, съ което иска разрѣшение отъ Народното Събрание, за даване подъ сждъ народния прѣдставитель А. Кразвъ.

Прѣди да се пристъпи къмъ дневния редъ, ще съобщя на г-да прѣдставителитѣ, че на г-на Губидѣльниковъ, по случай заболяването на майка му, е разрѣшенъ 10-дневенъ отпускъ, и на г-на Бобошевски 6-дневенъ.

Слѣдъ това, ще съобщя на г-да прѣдставителитѣ, че е постъпилъ бюджетопроектъ за приходитѣ въ Княжество България, който ще бѣде раздаденъ и ще се прѣпрати на надлѣжната комисия.

Моля г-на докладчика по Министерството на Правосъдието да заеме мѣстото си. (Гласове: Нѣма го!)

Д-ръ Димитръ Теодоровъ: Г-да! Избирателитѣ отъ Колянларската община ми сж направили честъ, като сж ме натоварили съ мисията да прѣдамъ на Народното Събрание една резолюция, която сж гласували въ единъ митингъ, държанъ на 15-й Ноемврий т. г., въ центра на общината. Тази резолюция, слѣдъ като привожда разни факти отъ дѣйствиата на полицията, протестира противъ беззаконията и насилията на днешната власть и молижъ отдаването подъ сждъ насилницитѣ на властта. Ако ми позволите да прочетъ цѣлия текстъ. (Гласове: Не може! Не е турено на дневенъ редъ!)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ако е прѣдложение, може да се тури на дневенъ редъ за утрѣ.

Д-ръ Димитър Теодоровъ: Не! Просто съмъ патова-ренъ да прѣдамъ резолюцията на Народното Събрание. (Подава резолюцията на Бюрото.)

Прѣсѣдателствующий Христо Ивановъ: Моля г-на секретари да прочете на трето четение Закона за устройството на сѣдилищата.

Секретаръ Воби Лафчиевъ: (Чете.)

„Законъ за устройството на сѣдилищата.

Общи правила.

Чл. 1. Сѣдебни учреждения сж:

а) общинскитѣ сѣдилища, учредени съ закона отъ 18-й Декемврий 1887 год. и на които настоящиятъ законъ не се приспособява;

б) мировитѣ сѣдии;

в) окръжнитѣ сѣдилища;

г) апелативнитѣ сѣдилища, и

д) Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ.

Забѣлъжка I. По дѣла, показани въ Закона за углавното сѣдо-производство, заедно съ коронитѣ сѣдии при окръжнитѣ сѣдилища, участвуваъ и сѣдебни засѣдатели, наредбитѣ за които се прѣдвизда въ Закона за сѣдебнитѣ засѣдатели отъ 3-й Априлий 1897 год.

Забѣлъжка II. Военнитѣ сѣдилища, както и духовнитѣ отъ православно и други вѣроисповѣдания, се уреждатъ особно.

Чл. 2. Мировитѣ сѣдии е еднолична власть, окръжнитѣ, апелативнитѣ сѣдилища и Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ сж колегиални учреждения.

Чл. 3. Вѣдомството на мировитѣ сѣдии, окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища се ограничава върху отдѣлни сѣдебни участъци и окръзи. Окръжитѣ на окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища и участъцитѣ на мировитѣ сѣдии, както и тѣхнитѣ сѣдалища ще се опрѣдѣлятъ съ особенъ законъ.

Чл. 4. Мировитѣ сѣдии, окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища разглеждатъ дѣлата по сжщество, а Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ не рѣшава дѣлата по сжщество, но общия редъ на производството, но наблюдава за точното изпълнение на закона и еднаквото му приспособление.

Чл. 5. За произвеждане на прѣдвзрително дирение по прѣстъпления, при окръжнитѣ сѣдилища опрѣдѣлятъ се особни сѣдебни слѣдователи.

Чл. 6. При окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища, както и при Върховния Касаціоненъ Сѣдъ, се опрѣдѣлятъ прокурори и тѣхни замѣстници.

Чл. 7. При окръжнитѣ сѣдилища се намиратъ кандидати за сѣдебни длѣжности, числото, правата и длѣжноститѣ на които се опрѣдѣлятъ отъ настоящия законъ.

Чл. 8. Подвѣдомственитѣ прѣдмети и редътъ, по който дѣйствуватъ въ сѣдилищата прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници, се опрѣдѣлятъ въ Углавното и Гражданското сѣдопроизводства, а тѣй сжщо и въ настоящия законъ.

Чл. 9. Сѣдитѣ и прокуроритѣ се назначаваъ отъ Княза, а другитѣ длѣжностни лица отъ сѣдебното вѣдомство се назначаваъ отъ Министра на Правосѣдието или отъ надлѣжното началствующе лице, по реда, указанъ въ настоящия законъ.

Книга II.

Чл. 10. При сѣдебнитѣ мѣста има:

а) канцеларии;

б) сѣдебни пристава;

в) потариуси, и

г) адвокати.

Глава I.

Мировитѣ сѣдии.

Чл. 11. Всѣки мирови сѣдия има свой участъкъ, опрѣдѣленъ по начина, прѣдвиденъ въ чл. 3-й.

Чл. 12. При всѣки мирови сѣдия има по единъ секретаръ.

Чл. 13. Въ случай на болестъ, отектствие или отстранение на нѣкой мирови сѣдия, неговата длѣжностъ, по назначение отъ прѣдсѣдателя на сѣда, врѣменно изпълнява единъ отъ съсѣднитѣ мирови сѣдии или единъ отъ членовѣ на окръжния сѣдъ.

Чл. 14. Властьта на всѣки мирови сѣдия се простира върху участъка, който е опрѣдѣленъ за всѣкия особно.

Чл. 15. На мировитѣ сѣдии се дава особенъ знакъ, който тѣ носятъ при изпълнение на службата си.

Глава II.

Окръжни сѣдилища.

Отдѣление I.

Чл. 16. Окръжниятъ сѣдъ състои отъ прѣдсѣдатель, подпрѣсѣдатели и членове.

Чл. 17. Всѣки окръженъ сѣдъ се дѣли на двѣ или повече отдѣления, въ едно отъ които прѣдсѣдателствува прѣдсѣдателятъ, а въ другитѣ подпрѣдсѣдателитѣ.

Чл. 18. Всѣки двѣ години, въ началото на мѣсець Септемврий, общото събрание распрѣдѣля, по жребие, членовѣ на сѣда по разнитѣ отдѣления, но по начинъ, щото единъ и сжщъ членъ да не засѣдава послѣдователно повече отъ двѣ години въ едно и сжщо отдѣление.

Въ окръжнитѣ сѣдилища съ двѣ отдѣления, горното распрѣдѣление става съ просто прѣвѣствание на членовѣтъ отъ едно отдѣление въ друго.

Чл. 19. Сѣдебнитѣ слѣдователи се считатъ за членове на окръжнитѣ сѣдилища и състоатъ при окръжния сѣдъ всѣки въ опрѣдѣления нему участъкъ.

Чл. 20. Числото на окръжнитѣ сѣдилища и тѣхнитѣ отдѣления, пространството на окръжитѣ имъ, както и числото на членовѣтъ на окръжнитѣ сѣдилища и сѣдебнитѣ слѣдователи, се опрѣдѣлятъ съ особенъ законъ, щатъ и расписание.

Отдѣление II.

Кандидати за сѣдебни длѣжности.

Чл. 21. За кандидати за сѣдебни длѣжности могатъ да бждатъ назначени само лица, които сж свършили юридическитѣ науки и сж положили държавенъ пѣснѣтъ.

Чл. 22. Кандидатитѣ се назначаваъ съ приказъ отъ Министра на Правосѣдието и се распрѣдѣлятъ между

окръжният съдилища. Те не могат да бъдат повече от двама при всеки окръжен съд.

Чл. 23. Кандидатът се счита за държавна служба и, след добиване удостоверение по чл. 24-й на този закон, полагатъ установената за съдията клетва.

Чл. 24. Кандидатът за съдебна длъжност получаватъ определена за тая длъжност заплата. Ония, които са прослужили една година и които иматъ отъ съда, при който са практикували, удостоверение, че са доказали своето знание по съдебната частъ, добиватъ право на по-голяма заплата.

Забелъжка. Споменътъ въ този членъ удостоверение се издава, по молбата на кандидата, отъ общото събрание на съда.

Чл. 25. Кандидатът, които въ продължение на 2 години не се признаватъ за достатъчно подготвени, за да имъ се издаде предвиденото въ чл. 24-й удостоверение, уволняватъ се отъ тая длъжностъ.

Споменятъ двъ-годишенъ срокъ, по болестъ на кандидата или по други уважителни причини, може да бъде продълженъ отъ Министерството на Правосъдието още 1 година, ако за това послѣдва ходатайство отъ съда.

Чл. 26. На председателятъ и прокуроритъ принадлежи надзорътъ и ръководството съ занятията на кандидатътъ.

Чл. 27. Председателятъ на съда, въ споразумѣние съ прокурора, разпредѣля кандидатътъ за занятия въ канцеларията на съда и прокурора.

Чл. 28. Работата, която ще се възлага на кандидата въ първата година на службата имъ, състои: а) запознаване съ канцеларското дѣлопроизводство; б) въ проектиране на рѣшения, опредѣления, обвинителни актове и писмени заключения, подъ ръководството на съдията и прокуроритъ; в) въ проектиране съставянето и утвърждаването на нотариалнитъ актове; г) въ изпълняване длъжността на подсекретаритъ.

Забелъжка. Занятията на кандидата ще се уредятъ подробно съ окръжно на министерството.

Чл. 29. Кандидатът, които са получили споменътъ въ чл. 24-й удостоверение, могатъ да бъдатъ командировани отъ Министерството на Правосъдието, или по постановление на общото събрание на съда, да изпълняватъ длъжноститъ на съдебнитъ слѣдователи и нотариуситъ, когато послѣднитъ отсъствуватъ, и да замѣстватъ въ съдебнитъ и распоредителни заседания само одного отъ отсъствающитъ или въспрѣпятъвани съдии, ако вече иматъ шестъ-мѣсечна съдебна практика.

На кандидата може да бъде възложено отъ прокурора, съ съгласието на министра, изпълнение длъжността на прокурорскитъ замѣстници при окръжния съдъ.

Тия кандидати, по опредѣление на съда, могатъ да бъдатъ натоварени:

- а) да водятъ дѣлата по несъстоятелноститъ;
- б) да извършватъ огледи, по дѣла на наследство, распитъ на свидѣтели и провѣрка на документи, както и да налагатъ изследванята отъ вѣщи лица;

в) да защитаватъ предъ съда интереситъ на тѣхнитъ се и обвиняемитъ, на които е припознато правото на бѣдностъ, ако нѣма свободни адвокати.

Чл. 30. Кандидатът, които, следъ като са получили предвиденото въ чл. 24-й удостоверение, прослужатъ още една година, могатъ да молжатъ съда да имъ издаде свидетелство за удостоверение, че са придобили достатъчна практическа подготовка, за да заематъ самостоятелна съдебна длъжностъ.

Свидетелствата се издаватъ отъ председателя, по постановление на общо събрание.

Забелъжка. Кандидатът, следъ получаване удостоверението по чл. 24-й, ако са служили 2 години и не са придобили въ този срокъ горьпоменътъ свидетелство, уволняватъ се отъ служба.

Чл. 31. Въ свободно отъ занятие време, кандидатътъ са длъжни да посѣщаватъ заседанията на съдебнитъ мѣста, при които служатъ.

Глава III.

Апелативни съдилища.

Чл. 32. Всеки апелативенъ съдъ състои отъ председателя, подпредседателя и членове.

Чл. 33. Всеки апелативенъ съдъ се дѣли на двѣ отдѣления, въ едното отъ които председателствува председателятъ, а въ другото — подпредседателятъ. Всеко отдѣление състои отъ председателя или подпредседателя и отъ членове, числото на които се опредѣля въ особенъ шатъ.

Чл. 34. Распредѣлението на членоветъ по отдѣления въ апелативнитъ съдилища става по реда, указанъ въ чл. 18-й, алинея втора.

Чл. 35. Апелативни съдилища въ Княжеството има три: въ *София, Пловдивъ и Русе*. Пространството на всеки апелативенъ съдъ се опредѣля съ особено за това описание.

Глава IV.

За Върховния Касационенъ Съдъ.

Чл. 36. Върховниятъ Касационенъ Съдъ състои отъ първъ председателя, трима председатели на отдѣление и 10 члена.

Чл. 37. Върховниятъ Касационенъ Съдъ състои отъ четири отдѣления, въ едно отъ които председателствува председателятъ на съда, а въ другитъ — председателитъ на отдѣление.

Чл. 38. Распредѣлението на членоветъ на Върховния Касационенъ Съдъ става по сѣкия редъ, който е указанъ въ чл. 18-й, съ тая разлика, че то се извършва само следъ всеки четири години.

Чл. 39. Върховниятъ Касационенъ Съдъ, въ общо распоредително заседание, по предложение отъ Министра на Правосъдието, се произнася и по въпроси, които на практика подигатъ съмнѣние и се рѣшаватъ не еднакво отъ съдилищата.

Тълкуванията, които Върховниятъ Касационенъ Съдъ дава въ този случай на законитъ, се обнародватъ, по распоредянето на Министра на Правосъдието, за свѣдение и ръководство на съдилищата.

Чл. 40. Върховният Касационен Сждъ има сѣдалището си въ Столицата.

Глава V.

Прокурорски надзоръ.

Чл. 41. Прокурорският надзоръ състои отъ прокурори и тѣхни замѣстници.

При Върховния Касационен Сждъ има единъ главенъ прокуроръ и двама прокурори на отдѣление.

При апелативнитъ сѣдилища има по единъ прокуроръ и по единъ замѣстникъ.

При окръжнитъ сѣдилища има по единъ прокуроръ и замѣстници, числото на които се опредѣля въ особенъ щатъ.

Чл. 42. Прокурорският надзоръ е независимъ отъ сѣдебната власть и се намира въ непосредствена зависимость отъ Министра на Правосѣдието, като Държавенъ Прокуроръ.

Чл. 43. Прокурорскитъ замѣстници дѣйствуватъ подъ ръководството на прокуроритъ, при които се нахѣрватъ; прокуроритъ при окръжнитъ сѣдилища сж подчинени на прокуроритъ при апелативнитъ сѣдилища, а тѣзи послѣднитъ, както и главниятъ прокуроръ при Върховния Касационен Сждъ, сж подчинени прѣмо на Министра на Правосѣдието.

Чл. 44. Когато правятъ заявления или даватъ заключения, прокуроритъ и тѣхнитъ замѣстници дѣйствуватъ единствено на основание на своето убѣждение и на сѣществующитъ закони.

Чл. 45. Въ случай на болѣсть или отсъствие на прокурора, неговата длъжностъ по право изпълнява неговитъ замѣстникъ, а ако има нѣколко замѣстници, то най-старшиятъ отъ тѣхъ по служба.

Чл. 46. Прокуроритъ и тѣхнитъ замѣстници сж длъжни, по реда на своята подчиненность, да прѣдставяватъ за забѣлѣжителитъ отъ тѣхъ нередовности и въобще за всичко, което бърка на правилния вървежъ на правосѣдието.

Чл. 47. Когато при рѣшаване на дѣлата прокуроритъ забѣлѣжи непълнота въ закона, поради която той намира за необходимо да повдигне законодателенъ въпросъ, то независимо отъ рѣшението, което ще даде сждътъ на дѣлото, на основание Гражданското или Углавно сѣдопроизводство, той прѣдства за това, по реда на подчиненността, на Министра на Правосѣдието, отъ когото зависи внасянието на въпроса въ Върховния Касационен Сждъ, за разрѣшение.

Чл. 48. Всеки прокуроръ има по единъ секретаръ, който се назначава отъ Министра на Правосѣдието, по негово прѣдставление.

Глава VI.

Канцеларии на сѣдебнитъ мѣста.

Чл. 49. При окръжнитъ и по-горнитъ сѣдилища има секретари, подсекретари, архивари и регистратори, числото на които се опредѣля по щата.

Чл. 50. При канцелариятъ, освѣнъ горнитъ длъжностни лица, има писари и сѣдебни разсилни, числото на които се опредѣля отъ прѣдсѣдателя на всеко сѣдилище, споредъ нуж-

дата и въ прѣдѣлитъ на отпуснитата за тая цѣль сума.

Чл. 51. Секретаритъ се назначаватъ отъ Министра на Правосѣдието, по прѣдставление отъ прѣдсѣдателя на сѣда.

Останжилитъ канцеларски чиновници и служители се назначаватъ отъ прѣдсѣдателя на сѣда, или отъ мировия сѣдия, при който служатъ.

Чл. 52. Секретарятъ е началникъ на канцеларията и като таквъ е длъженъ да се грижи за правилния вървежъ на дѣлопроизводството и за реда въ канцеларията.

Глава VII.

Вжтрѣшно устройство на сѣдебнитъ мѣста.

Чл. 53. Сѣдебнитъ мѣста държатъ своитъ засѣдания въ помѣщения, опредѣлени нарочно за това.

Забѣлѣжка. Въ извънредни случаи, когато стане нужда да се привикватъ не по-малко отъ 25 души за свидѣтели, окръжнитъ сѣдилища, по опредѣление на общото сѣбрание, могатъ да откриватъ засѣдания по углавни дѣла въ другъ градъ, който е най-близо до мѣстото, въ което е станъло или се е отпирило прѣстѣпленieto.

Чл. 54. Засѣданията на окръжнитъ сѣдилища състоятъ отъ прѣдсѣдатель или подпрѣдсѣдатель и отъ двама члена.

Засѣданията на апелативнитъ сѣдилища и на Върховния Касационен Сждъ състоятъ отъ прѣдсѣдатель или прѣдсѣдатель на отдѣление и отъ два члена най-малко и четири най-много.

Чл. 55. Въ засѣданието трѣбва да се намира секретарятъ или единъ отъ подсекретаритъ.

Чл. 56. Въ засѣданието присѣтствува и прокуроритъ или неговитъ замѣстникъ, който е опредѣленъ за тоя сждъ. При разгледване дѣла, по които не се изисква неговото заключение, той е свободенъ да присѣтствува или не.

Чл. 57. Прокуроритъ нѣматъ право да присѣтствуватъ въ сѣвѣщанието на сѣдитъ при постановлението на рѣшенията.

Чл. 58. За изпълнение распорѣжданията на мировия сѣдия или на прѣдсѣдателя, въ присѣтственната зала се намѣрва сѣдебенъ разсиленъ.

Чл. 59. Засѣданията се отварятъ и затварятъ отъ мировия сѣдия, прѣдсѣдателя, подпрѣдсѣдателя или прѣдсѣдателя на отдѣление. Въ отсъствието на послѣднитъ, тѣхното мѣсто съ всичкитъ права и обязанности занимава старшиниятъ членъ.

Старшинството на сѣдитъ въ окръжнитъ сѣдилища се опредѣля отъ деня на встъпванието имъ въ длъжността.

Старшинството въ апелативнитъ сѣдилища и въ Върховния Касационен Сждъ се опредѣля отъ датата на указа за назначението имъ въ тия сѣдилища. Ако съ единъ и сѣщъ указъ се назначаватъ нѣколко сѣдии, то старшинството имъ се опредѣля споредъ степенята на службата, която сж занимавали непосредствено прѣди това назначение. Ако едновременно назначенитъ сж занимавали служба отъ еднаква степенъ, то старшинството имъ се опредѣля споредъ продължителността на службата.

Чл. 60. Засѣданията на сѣдебнитъ мѣста биватъ сѣдебни или распорѣдителни и общи сѣбрания отъ всичкитъ отдѣления на сѣда.

Чл. 61. Распоредителните заседания на съдебните места стават при закрыти врата, за:

а) предварително обсъждане правилата, които се отнасят до вътрешния ред и дѣлопроизводство въ съдебните места;

б) първоначално разглеждане на дѣла за дисциплинарно взыскание;

в) съобщения по дѣла, които се отнасят до управлението на съдебната частъ;

г) разглеждането въпроси, които се повдигат при производството на дѣлата и които, съгласно правилата на Гражданското и Углавно съдопроизводство, трѣбва да се разглеждат въ распоредително заседание, и

д) разрѣшаване на дѣла и въпроси, които сж от вѣдомството на адвокатскитѣ съѣти, ако нѣма такива.

Чл. 62. Общитѣ събрания на всичкитѣ отдѣления ставатъ при закрыти врата, за:

а) окончателно обсъждане на правилата, които се отнасят до вътрешния редъ и дѣлопроизводството;

б) постановяване рѣшение по дѣла, които се отнасят до дисциплинарно взыскание на лица отъ съдебното вѣдомство;

в) разглеждане ежегоднитѣ отчети за движението на дѣлата въ съдебнитѣ места и за изслушване отчетитѣ, които се получаватъ отъ подвѣдомственитѣ съдебни места;

г) опрѣдѣление, кои отъ членоветѣ на съдебнитѣ места могатъ да се въползватъ отъ съдебната ваканция;

д) дѣлата по приемане на адвокати, съгласно съ Закона за адвокатитѣ;

е) въпроси по прѣдставяние кандидати за съдийски длѣжности;

ж) въпроси за уволняване или за отстраняване отъ служба на длѣжностни лица отъ съдебното вѣдомство въ случаитѣ, прѣдвидени въ настоящия законъ;

з) разрѣшаване на такива дѣла и въпроси, които, съгласно съ закона, трѣбва да се разглеждатъ въ общо събрание, и

и) всички ония случаи, когато прѣдсѣдателятъ на съда намира за необходимо да внесе извѣстенъ въпросъ за обсъждане въ общо събрание.

Чл. 63. За да могатъ да рѣшаватъ общитѣ събрания, необходимо е присѣтствието най-малко на двѣ трети отъ цѣлия съставъ на съда.

Чл. 64. Съдебнитѣ заседания, за рѣшаване углавни и граждански дѣла, ставатъ публично. Въ какви случаи съдебнитѣ заседания ставатъ при затворени врата, се опрѣдѣля отъ Гражданското и Углавно съдопроизводство.

Чл. 65. Мировиятъ съдия или прѣдсѣдателятъ ръководи заседанията на съда, като бди върху благочинието и реда, установенъ за изслушване и рѣшаване на дѣлата.

Чл. 66. Всички лица, които присѣтствуватъ въ публичнитѣ заседания на съдилищата, сж длѣжни да пазятъ миръ и благоприличие и безпрѣкословно да се покоряватъ на заповѣдитѣ на мировия съдия или на прѣдсѣдателя.

Чл. 67. Ако нѣкой отъ присѣтствующитѣ външни лица произведе шумъ въ съда, или се не покорява на

распореденията на мировия съдия или на прѣдсѣдателя, той може да бѣде отстраненъ и глобенъ, въ размѣръ отъ 5 до 50 л. отъ мировия съдия или отъ прѣдсѣдателя, а въ краенъ случай, може да бѣде осѣденъ на запиране не по-много отъ 24 часа. Това постановление не подлѣжи на обтѣжване.

Чл. 68. Въ извънредни случаи, когато нѣма възможность да се открижѣтъ виновнитѣ, които сж произвели въ съдебното заседание безредица, мировиятъ съдия или прѣдсѣдателятъ, при несполуката на направеното внушение, може да отстрани цѣлата публика отъ залата на заседанието.

Чл. 69. За нарушение горѣизложенихъ правила отъ страна на нѣкого отъ тѣзи, които участвуватъ въ дѣлото или отъ страна на тѣхнитѣ повѣренници, мировиятъ съдия или прѣдсѣдателятъ има право да напомни прѣдварително на виновнитѣ, че ако това се повтори, тѣ ще бѣдѣтъ изведени отъ съдебната зала и дѣлото ще се свърши и безъ тѣхнитѣ устни обяснения. Въ случай, че напомняването на мировия съдия или на прѣдсѣдателя не подѣйствува, той може да се распореди за изваждане виновника отъ заседанието.

Чл. 70. Когато отсъствуватъ нѣкои отъ съдитѣ въ окръжния съдъ, за допълнение състава на съда прѣдсѣдателятъ призовава нѣкого отъ другото отдѣление; но ако и по тоя начинъ не може да бѣде пълненъ съставътъ, прѣдсѣдателятъ призовава съдебния слѣдователь, ако не е занятъ съ нѣкое производство на слѣдствие и ако не е произвеждалъ самъ слѣдствие по това дѣло, което ще се разглежда. Въ апелативния съдъ може да се призове единъ отъ по-старшитѣ членове отъ мѣстния окръженъ съдъ, по назначение отъ прѣдсѣдателя на послѣдния съдъ, ако само такъв членъ не е участвувалъ при първото разглеждане и рѣшение на дѣлото, което ще се разглежда въ апелативния съдъ.

Глава VIII.

Правилникъ за съдебнитѣ места.

Чл. 71. Правилата, които се отнасятъ до вътрешния редъ и дѣлопроизводство въ съдебнитѣ места, се опрѣдѣлятъ чрезъ единъ общъ правилникъ.

Чл. 72. Този правилникъ се издава отъ Министра на Правосѣдието.

Глава IX.

Ваканция на съдебнитѣ места.

Чл. 73. Прѣдсѣдателятъ, подпрѣдсѣдателятъ и членовѣ на съдебнитѣ места, освѣнъ съдебнитѣ слѣдователи, иматъ всека година по два мѣсеца вакантно врѣме: отъ 1-й Юлий до 1-й Септемврий.

Чл. 74. Всеко съдебно мѣсто, прѣди да настѣпи ваканционното врѣме, въ общо распоредително събрание опрѣдѣля: кои отъ съдитѣ ще се ползватъ отъ ваканцията и кои ще образуватъ ваканционния съставъ.

Чл. 75. Ваканционниятъ съставъ на съда разглежда само такива дѣла и въпроси, които не търпятъ отлагание.

Забѣлѣжка. Мировитѣ съдии прѣзъ мѣсець Юлий не разглеждатъ дѣла, освѣнъ ония, които не търпятъ отлагание.

Глава X.

Отпускъ на длъжностните лица по съдебното вѣдомство.

Чл. 76. Длъжностните лица по съдебното вѣдомство не могатъ да се ползватъ съ отпускъ прѣзъ годината повече отъ единъ мѣсецъ, било на веднажъ или въ сложностъ.

Чл. 77. Въ извънредни случаи и неизбежна нужда, отпускътъ на длъжностните лица може да се продължи още съ единъ мѣсецъ, но безъ заплата за това врѣме. Това правило не се отнася къмъ случаите на доказана болѣсть, когато длъжностното лице може да получи отпускъ до три мѣсеца съ пълна заплата и до други три мѣсеца съ половинъ заплата; а ако болѣстта се продължи и подиръ този срокъ, длъжностното лице може да се ползува съ отпускъ още три мѣсеца, но безъ заплата, слѣдъ което то се уволнява.

Чл. 78. Отпуски за срокъ не повече отъ десетъ дена се разрѣшаватъ:

а) на прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ, членоветѣ, съдебнитѣ слѣдователи, мировитѣ съдии, нотариуситѣ и съдебнитѣ пристави отъ общото распоредително засѣдание на съда, при които служатъ;

б) на прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници при окръжнитѣ сѣдилища — отъ прокуроритѣ при апелативнитѣ сѣдилища, и

в) на прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници, както при апелативнитѣ сѣдилища, тъй и при Върховния Касационенъ Сѣдъ — отъ Министра на Правосѣдието.

Началникитѣ на съдебнитѣ учреждения могатъ да разрѣшаватъ отпуски въ какъвто и да е срокъ на всички други длъжностни лица, съ исключение на секретаритѣ, на които сами даватъ отпускъ само до 21 день.

Забѣлъжка. За разрѣшенитѣ отъ сѣдилищата отпуски съобщава се веднага на Министра на Правосѣдието.

Чл. 79. На длъжностните лица, числени въ прѣидущия членъ, отпуски за по-дълъгъ срокъ отъ десетъ дена или отъ 21 день се разрѣшаватъ съ приказъ отъ Министра на Правосѣдието, по прѣдставлението отъ начальника на учреждението, на което принадлежатъ.

Чл. 80. Когато се разрѣшава отпускъ, трѣбва да се пази, щото сѣдътъ да не остава безъ потребното число длъжностни лица за разглежданието на дѣлата и за дѣлопроизводството.

Чл. 81. Никой съдия не може да замине въ отпускъ, прѣди да повърне въ съда всичкитѣ находящи се у него дѣла и прѣди да приготви рѣшенята, присѣдитѣ и опрѣдѣленията по дѣлата, които сж били отъ него докладвани.

Чл. 82. Длъжностните лица отъ съдебното вѣдомство, които отсъствуватъ отъ службата си безъ отпускъ, губятъ заплатата си за днитѣ, прѣзъ които сж отсъствували. Освѣнъ това, тѣ могатъ да бѣдѣтъ подвѣржати на дисциплинарно вѣзисание, съгласно съ чл. 166-й.

Глава XI.

Редътъ за сношенията на съдебнитѣ мѣста и длъжностните лица въ съдебното вѣдомство.

Чл. 83. Съдебнитѣ мѣста и длъжностните лица по съдебното вѣдомство се отнасятъ, както помежду си, тъй и съ мѣстата и лицата отъ другитѣ вѣдомства, непосредствено.

Чл. 84. Министрътъ на Правосѣдието се отнася до съдебнитѣ мѣста или чрѣзъ прокуроритѣ при тѣзи сѣдилища, или чрѣзъ прѣдсѣдателитѣ.

Чл. 85. Прокуроритѣ, които се намиратъ при едно сѣдилище, се отнасятъ до други съдебни мѣста и лица чрѣзъ прокуроритѣ, които се намиратъ при тия сѣдилища.

Чл. 86. Върховниятъ Касационенъ Сѣдъ се отнася до всичкитѣ съдебни мѣста и длъжностни лица отъ съдебното вѣдомство, освѣнъ прокуроритѣ и замѣстницитѣ имъ, съ прѣдписаніе, а отъ тѣхъ получава прѣдставления, а съ другитѣ неподвѣдомствени нему мѣста и лица — чрѣзъ отношения.

Чл. 87. Апелативнитѣ сѣдилища се отнасятъ до подвѣдомственитѣ си окръжни сѣдилища и длъжностни лица съ прѣдписанія, а отъ тѣхъ получаватъ прѣдставления; съ мѣста и лица, тѣмъ неподчинени, се сношаватъ съ отношения.

Чл. 88. Окръжнитѣ сѣдилища се отнасятъ къмъ подвѣдомственитѣ си членове отъ съда, къмъ мировитѣ съдии, съдебнитѣ слѣдователи и съдебнитѣ пристави съ прѣдписанія; отъ тѣхъ получаватъ: отъ членоветѣ на съда, отъ мировитѣ съдии и съдебнитѣ слѣдователи прѣдставления, а отъ съдебнитѣ пристави — донесения; помежду си, както и съ мѣста и лица отъ други вѣдомства — съ отношения.

Чл. 89. Съдебнитѣ слѣдователи помежду си, както и съ други мѣста и лица, се сношаватъ съ отношения.

Чл. 90. Прѣдсѣдателитѣ даватъ на съдебнитѣ пристави и на чиповницитѣ отъ канцеларіята прѣдписанія, а отъ тѣхъ получаватъ донесение.

Чл. 91. Прокуроритѣ се отнасятъ до съдебнитѣ мѣста, при които служатъ, съ прѣдложения, а отъ тѣзи получаватъ отношения; помежду си, както и съ други мѣста и лица тѣ се отнасятъ съ отношения.

Чл. 92. Министрътъ на Правосѣдието дава на всичкитѣ прокурори прѣдписанія, а отъ тѣхъ получава прѣдставления; прокуроритѣ при апелативния сѣдъ даватъ на подвѣдомственитѣ си прокурори при окръжнитѣ сѣдилища прѣдписанія, а отъ тѣхъ получаватъ прѣдставления. Въобще прокуроритѣ даватъ на замѣстницитѣ си прѣдписанія, а отъ тѣхъ получаватъ прѣдставления.

Чл. 93. Всяко съдебно мѣсто и длъжностно лице, като приеме отъ едно мѣсто или длъжностно лице законно исканіе, е длъжно да го изпълни безъ забава и за изпълнението да извѣсти на лицето или мѣстото.

Чл. 94. Мѣста и лица, които не сж получили на врѣме увѣдомление за изпълнение на пѣкое исканіе, трѣбва да

извѣстивать за това на надлѣжното началство и на надлѣжния прокуроръ.

Глава XII.

За назначение на служба по съдебното вѣдомство.

Чл. 95. За да може да бѣде назначено едно лице по съдебното вѣдомство, необходимо е:

- 1) да е български подданикъ, да е пълнолѣтенъ и да владѣе българския языкъ;
- 2) да не е лишенъ отъ права, изброени въ чл. 30-й отъ Наказателния законъ;
- 3) да се не намира подъ слѣдствие или съдъ и да не е осъжданъ за прѣстѣпление, което се наказва съ строгъ тѣмниченъ затворъ, както и за слѣднитѣ прѣстѣпления: противъ Особата на Господаря и Династията Му, за фалшификация, кражба, измама, злоупотрѣбление на довѣрие, лъжесвидѣтелствувание, лъжливо заклевание въ процесъ, развратъ, злоупотрѣбление съ властѣта, злоупотрѣбление на правителствени пари, разваляние на печать, и да не е билъ обявяванъ несъстоятеленъ длъжникъ, и
- 4) да притежава прѣдвиденитѣ въ настоящия законъ за вѣтка длъжностъ особни условия.

Отдѣление I.

Условия за назначаване на съдитѣ.

Чл. 96. За мирови съдии или членове на окръжни съдилища могатъ да се назначаватъ само лица, които сж навършили 26-годишната си възраст, иматъ юридическо образование, сж издържали държавенъ испитъ и сж прослужили най-малко 2 години, като секретари, подсекретари или кандидати за съдебна длъжностъ.

Чл. 97. За съдебни слѣдователи се назначаватъ лица, които иматъ юридическо образование, сж издържали държавенъ испитъ и сж прослужили като членове или замѣстници прокурора при окръжни съдилища или като мирови съдии най-малко двѣ години.

Чл. 98. За подпрѣсѣдатели или прокурори при окръжни съдилища се назначаватъ лица, които, като членове или замѣстници на прокурора или съдебни слѣдователи, иматъ поне тригодишна практика при сжщитѣ съдилища.

Чл. 99. За прѣсѣдатели на окръжни съдилища се назначаватъ лица, които, като подпрѣсѣдатели или прокурори при сжщитѣ съдилища, или като членове или замѣстници на прокурора при апелативнитѣ съдилища, сж прослужили най-малко три години въ тия длъжности.

Чл. 100. За членове на апелативни съдилища и замѣстници на прокурора при сжщитѣ съдилища се назначаватъ лица, които сж занимавали длъжностъ подпрѣсѣдатель, членъ или замѣстникъ на прокурора при окръжно съдилище, и сж прослужили: първиятъ най-малко двѣ, а послѣднитѣ най-малко четири години.

Чл. 101. За подпрѣсѣдатели или прокурори при апелативни съдилища се назначаватъ лица, които сж прослужили като членове или замѣстници на прокурора при тия съдилища

или като прѣсѣдатели или прокурори при окръжни съдилища най-малко три години.

Чл. 102. За членове на Върховния Касаціоненъ Съдъ или за прокурори на отдѣление при сжщия съдъ се назначаватъ лица, които сж занимавали длъжностъ подпрѣсѣдатель или прокуроръ при апелативенъ съдъ, или, като членове при тоя съдъ, сж служили най-малко петъ години.

Чл. 103. За прѣсѣдатели на апелативни съдилища се назначаватъ лица, които сж занимавали длъжностъ членъ или прокуроръ на отдѣление при Върховния Касаціоненъ Съдъ или които сж прослужили поне три години като подпрѣсѣдатели или прокурори при апелативни съдилища.

Чл. 104. За първъ прѣсѣдатель, прѣсѣдатель на отдѣление и за главенъ прокуроръ при Върховния Касаціоненъ Съдъ се назначаватъ лица изъ между прѣсѣдателитѣ на отдѣление, членоветѣ или прокуроритѣ при сжщия съдъ и между прѣсѣдателитѣ на апелативнитѣ съдилища.

Отдѣление II.

Условия за назначаване на секретари и подсекретари.

Чл. 105. За секретари или подсекретари при окръжнитѣ съдилища или при прокурорскитѣ надзори при сжщитѣ съдилища, както и за подсекретари при апелативнитѣ съдилища и секретари на прокурори при сжщитѣ съдилища, се назначаватъ лица изъ между кандидатитѣ за съдебни длъжности, които притежаватъ условията, прѣдвидени въ чл. 24-й.

Чл. 106. За секретари при апелативнитѣ съдилища се назначаватъ лица, които при това сж прослужили като секретари или подсекретари поне една година при окръжнитѣ съдилища.

Чл. 107. За секретари или подсекретари при Върховния Касаціоненъ Съдъ или при главния прокуроръ при сжщия съдъ се назначаватъ лица, които сж прослужили като секретари или подсекретари при апелативнитѣ съдилища или при прокурорскитѣ надзори при сжщитѣ съдилища не по-малко отъ двѣ години.

Отдѣление III.

За назначение на нотариуситѣ и съдебнитѣ пристави.

Чл. 108. За нотариуси се назначаватъ лица изъ помежду кандидатитѣ за съдебна длъжностъ, които притежаватъ условията, прѣдвидени въ чл. 30-й (чл. 212-й).

Чл. 109. За съдебни пристави се назначаватъ лица, които иматъ сръдно образование и сж издържали установения за това практически испитъ, слѣдъ като сж практикували поне шесть мѣсеци при нѣкой съдебенъ пристава (чл. 214-й).

Отдѣление IV.

За адвокатитѣ.

Чл. 110. Адвокати за напръдъ могатъ да бѣдѣтъ лицата, които сж свършили юридическо образование, издържали сж държавенъ испитъ и притежаватъ прѣдвиденото въ чл. 30-й

свидѣтелство за двѣ-годишна сѣдебна практика или сѣ практикували при нѣкой адвокатъ-юристъ най-малко четири години и сѣ удостоили тая практика съ свидѣтелство отъ надлѣжния окръженъ сѣдъ или адвокатски съвѣтъ, гдѣто има такъвъ.

Чл. 111. Кандидатитѣ за адвокати нѣматъ право да се явяватъ като самостоятелни повѣренници на странитѣ. Тѣ могатъ да се явяватъ при първостепеннитѣ инстанции като прѣдставители само отъ името на адвокатитѣ, при които сѣ и записани и подъ тѣхна пълна отговорностъ.

Чл. 112. Адвокатитѣ се приписватъ при окръжнитѣ сѣдилища и се вписватъ въ списѣцитѣ за адвокатитѣ по реда, установенъ въ особния законъ за адвокатитѣ.

Прѣди това вписване, адвокатътъ не може да упражнява професията.

Чл. 113. Адвокатътъ, който упражнява професията, може да бѣде назначенъ за мирови сѣдия, членъ на окръженъ сѣдъ или замѣстникъ на прокурора при окръженъ сѣдъ, ако притежава прѣдвиденитѣ въ чл. 110-й условия.

Чл. 114. Подробноститѣ по правоотношенията, правата и длѣжноститѣ на адвокатитѣ и адвокатскитѣ кандидати и по устройството на адвокатскитѣ съвѣти се опрѣдѣлятъ отъ особения законъ за адвокатитѣ.

Отдѣление V.

За начина на назначение на служба по сѣдебното вѣдомство.

Чл. 115. Секретаритѣ и подсекретаритѣ при окръжнитѣ и апелативнитѣ сѣдилища и при Върховния Касаціоненъ Сѣдъ, както и секретаритѣ при прокурорскитѣ надзори при тия сѣдилища, се назначаватъ отъ Министра на Правосѣдието, по прѣдставление отъ сѣда, при който ще служатъ.

Това прѣдставление се основава върху постановление на общото събрание, което избира за всѣки постъ по трима кандидати изъ между лицата, които желаятъ да заематъ секретарска или подсекретарска длѣжностъ и отговарятъ на условията, прѣдвидени въ настоящия законъ.

Чл. 116. Нотариуситѣ и сѣдебнитѣ пристави се назначаватъ отъ Министра на Правосѣдието изъ между лицата, които отговарятъ на законнитѣ условия, по реда, указанъ въ прѣдидущия членъ.

Чл. 117. Сѣдитѣ, прокуроритѣ и тѣхнитѣ замѣстници се назначаватъ отъ Княза, по прѣдставление отъ Министра на Правосѣдието и по реда, указанъ въ слѣдующитѣ членове.

Чл. 118. За всѣко вакантно мѣсто на мирови сѣдия и членъ на окръженъ сѣдъ, общото събрание на надлѣжния окръженъ сѣдъ избира за всѣка длѣжностъ по трима кандидати изъ между лицата, които отговарятъ на условията, прѣдвидени въ настоящия законъ.

Чл. 119. За всѣко вакантно мѣсто за прѣдсѣдателъ или подпрѣдсѣдателъ на окръженъ сѣдъ, или членъ на апелативенъ сѣдъ, общото събрание на надлѣжния апелативенъ сѣдъ избира по трима кандидати за всѣка длѣжностъ изъ между лицата, които отговарятъ на изискуемитѣ се отъ закона за тѣзи длѣжности условия.

Чл. 120. За всѣко вакантно мѣсто на прѣдсѣдателъ или подпрѣдсѣдателъ на апелативенъ сѣдъ, или на членъ на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ, общото събрание на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ избира по трима кандидати за всѣка длѣжностъ изъ между лицата, които отговарятъ на изискуемитѣ се отъ закона за тѣзи длѣжности условия.

Министрътъ на Правосѣдието може да назначи и вънъ отъ прѣдставенитѣ по горния редъ лица, стига да отговарятъ на изискуемитѣ се отъ закона условия.

Чл. 121. Прѣдсѣдателитѣ и прѣдсѣдателитѣ на отдѣление на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ се назначаватъ на право отъ Княза, по прѣдставление отъ Министра на Правосѣдието изъ между лицата, които отговарятъ на изискуемитѣ се отъ закона условия.

Чл. 122. Лицата отъ прокурорския надзоръ се назначаватъ отъ Княза, по прѣдставление отъ Министра на Правосѣдието изъ между лицата, които отговарятъ на изискуемитѣ се отъ закона за тия длѣжности условия.

Чл. 123. Сѣдитѣ, които сѣ били уволнени, по собствено желание или по болестъ, или сѣ били прѣминжали на друга длѣжностъ, ако пожелаатъ отъ ново да постѣпятъ на служба, могатъ да бѣдатъ назначени на сѣщата длѣжностъ, безъ да се изискватъ други условия.

Освѣнъ това, държавнитѣ адвокати и юристконсулти и началницитѣ на отдѣления при Министерството на Правосѣдието, ако сѣ правници и ако сѣ издържали държавенъ испитъ, въ случай че сѣ свършили правнитѣ науки подиръ 1-й Септемврий 1898 год., и ако сѣ прослужили въ тая длѣжностъ най-малко петъ години, могатъ да бѣдатъ назначени за членове или замѣстници на прокурора въ апелативнитѣ сѣдилища, а главниятъ секретаръ при Министерството на Правосѣдието, сѣщо ако е правникъ и ако е издържалъ държавенъ испитъ, въ случай че е свършилъ правнитѣ науки подиръ 1-й Септемврий 1898 год., и е прослужилъ въ тая длѣжностъ най-малко три години, може да бѣде назначенъ за сѣдия или прокуроръ на отдѣление въ Върховния Касаціоненъ Сѣдъ.

Чл. 124. Всѣко сѣдилище е длѣжно да държи по-служни списѣци за служащитѣ при него, въ които се събиратъ нуждитѣ свѣдения за прѣдставленията за назначение. Начинътъ за воденіето на тѣзи списѣци ще бѣде изложенъ въ особенъ правилникъ.

Глава XIII.

Несъвмѣстимостъ и родственни отношения между длѣжностни лица по сѣдебното вѣдомство.

Чл. 125. Длѣжностното лице по сѣдебното вѣдомство не може едновременно:

- а) да бѣде народенъ прѣдставителъ;
- б) да бѣде практикующъ адвокатъ;
- в) да занимава друга държавна (гражданска, военна или духовна) или общинска дѣйствителна или почетна длѣжностъ или служба;
- г) да бѣде професоръ или учителъ;

д) да упражнява търговия или такова занятие, което е несъвместимо съ съдийското звание или което му пречателствува да изпълнява служебните му обязанности;

е) да бъде притежател, издател или редактор на политически вѣстници и списания;

ж) да бъде членъ на политическо дружество или събрание и да участвува въ тѣхнитѣ заседания, и

з) да бъде притежател на нѣкоя концесия; на предприятие или пъкъ прѣдседател или управител на друго нѣкое акционерно, търговско или промишлено дружество, или членъ на управителния съвѣтъ или на надзорителния или провѣрителния комитетъ на подобни дружества, или пъкъ каквито и да било, макаръ и привременно и безплатно дѣйствуещъ органъ.

Чл. 126. При едно и сѣщо сѣдилище не могатъ да служатъ длъжностни лица, които сѣ:

- 1) роднина въ възходяща или нисходяща линия;
- 2) сѣребърни роднини включително до четвърта степенъ;
- 3) усиновители и усиновени, и
- 4) сватове до трета степенъ включително.

Чл. 127. При единъ и сѣщи прокурорски надзоръ не могатъ да служатъ лица, между които сѣществувало едно отъ изброенитѣ въ прѣдидущия членъ родствени отношения.

Така сѣщо не могатъ да бѣдѣтъ при едно и сѣщо сѣдилище сѣдии и прокурори или замѣстници на прокурора лица, между които сѣществувало едно отъ изброенитѣ по-горѣ родствени отношения.

Чл. 128. Когато числото на членоветѣ на едно сѣдилище е повече отъ десетъ, Князьтъ, по прѣдложение на Министра на Правосѣдието, може да даде освобождение отъ прѣдвиденитѣ въ чл. 126-й прѣпятствия, по и въ такъвъ случай длъжностнитѣ лица, които сѣ роднина, не могатъ да бѣдѣтъ въ едно отдѣление.

Чл. 129. Когато въ течението на службата между длъжностнитѣ лица възникне описаното въ чл. 126-й, п. п. 3 и 4-й родство, пазѣтъ се слѣдующитѣ правила:

а) ако родството, което сѣставлява прѣпятствието, се открие или възникне прѣзъ течението на съвѣстното служение на прѣдседателъ, прокуроръ, сѣдия или замѣстникъ на прокуроръ, и освобождение не е дадено, то, ако нѣкой отъ сродникитѣ не иска прѣмѣстваніе, ози трѣбва да се прѣмѣсти, който стои на по-долна длъжностъ;

б) ако изключающето съвѣстно служение родство възникне отъ една страна между сѣдия или прокуроръ или замѣстникъ на прокуроръ, а отъ друга страна между сѣдебенъ чиновникъ, то послѣдниятъ трѣбва да се прѣмѣсти.

Чл. 130. Когато между назначенитѣ при единъ и сѣщъ сѣдъ длъжностни лица сѣществувало обозначеното въ чл. 126-й родство или такова се породило отъ послѣ, тѣ сѣ длъжни най-късно до 10 дена отъ назначението или отъ пораждаването на родството да заявятъ за това обстоятелство на прѣдседателя на сѣда, при който служатъ, а послѣдниятъ, слѣдъ распитването на странитѣ, е длъженъ незабавно да прѣдстави за това на Министра на Правосѣдието.

Чл. 131. До тогава, до когато Министрътъ на Правосѣдието не се распореди за прѣмѣстваніето на едного отъ сродникитѣ, тѣ се зачисляватъ въ разни отдѣления и не могатъ заедно да засѣдаватъ.

Изъ между родникитѣ и сватоветѣ ози ще бѣде прѣмѣстенъ въ друго сѣдилище, който по-късно е назначенъ на занимаемата длъжностъ или чрѣзъ оженването на когото е станало сватовството между длъжностнитѣ лица.

Прѣмѣстениятъ не може да се назначи на по-долна длъжностъ.

Глава XIV.

За клетвата.

Чл. 132. Всѣки сѣдия или прокуроръ, при постъпването си на служба, полага слѣдната клетва:

„Обѣщавамъ се и се заклявамъ въ името на Всемогущаго Бога да бѣдѣ въренъ на Негово Царско Височество Княза, да изпълнявамъ свето и ненарушимо законитѣ на Княжеството, да сѣдѣмъ съ чиста съвѣстъ, безъ всѣко пристрастие и лицепріятие, да пазѣмъ свето тайната на съвѣщанията и да постѣпамъ въ всичко като честенъ, добъръ и справедливъ сѣдия, като помнѣмъ, че за всичко ще давамъ отчетъ прѣдъ закона и прѣдъ Бога. Аминъ.“

Чл. 133. Нотариуситѣ, секретаритѣ, подсекретаритѣ, сѣдебнитѣ пристави и кандидатитѣ за сѣдебни длъжности при постъпването си на служба полагатъ слѣдната клетва:

„Кълѣмъ се въ името на Бога Всемогущаго да бѣдѣмъ въренъ на Негово Царско Височество Българския Князь, да пазѣмъ свето и ненарушимо законитѣ на Княжеството, да изпълнявамъ честно и добросъвѣстно обязаноститѣ по службата, която ми се повѣрѣва, и всѣкитѣ правила, распорѣдания и порѣчения, които се отнасятъ до тѣя ми обязанности, да не прѣвишавамъ властѣта, която ми е дадена, и да не причинявамъ умишлено нѣкому врѣди и загуби, да пазѣмъ тайни по дѣлата, които ми се повѣрѣватъ и порѣчватъ за извършване въ кръга на моитѣ обязанности, като помнѣмъ, че за всичко азъ съмъ длъженъ да давамъ отчетъ прѣдъ закона и прѣдъ Бога. Аминъ.“

Чл. 134. Изброенитѣ въ прѣдидущитѣ членове длъжностни лица полагатъ клетвата прѣдъ общото събрание на сѣда, при който сѣ назначени.

Чл. 135. Ако назначеното длъжностно лице по сѣдебното вѣдомство откаже да положи установената по-горѣ клетва, счита се, че не е приело длъжността.

Глава XV.

За длъжноститѣ на лицата отъ сѣдебното вѣдомство.

Чл. 136. Лицата отъ сѣдебното вѣдомство сѣ длъжни да пазѣтъ тайната на разискванията; тѣ трѣбва да изпълняватъ всѣкитѣ си обязанности на службата, които се налагатъ отъ законитѣ или отъ правилницитѣ.

Чл. 137. Длъжностнитѣ лица отъ сѣдебното вѣдомство трѣбва да ветѣжатъ въ изпълнение на службата си въ разстояние на 10 дена отъ съобщението на назначението.

Министърът на Правосъдието, обаче, може да съкрати или да продължи този срокъ, безъ това продължение да надминава единъ мѣсець.

Чл. 138. Лицата отъ съдебното вѣдомство сж длъжни да живѣятъ въ мѣстото, гдѣто изпълняватъ служебнитъ си обязанности.

Чл. 139. Никое лице отъ съдебното вѣдомство не може да отсъствува отъ службата си безъ отпущъ, разрѣшенъ по установения редъ.

Глава XVI.

За заплатата на служащитъ по съдебното вѣдомство.

Чл. 140. Заплатата на сждитѣ се опрѣдѣля споредъ особено разписание, а заплатитѣ на другитѣ служащи по съдебното вѣдомство се опрѣдѣлятъ споредъ бюджета.

Чл. 141. Заплатата на всичкитѣ сждии и прокурори, които, въ разстояние на петъ-годишно непрѣкъснато служение, не сж били повишени, се увеличава по право въ края на всѣко петилѣтие, въ размѣръ на 5%.

Глава XVII.

За несмѣняемостта на сждитѣ.

Чл. 142. Ставатъ несмѣняеми, отъ дѣна на обнародването на настоящия законъ: прѣдсѣдателитѣ и членовѣтъ на Върховния Касаціоненъ Сѣдъ и прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ на апелативнитѣ сждилища и членовѣтъ на тия сждилища, които сж прослужили най-малко 8 години непрѣкъснато сждийска служба.

Чл. 143. Ставатъ тъй сжщо несмѣняеми прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ и членовѣтъ на окръжнитѣ сждилища, които при дѣйствието на настоящия законъ сж назначени за сждии, притежаватъ условията, прѣдвидени въ чл. 96-й, и сж прослужили шестъ години като такива.

Чл. 144. Несмѣняемитѣ сждии не могатъ да бѣдѣтъ лишени отъ служба, освѣнъ чрѣзъ оставка отъ тѣхна страна. Слѣдъ достиганіето, обаче, 60-годишна възраст тия сждии ставатъ смѣняеми.

Така сжщо, тѣ не могатъ да бѣдѣтъ уволнени, освѣнъ чрѣзъ дисциплинарно рѣшение. Тѣ не могатъ да бѣдѣтъ прѣмѣствани, даже съ повишение, безъ тѣхно писменно съгласие. Исклученията отъ това правило сж прѣдвидени въ чл. чл. 126 и 127-й.

Чл. 145. Сждия, който веднажъ е отчисленъ отъ длъжностъ, не може повторно да бѣде приетъ на служба по съдебното вѣдомство.

Това правило, обаче, не се отнася до уволненитѣ по собствено желание или по болестъ сждии, които винаги могатъ да бѣдѣтъ приети на служба.

Чл. 146. Несмѣняемиятъ сждия се отчислява по силата на закона:

1) ако съ влѣзла въ законна сила присжда е осжденъ на наказание за прѣстѣпление, което се наказва съ строгъ тѣмниченъ затворъ;

2) ако е осжденъ съ присжда влѣзла въ законна сила за едно отъ прѣстѣпленията, изброени въ чл. 95-й, п. 3-й, отъ настоящия законъ.

Отчислението въ тия случаи става съ Княжески указъ, по докладъ отъ Министра на Правосъдието.

Чл. 147. Несмѣняемиятъ сждия, който, вслѣдствие на тежка и постоянна недѣлгавостъ или ослабване на умствени способности, не е въ състояние да изпълнява служебнитѣ си обязанности, се уволнява, чрѣзъ Княжески указъ, на основание влѣзло въ законна сила рѣшение, издадено по реда на дисциплинарното производство.

Въ тоя случай, производството се възбужда отъ прѣдсѣдателя или отъ прокурора на сжда, при който служи сждията, уволнението на когото се иска, слѣдъ като се направи нуждното изслѣдване отъ единъ членъ на сжда и се доложи за това на Министра на Правосъдието, отъ когото зависи, споредъ характера на събранитѣ данни, да даде или не по-нататъшенъ ходъ на дѣлото.

Чл. 148. Въ случай на умоповрѣждане на несмѣняемъ сждия, Министрътъ на Правосъдието, на основание мнѣнието на трима лѣкари и прѣдставлението на прѣдсѣдателя или прокурора на сжда, отстранява сждията отъ изпълнение на служебнитѣ си обязанности.

Това отстранение пада и отстранениятъ сждия по право встѣпва отъ ново въ изпълнение на службата си, ако най-късно въ мѣсеченъ срокъ сждѣтъ по реда, прѣдвиденъ въ прѣдидущия членъ, не признае, че отстранениятъ сждия е дѣйствително умоповрѣденъ.

Въ случай, че сждѣтъ съ рѣшение, влѣзло въ законна сила, признае отстранения сждия за умоповрѣденъ, послѣдниятъ се уволнява по реда, прѣдвиденъ въ прѣдидущия членъ.

Чл. 149. Сждитѣ, които не се ползватъ съ право на несмѣняемостъ, могатъ да бѣдѣтъ уволнявани съ Княжески указъ, по прѣдставление отъ Министра на Правосъдието, и вънъ отъ случаитѣ, прѣдвидени въ тоя законъ за уволняването на несмѣняемитѣ сждии.

Чл. 150. Нотариуситѣ, секретаритѣ, подсекретаритѣ и сждебнитѣ пристави сжщо се уволняватъ направо отъ Министра на Правосъдието.

Чл. 151. Лицата отъ прокурорския надзоръ се уволняватъ съ Княжески указъ, по прѣдставление отъ Министра на Правосъдието.

Глава XVIII.

За надзора надъ сждебнитѣ мѣста и длъжностни лица по съдебното вѣдомство.

Чл. 152. Надзорътъ надъ сждебнитѣ мѣста и длъжностни лица отъ съдебното вѣдомство, освѣнъ надъ прокуроритѣ, принадлежи на по-горнитѣ, споредъ реда на подчинеността, сждебни мѣста, а именно:

а) Върховниятъ Касаціоненъ Сѣдъ надзирава всичкитѣ сждебни мѣста и длъжностни лица въ цѣлото Княжество;

б) апелативнитѣ сждилища надзираватъ всички сждебни мѣста и лица въ тѣхнитѣ подвѣдомствени окръзи, и

в) окръжните съдилища надзират длъжностните лица въ тях и мировите съдилища, които се намират въ тяхните окръзи.

Чл. 153. Ако Върховният Касационен Съдъ, апелативните и окръжните съдилища при разглеждането на дѣлата забѣлѣжатъ неправилности въ сѣдопроизводството или дѣлопроизводството, тѣ, по реда на надзора, съ особено опрѣдѣление, правятъ напомняване на по-долния съдъ, а въ случай на по-голяма неправилностъ, повдигатъ противъ виновните дисциплинарно вѣзисание.

Чл. 154. Въ всѣко съдебно мѣсто най-близкиятъ надзоръ за скорото и правилно изпълнение отъ длъжностните лица своите обязанности принадлежи на прѣдсѣдателя, който, като забѣлѣжи нѣкое упущение, поправя го съ своите распоряждания, или пъкъ взема мѣрки за да прѣдава виновните подъ отговорностъ, споредъ дисциплинарното сѣдопроизводство.

Чл. 155. Нито съдебните мѣста, нито прѣдсѣдателите имъ иматъ право да обсъждатъ дѣйствиата на прокурорите или на замѣстниците имъ, но за неправилните и противозаконните имъ постѣпки съобщаватъ Министру на Правосѣдието.

Чл. 156. Прокурорите и тяхните замѣстници съобщаватъ по длъжностъ за всичките упущения, които сж забѣлѣжили у съдебните мѣста или лица отъ съдебното вѣдомство, и съобщаватъ, споредъ случая, или на прѣдсѣдателите на съда или пъкъ, споредъ реда на подчинеността, въ Министерството на Правосѣдието.

Чл. 157. Общиятъ надзоръ надъ съдебните мѣста и длъжностните лица е у Министра на Правосѣдието.

Чл. 158. Министрътъ на Правосѣдието, като види въ пѣкое съдебно мѣсто натрупване много дѣла, бавностъ или спирание на движението въ дѣлата, прѣдлага на прѣдсѣдателя да вземе мѣрки за поправление и да даде обяснения по допуснатите нередовности.

Чл. 159. Министрътъ на Правосѣдието може да ревизира съдебните мѣста лично или чрезъ членове на Върховния Касационенъ Съдъ, или чрезъ главния прокуроръ, или чрезъ прокурорите на отдѣления при същия съдъ, а ревизията на окръжните съдилища и мировите съдилища се поръчва на членове отъ апелативните съдилища или на прокурорите при същите съдилища, или на тяхните замѣстници.

Чл. 160. Ревизията на съдебните мѣста трѣбва да става поне веднѣжъ въ годината.

Чл. 161. Прокурорските мѣста се ревизиратъ отъ Министра на Правосѣдието или отъ упълномощения отъ него главенъ секретаръ, или отъ прокурорите, по реда на подчинеността.

Чл. 162. Прѣдсѣдателите на апелативните и на окръжните съдилища сж длъжни всѣка втора година, лично или чрезъ единъ членъ на съда, да ревизиратъ дѣлопроизводството на подвѣдомствените си съдебни мѣста и лица и за ревизията да прѣдставятъ на Министра на Правосѣдието.

Чл. 163. Канцеларията на съдебните мѣста се намира подъ непосредствения надзоръ на прѣдсѣдателя или

на мировия съдия, а за дѣлопроизводството въ канцеларията най-близкиятъ надзоръ принадлежи на секретаря.

Глава XIX.

За отговорността на длъжностните лица по съдебното вѣдомство.

Чл. 164. Длъжностните лица по съдебното вѣдомство отговарятъ по дисциплинаренъ или углавенъ редъ.

Забѣлѣжка. Редътъ за углавната отговорностъ на длъжностните лица по съдебното вѣдомство е опрѣдѣленъ отъ Углавното сѣдопроизводство.

Отдѣление I.

За дисциплинарното вѣзисание.

Чл. 165. Длъжностните лица по съдебното вѣдомство подпадатъ подъ дисциплинарно вѣзисание:

- 1) за упущения, които сж произлѣзли отъ невнимание или отъ незнание на обязаностите си по службата;
- 2) за неиспълнение на правилата и формите при производството на слѣдствия, при извършването на съдебните дѣйствиа и при изпълнението на рѣшенията за нарушение на тези правила и форми;
- 3) за бавностъ въ изпълнение на обязаностите си по службата;
- 4) когато сж осѣдени за прѣстѣпление, непосочено въ чл. 95-й, п. 3-й;
- 5) когато сж били прѣддени на углавенъ съдъ, но оправдани по просрочие;
- 6) когато показватъ постоянна небрѣжностъ или очевидна неспособностъ при изпълнение на служебните си обязанности;
- 7) когато отсъствуватъ въ врѣме на службата безъ отпущъ;
- 8) за всѣко едно вънъ отъ службата частно или обществено дѣствие, което докача честта и достойнството на единъ съдия;
- 9) когато не пазятъ надлѣжното приличие въ служебните си отношения, било помежду си, било къмъ частни лица по отношение на началство;
- 10) когато играятъ хазардни игри;
- 11) когато не пазятъ тайна по служебните си дѣла, и
- 12) за всѣко публично политическо разискване.

Чл. 166. Дисциплинарни наказания сж:

- 1) забѣлѣжка;
- 2) мѣрzenie;
- 3) врѣменно отстранение отъ длъжността, и
- 4) уволнение отъ службата.

Чл. 167. Забѣлѣжката е обръщание внимание върху допуснатите неправилности, съ прѣдупрѣждение да не се повтарятъ.

Чл. 168. Мѣрzenето е укоряване съ изрично приканване виновния да се поправи.

Чл. 169. Отстраняването отъ длъжността не може да бѣде произнесено за срокъ по-малкъ отъ 10 дена и по-дълъгъ отъ 6 мѣсеца.

Пръв връме на отстранението, осъденият губи заплатата си.

Чл. 170. Длъжностните лица по съдебното въдмоство така също се отстраняват от длъжността си, когато е възбудено срѣщу тяхъ углавно прѣслѣдване за едно отъ прѣстѣпнитѣ дѣяния, изброени въ чл. 95-й, п. 3-й.

Чл. 171. Длъжностните лица по съдебното въдмоство могатъ да бѣдѣтъ отстранявани отъ длъжността си и въ слѣдующитѣ случаи:

1) когато е възбудено срѣщу тяхъ углавно прѣслѣдване и за непрѣдвиденитѣ въ чл. 95-й, п. 3-й, прѣстѣпни дѣяния, и

2) когато сѣ осъдени по дисциплинаренъ редъ на уволнение отъ службата си и сѣ обтѣжили рѣшението на дисциплинарния сѣдъ. Въ тоя случай, за отстранението се произнася надлъжниятъ дисциплинаренъ сѣдъ.

Ако слѣдствието е възбудено за прѣстѣпление по службата, отстранението се постановява отъ сѣда, който е прѣдалъ длъжностните лица на сѣдъ, а въ случай на общо прѣстѣпление — отъ Министра на Правосѣдието.

Чл. 172. Въ всичкитѣ, прѣдвидени въ прѣдидущитѣ два члена, случаи, отстранението трае до свършването на углавното или дисциплинарното прѣслѣдване. Това отстранение нѣма нито углавенъ, нито дисциплинаренъ характеръ, освѣтъ въ случаитѣ, когато прѣслѣдването се свърши съ окончателно осъждане.

Ако възбуденото срѣщу отстранения чиновникъ углавно слѣдствие се прѣкрати или той се оправдае по сѣдъ съ влѣзла въ законна сила присѣда, то цѣлата заплата за пръвъ връмето на отстранението му се връща, освѣтъ ако послѣдва дисциплинарно осъждане. (Чл. чл. 165-й, п. 5-й, 166-й, п. 3-й, и 169-й).

Чл. 173. Въ случаитѣ на чл. 169 и 170-й Министрътъ на Правосѣдието може да делегира други сѣдии да заематъ мѣстото на отстраненитѣ сѣдии.

Чл. 174. Уволнениятъ по дисциплинаренъ редъ сѣдия не може да бѣде назначенъ отъ ново на служба.

Чл. 175. Прѣдвиденитѣ въ чл. 166-й дисциплинарни наказания могатъ да се налагатъ или постепенно или всѣко едно за пръвъ пътъ, споредъ важността на случая.

Сѣдията, който е подвѣргнатъ на три дисциплинарни наказания или е два пѣти прѣвъ годината отстраняванъ отъ длъжностъ, може да бѣде уволненъ по дисциплинаренъ редъ.

Чл. 176. Ако сѣдията, който е билъ наказанъ съ дисциплинарни наказания: забѣлѣжка или мѣрzenie и въ продължение на двѣ години не е билъ подвѣргнатъ на ново дисциплинарно вѣскание, то дѣйствието на забѣлѣжката или на мѣрzeniem се заличава.

При сѣдитѣ условия, дѣйствието на отстранението се заличава слѣдъ истичанието на три години.

Чл. 177. Прокуроритѣ и тяхнитѣ замѣстници подлѣжатъ на едно отъ изброенитѣ въ чл. 166-й дисциплинарни наказания направо отъ Министра на Правосѣдието, но не прѣди да имъ поиска прѣдварително обяснения.

Чл. 178. Нотариуситѣ, секретаритѣ, подсекретаритѣ и сѣдебнитѣ пристави, както и кандидатитѣ за сѣдебни длѣж-

ности, се наказватъ дисциплинарно отъ сѣда, при който служатъ.

Чл. 179. Канцеларскитѣ служители подлѣжатъ на дисциплинарно наказание: забѣлѣжка, мѣрzenie, глоба до 50 л. и уволнение отъ служба — по усмотрѣнието на прѣдсѣдателя или на прокурора, при които служатъ.

Чл. 180. Забѣлѣжката или мѣрzeniem, когато тѣ се налагатъ по усмотрѣнието на началствующето лице, се правятъ устно или писмено.

Отдѣление II.

За реда на дисциплинарното производство.

Чл. 181. Дисциплинарнитѣ дѣла подлѣжатъ на разглеждане:

а) отъ Върховния Касационенъ сѣдъ, когато се касае за прѣвия прѣдсѣдатель, прѣдсѣдателитѣ на отдѣление и сѣдитѣ отъ сѣщия сѣдъ, или за прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ или сѣдитѣ отъ апелативнитѣ сѣдилища;

б) отъ апелативнитѣ сѣдилища, когато се касае за прѣдсѣдателитѣ, подпрѣдсѣдателитѣ и членовѣ на окръжнитѣ сѣдилища, мировитѣ сѣдии и за сѣдебнитѣ слѣдователи, и

в) отъ окръжнитѣ сѣдилища, когато се касае за нотариуситѣ, сѣдебнитѣ пристави, секретаритѣ и подсекретаритѣ при окръжнитѣ сѣдилища и секретаритѣ при нотариуситѣ и мировитѣ сѣдии и за кандидатитѣ за сѣдебни длѣжности.

Чл. 182. Ако дисциплинарното дѣло се отнася до двѣ или повече длѣжностни лица по съдебното въдмоство, отъ които едни сѣ подсѣдии на по-горенъ сѣдъ, а други — на по-доленъ, то всичкитѣ тия лица се сѣдѣтъ въ по-горното отъ тия сѣдилища.

Чл. 183. Дисциплинарното производство се възбужда срѣщу сѣдитѣ и сѣдебнитѣ слѣдователи или по опрѣдѣление на сѣда, по реда на надзора, или по прѣдложение на Министра на Правосѣдието, а върху другитѣ длѣжностни лица отъ съдебното въдмоство — отъ прѣдсѣдателя или отъ прокурора.

Чл. 184. Поводътъ за възбуждане дисциплинарно производство наедно съ всичкитѣ свѣдения и книга, които се отнасятъ до тоя прѣдметъ, прѣдсѣдательтѣ или подпрѣдсѣдательтѣ прѣдлага на прѣдварително обѣждане въ распоредително засѣдание на едно отъ отдѣления на сѣда, на който е подсѣдно дисциплинарното дѣло.

Чл. 185. При прѣдварителното обѣждане на едно дисциплинарно дѣло, сѣдѣтъ е длѣженъ да събере всички справки по дѣлото и да поиска обяснения, които обвиняемото длѣжностно лице има право да прѣдстави писмено.

Чл. 186. Слѣдъ пълното обяснение на дѣлото, то се внася на разглеждане и рѣшение отъ общото събрание на всичкитѣ отдѣления отъ сѣда.

Прѣдложението на Министра на Правосѣдието се внася направо за разглеждане въ общо събрание.

Чл. 187. Когато ще се разгледа дѣлото въ общото събрание отъ сѣда, призовава се обвиняемиятъ, който има

право да се яви самъ въ заседанието за лично обяснение. Повъреници не се приематъ за това.

Призоваването на обвиняемото длъжностно лице, ако то се намира въ съдалицето на съда, става съ призова въ затворенъ шикъ, а ако длъжностното лице се намира вънъ отъ съдалицето на съда, призоваването става по пощата съ препоръчено писмо и обратна расписка. Невъзможността на правилно призоваемия обвиняемъ не спира разглеждането на дѣлото.

Чл. 188. Следъ възбуждането на дисциплинарното производство, съдътъ е длъженъ да разгледа дѣлото въ разстояние на едномѣсеченъ срокъ.

Чл. 189. Въ дисциплинарни дѣла отвеждането на съдътъ става на общо основание.

Чл. 190. Дисциплинарни дѣла се разглеждатъ при закрити врата, освѣнъ когато обвиняемиятъ самъ желае да се разгледа дѣлото му публично. Въ тоя случай, обвиняемиятъ има право да си вземе защитникъ.

Чл. 191. При разглеждане дисциплинарни дѣла, съдътъ не се подчинява на никакви други форми, освѣнъ на ония, които сж показани по-горѣ, и редътъ за обяснение на дѣлото зависи изключително отъ благоусмотрѣнието на съда, но прѣди да постанови рѣшението, съдътъ е длъженъ да изслуша заключението на прокурора, а следъ това — и обясненията на подсѣдимия или на защитника му.

Чл. 192. При разглеждане на дѣлото, ако се открие друго нарушение или упущение, извършено отъ обвиняемия, то съдътъ, споредъ обстоятелствата, може да разгледа изедно и двѣтъ дѣла или да даде на другото новъ ходъ, споредъ реда, показанъ по-горѣ.

Чл. 193. Следъ разглеждането на дѣлото, съдътъ постановява резолюция, а рѣшението трѣбва да е готово въ окончателна форма вътрѣ въ 7 дни и незабавно да се съобщи на обвиняемия.

Чл. 194. Противъ рѣшенията на окръжнитъ и апелативнитъ сѣдилища, постановени въ качество на първа инстанция, осѣденитъ иматъ право да подаватъ, по реда на съдебнитъ инстанции, апелативни тѣжби, а прокуроритъ — апелационни протести вътрѣ въ седемъ-дневенъ срокъ, считанъ отъ връчването прѣписанъ рѣшението за обвиняемия, а за прокурора — отъ обявяването му.

Чл. 195. Тѣжбитъ и протеститъ съ всичкитъ книжа и документи, които се отнасятъ до дѣлото, се подаватъ прѣдсѣдателю на тоя съдъ, който е рѣшилъ дѣлото; той прѣпраща всичко въ по-горния съдъ, който въ общо събрание на всичкитъ си отдѣления рѣшава дѣлото въ срокъ не по-дълъгъ отъ единъ мѣсець. Противъ рѣшенията на тоя съдъ не се допускатъ никакви тѣжби или протести.

Чл. 196. Когато се разглеждатъ дѣла по тѣжби и протести, се пазятъ правилата, показани по-горѣ въ членовѣтъ 181 и 182-й.

Чл. 197. За всѣко окончателно рѣшение, което е станжло по дисциплинаренъ редъ, трѣбва да се съобщава Министру на Правосѣдието, който се распорѣжда, щото постановеното дисциплинарно наказание да се запише въ послужния списъкъ на осѣдения.

Въ случай, че длъжностното лице е осѣдено на дисциплинарно наказание: отстранение или уволнение отъ служба, това наказание се изпълнява чрѣзъ Книжески указъ, ако се касае до сѣдии, а съ приказъ отъ надлѣжното началствующе лице, ако се касае до други длъжностни лица.

Чл. 198. При разглеждането на едно дѣло по дисциплинаренъ редъ, ако се покажатъ обстоятелства, споредъ които виновниятъ подлѣжи на углавенъ съдъ, то дисциплинарното производство се спира, а подсѣдимиятъ се прѣдава на углавенъ съдъ, споредъ правилата на Углавното съдопроизводство.

Чл. 199. Дисциплинарното производство не може да бѣде наченжто, ако сж истекли двѣ години отъ дѣйствието или упущението, което подлѣжи на дисциплинарно взискание.

Глава XX.

За отчета на съдебнитъ мѣста.

Чл. 200. Въ началото на всѣка година се събиратъ въ Министерството на Правосѣдието отчетитъ отъ всичкитъ съдебни мѣста и прокурори за хода на дѣлата и за подсѣдимитъ прѣзъ истеълата година. Тѣзи отчети се съставляватъ по начина и формата, опрѣдѣлени въ общия правилникъ за вътрѣшния редъ и дѣлопроизводството въ съдебнитъ мѣста.

Чл. 201. Отчетитъ се съставляватъ отъ секретаритъ, подъ непосредственното наблюдение на прѣдсѣдателитъ и на прокуроритъ, и се разглеждатъ въ общо събрание.

Чл. 202. Отчетитъ на мировитъ сѣдии, заедно съ отчетитъ на окръжнитъ сѣдилища, се прѣдставяватъ въ надлѣжния апелативенъ съдъ. Отъ тѣзи отчети и отъ отчета на самия апелативенъ съдъ се съставя единъ общъ отчетъ, който, следъ като се разгледа въ общо събрание, прѣдставя се на Министра на Правосѣдието.

Чл. 203. Отчетитъ отъ прокуроритъ на окръжнитъ сѣдилища се прѣдставятъ на прокурора въ апелативния съдъ, който отъ тѣхъ и отъ свои отчетъ съставлява новъ отчетъ изобщо, който прѣдставя на Министра на Правосѣдието.

Чл. 204. Върховниятъ Касационенъ Съдъ испраща копие отъ годишния си отчетъ въ Министерството на Правосѣдието.

Глава XXI.

За съдебния языкъ.

Чл. 205. Съдебниятъ языкъ е българскиятъ.

Чл. 206. Ако странитъ не владѣятъ българския языкъ, привиква се прѣводачъ за смѣтка на странитъ. Съставяние особено протоколъ на чуждъ языкъ не се позволява, но съдътъ може да позволи вмѣстянето на нѣкои фрази или думи, исказани отъ странитъ и имѣющи особено значение за самото дѣло.

Безъ прѣводачъ може да се говори на чуждъ языкъ само когато, както всичкитъ сѣдии, тѣй и странитъ, владѣятъ чуждия языкъ.

Чл. 207. Лицата, които не знаят българския език, полагат клетва на онзи език, който те владее.

Чл. 208. Преводчиците могат да бъдат отведени на същите основания, както и свидетелите и вшещите люде.

Преходни правила.

Чл. 209. Лицата, които са свършили правните науки до 1-й Септември 1898 год., се освобождават от условията за държавен изпит.

Така също лицата, които, до възникването в сила на настоящия закон, са придобили правото за адвокат или адвокатски помощник, си запазват тия качества и за напред, без да се изискват от тях други условия.

За в бъдеще също не губят правото за адвокат или адвокатски помощник и ония лица, които, при действието на Закона за адвокатите от 1888 год. и следующите законоположения, са имали право да бъдат признати за такива, но по някои причини, като, напр., поради нахождението им на служба, не са могли да се възползват от тия права, или, след като са се възползвали, престанали са да ги упражняват по същите причини.

Забелжка. Практиците-судии, които са упражнявали съдийската служба събрано 10 години, или имат петолетно гимназиално образование и само четиригодишна съдийска служба, могат да бъдат ходатаи по изпълнение на решения, а също и пробописци.

Чл. 210. Във случай, че няма достатъчно число лица с юридическо образование, могат, в продължение на две години от влизането в сила на настоящия закон, да бъдат назначени за мирови судии и лица, които имат поне средно образование и са служили по съдебното ведомство, въ качество на секретари, подсекретари или въ по-горни длъжности, най-малко три години.

Чл. 211. Във продължение на три години от влизането в сила на настоящия закон и, ако числото на кандидатите за съдебни длъжности се окаже недостатъчно, могат да се назначават или повишават за секретари или подсекретари при съдилищата и прокурорските надзори и лица с средно образование, ако при това имат поне тригодишна съдебно-канцеларска практика.

Чл. 212. Ако няма достатъчно число кандидати-юристи за нотариална длъжност (чл. 109-й), то, в продължение на три години от влизането в сила на настоящия закон, могат да се назначават за нотариуси и лица, които са навършили 26-годишна възраст, имат поне средно образование и са издържали специалния изпит, предвиден въ Закона за изменение чл. 3-й от Закона за нотариусите, утвърден съ Височайши указъ от 26-й Януари 1898 год., № 232.

Чл. 213. Секретарите и подсекретарите при съдебните и прокурорски места, приставите и досегашните техни помощници, нотариусите и техните секретари, които са прослужили най-малко две години, могат да бъдат пробописци.

Забелжка. Министрите на Правосъдието ще уреди, съ единъ особенъ правилникъ, кои лица и при каквъ цензъ и условия за напред ще могат да упражняват пробописката професия.

Чл. 214. Въ продължение на три години от влизането в сила на настоящия закон, могат да бъдат назначени за съдебни пристави и лица, които имат поне четвъртокласно образование и, след една годишна практика при някои съдебенъ приставъ, са издържали предвидения за съдебните пристави изпитъ.

Чл. 215. Настоящият законъ отменява Закона за устройството на съдилищата въ България от 25-й Май 1880 год. и всичките други закони и наредби, които противоречат на неговите разпоредения.

Той влиза въ сила отъ деня на обнародването му въ „Държавенъ Вестникъ“.

Председателствующий Христо Ивановъ: Г-да представители! Има направени няколко предложения за изменение и допълнение на разни членове отъ Закона за съдебното устройство. Понеже тия предложения се отнасят до разни статии отъ тоя законъ, азъ ги наредихъ по редъ, като вземахъ за първо онова предложение, което се касае до най-долната нумерация, и за последно — онова, което се касае до най-горната нумерация на статиите отъ закона. Това направихъ за туй, че не можахъ да заблѣжъ кой отъ г-да представителите първъ ми поднесе предложението си и кой последенъ. Затова, на първо място иде предложението на г-на Вълканова за изменение на чл. 113-й, което е подписано отъ нужното число представители.

Моля г-на Вълканова да прочете предложението си и да разясни съдържанието му.

Никола В. Вълкановъ: Г-да представители! Предъ видъ на обстоятелството, че въ минклото заседание, когато се приемаше законътъ членъ по членъ, чл. 113-й се приетъ, както беше въ проекта, а пъкъ предложението на комисията се отхвърли, азъ нахвърлахъ, че тая редакция е малко непрактична и че трябва да се измени въ такава смисълъ: (Чете.)

„Чл. 113. Адвокатите, които упражняватъ професията, могат да бъдат назначени на съдийска длъжностъ, ако притежаватъ предвидените въ чл. 110-й условия. Адвокатските години се смятатъ като съдийски.“

Адвокатите юристи, които са били такива преди влизането в сила на стария законъ, не са задължени да даватъ държавенъ изпитъ, за да могатъ да бъдатъ назначени за судии, но те трябва да притежаватъ средно образование“.

Туй обстоятелство ме накара да направя туй предложение, защото съ приемането на редакцията, както беше въ проекта, ще затворимъ вратата на съдилищата за много хора, които са достойни за судии и които не ще могатъ да бъдатъ назначавани за судии. Има хора, които са служили много години като адвокати, но при тоя законъ не ще могатъ да се назначаватъ за судии, било следъ година, било следъ две, било до съществуването на тоя законъ. Ето що ме застави да направя това предложение и да искамъ да се оставятъ вратата отворени за тия хора, които са способни и, споредъ възрастта, да бъдатъ приети на служба. Нека не затваряме вратата на съдилищата за тия хора. Моля да се приеме това мое предложение.

Председателствувал Христо Иванов: Г-да представители! Едно аналогично предложение е направено към същия член и от г-на Папанчева. То е подписано от 10 души представители и, за да излезе една обща редакция, моля и г-на Папанчева да развие своето предложение, та да може и г-нът Министърът на Правосъдието да искаже своето мнение по тоя въпрос.

Петър Папанчев: Г-да представители! Предложението, което съм направил, не е нищо друго, освен предложение, което е направил, г-нът Вълканов, само, че редакцията е по-сжата, т. е. такава, каквато прилича на един закон. Моето предложение гласи тъй: (Чете.)

„Адвокатите, които упражняват професията, могат да бъдат назначени на съдийска длъжност, ако притежават предвидените в чл. 110-й условия. При назначението на адвокати, адвокатските години се смятат като съдийски“. Т. е., за тези адвокати, които примянат стажът, които издържат държавен испит и които имат юридическо образование, както чл. 110-й от Закона за съдоустройството предвижда, адвокатските им години, в такива случаи, ще се смятат като съдийски.

Г-да представители! Аз и мисля, че пък имам случай да кажа, па и сега ще кажа, че без добро адвокатско съсловие, добро съдилище е немислимо, защото едното помага на другото. Сега, когато искаме от съдилища двегодишна практика, ние искаме от адвокатите четиригодишна практика, за да бъдат назначавани за съдии, разбира се, като свършат юридическите науки, като издържат държавен испит и още като имат средно образование. Значи, сам законодателят изисква от адвокатите по-строги условия, за да станат съдии. Естествено е, че щом като и единият, и другият се намират при еднакви условия и щом законът допуска и адвокатите да бъдат назначавани за съдии, няма съмнение, че адвокатското съсловие се унижава в случай. Ако приемем члена тъй, както е сега в закона, тогава, няма съмнение, че един адвокат, който се отличава като добър юрист, ако поиска да бъде назначен за съдия, ние не ще можем да го назначим повече от член на окръжен съд или помощник на прокурора, а пък ние знаем, че сега едва ли има 5—6 души, които да отговарят на условията, предвидени в чл. 110-й от закона. Но в бъдеще може да се явят такива случаи, че някои хора, след 10—15 годишна адвокатска практика, да пожелат да помогнат на съдебното дѣло като влезат в съдебната корпорация, а пък тоя закон им затваря вратата. Аз знам, в другите страни, че най-добри съдии стават тия, които са били добри адвокати и които са пожелали да влезат в съдийското съсловие. Ще ви наведя за пример Австрия, Франция и Русия, гдето един практикующ адвокатство, който се е отличавал като добър, като добросъвестен адвокат, може да постъпи като съдия направо въ апелативното съдилище и въ Касацонния съд, но, разбира се, ако има известно число години, през които да е упражнявал адвокатството. Така щото, ако приемем тоя член така, както го формулирам, който

не е нищо друго, освен опова, което предлага г-нът Вълканов, няма съмнение, че вие ще услугите на правосъдието, защото съ това ще се отворят вратата на ония добри адвокати, които в бъдеще ще поискат да се посветят специално на съдийското поприще (Георги Н. Юруков: Съ старият какво ще стане?) Аз казах какво ще стане съ старият. Ако някой от тях пожелае да стане съдия, трябва да отговори на условията, предвидени в чл. 110-й. (Георги Н. Юруков: Тогава не може да има стаж!) Има въ закона, че практикуването им е равносилно на съдийството, т. е. адвокатската практика е равносилна на съдийската. Така щото, тъй, както е членът, той обема всичко, па даже и последующите разяснения, които се правят въ съдоустройството. Аз пак ще го прочета... (Георги Н. Юруков: Разбирате ли: които отговарят на условията, като имат средно и висше образование?) Тъй разбирам. Напр., ние имаме адвокати като Помянов, Гревков, Стойлов, Тодоров... (Вълко Нейчов: Не правете реклама за адвокатите!) И г-н Нейчов може да попадне там. Тъй щото, аз разбирам, че чл. 114-й по проекта, който станал чл. 113-й, би трябвало да стане така: (Чете.) „Адвокатите, които упражняват професията, могат да бъдат назначени на съдийска длъжност, ако притежават предвидените в чл. 110-й условия. При назначението на адвокатите, адвокатските години се смятат като съдийски“. Както виждате тая редакция не е друго нищо, освен онай на г-на Вълканова, само, че забързката е лишна.

Никола В. Вълканов: Аз настоявам на моето предложение, което е почти същото, както и на г-на Папанчева.

Министър Георги Згурев: Г-да представители! Въ последното заседание не се прие редакцията, която се предложи от комисията и която броеше адвокатската дѣятелност двѣ години за една съдийска. Това предложение се гласува, но падна и останя статията, както е въ проекта. Според тая статия, както е редактирана, за напред адвокатите, които упражняват професията, могат да бъдат назначени за съдии, но само от начало, т. е. или членове на окръжни съдилища, или мирови съдии, или помощници на прокурорите. Според тая редакция се иска, щото тия адвокати — юристи да отговарят и на условията, предвидени в чл. 110-й на настоящия закон, т. е. да имат средно образование и да са положили държавен испит. Така щото, казвам, редакцията на члена, както е приета, визира само тия адвокати, които ще се явят след възпаването въ сила на настоящия закон, т. е. които ще добият право на адвокатство при дѣйствието на настоящия закон. Сега, аз разбирам от предложението, което се прави тук, и съм напълно съгласен съ него, щото тоя член да обхване и ония адвокати, които сега практикуват. Не можем да искаме от тях държавен испит, защото им е признато правото на адвокати и ги освобождават от него и прѣходните правила. Аз съм съгласен, че и тия адвокати могат да се назначават на служба, които имат юридическо образование и

редовно сръдно образование, но трябва да признаемъ, че има повече отъ стотина души адвокати-юристи, които не притежаватъ редовни свидетелства за сръдно образование. На такива адвокати не можемъ, разбира се, да създадемъ права, за да стождатъ наравно съ всички ония, които притежаватъ и редовно сръдно образование. И затова, азъ искамъ да направимъ ето какво различие. Редакцията на члена, както е приета, визира, както казахъ, само адвокатитѣ, които отъ сега нататъкъ ще станжтъ такива. За тѣхъ членътъ е много ясенъ; щомъ по тоя законъ станжтъ адвокати, тѣ добиватъ всички права, които имъ дава той. А онии, които до встъпванетоъ въ сила на тоя законъ сж добили правото на адвокатъ, отъ тѣхъ ще се считатъ, че добиватъ сжщитѣ права за назначение на сждии само тия, които иматъ цѣло сръдно образование и които сж свършили юридическитѣ науки.

Сега, за годинитѣ. По-напрѣдъ се предлагаше да се считатъ двѣ години адвокатски за една сждийска, но това предложение паджъ. Сега се прѣдлага отъ г-на Папанчева, да се считатъ годинитѣ една адвокатска за една сждийска. Азъ мислжъ, че по-добрѣ ще бжде, ако Събранието приеме да се не туря никакво ограничение за числото на годинитѣ, а просто да се каже, че адвокатъ, който е придобилъ това си право при дѣйствието на настоящия законъ, както и тия, които сж придобили това право и иматъ сръдно образование, можжтъ да бжджтъ назначавани на сждийска длъжностъ, безъ да се опрѣдѣля числото на годинитѣ; а онии колегии, които щегъ прѣдставляватъ на назначение, както и министрътъ, който ще ги назначава, ще взиматъ въ внимание качествата и способността на единъ адвокатъ, когото ще назначаватъ за сждия, въ случай на ваканции. Разбира се, че такъвъ адвокатъ трябва да има най-малко толкова поне години практика, колкото се иска отъ сждията за назначение или повишение. Азъ мислжъ, че това ще бжде най-доброто разрѣшение на въпроса: да се не брожджтъ годинитѣ на адвокатитѣ днѣ за една сждийска, или три за двѣ, ами да се каже, че тѣ може да се назначаватъ за сждии и прокурори, а кждѣ ще се назначжтъ, то да остане работа на колегията, която ще ги избира, като се гледа, както казахъ, да нѣматъ по-малко години практика, отъ колкото е нужно, по закона, за сждия. Азъ мислжъ, че въ такъвъ случай, ако се приеме така, ще се удовлетворжджтъ всички искания, които се прѣдвяватъ тукъ по тоя въпросъ. Азъ сега правжъ прѣдложение, чл. 114-й да бжде редактиранъ така: „Адвокатитѣ, които упражняватъ професията, можжтъ да бжджтъ назначени на сждийска или прокурорска длъжностъ, ако притежаватъ прѣдвиденитѣ въ чл. 110-й условия“. Аlineя втора: „Адвокатитѣ, които сж добили правото на това звание до встъпванетоъ въ сила на настоящия законъ, сжщо така можжтъ да бжджтъ назначавани за сждии или прокурори, ако притежаватъ и сръдно образование“ (Единъ прѣдставителъ: И юридическо образование!) То се разбира, че трябва да иматъ и юридическо образование. Може, впрочемъ, да се каже: „Адвокатитѣ-юристи, които сж придобили“ и пр.

Никола Б. Вълкановъ: Азъ съмъ съгласенъ, кѣмъ моето прѣдложение да се прибави и „прокурори“.

Прѣдседателствующия Христо Ивановъ: Г-нъ Папанчевъ, съгласни ли сте съ прѣдложението на г-на министра?

Петръ Папанчевъ: Азъ само за годинитѣ не съмъ съгласенъ, защото тукъ годинитѣ сж именно, както обяснихъ, г-да прѣдставители, които иматъ значение. За годинитѣ пѣкои разбиратъ, че ако пѣкой адвокатъ е билъ една година адвокатъ, то, при постъпванетоъ му на служба, и тая година ще се счита при опрѣдѣлението на пенсията му. Това не е истина. Това ще служи само като старшинство въ оная сждебна корпорация, гдѣто ще бжде назначенъ на служба, а не за пенсия. Тѣй го разбиратъ. Но, разбира се, той е служилъ десетина години като адвокатъ и ако не се зачитатъ, дава се голѣмъ произволъ, както на министра, така и на колегията, да тълкуватъ както си щжтъ: да ли да го назначжтъ за такъвъ и такъвъ, или да не го назначаватъ. Зарадъ туй, нека туримъ да се зачитатъ годинитѣ му като адвокатъ, за да бжде ясно това. Това го правжъ съ единственната цѣль, за да направимъ адвокатското съсловие равно съ сждийското по почитъ и уважение. Така щото, годинитѣ може да си останжтъ така, както съмъ прѣдложилъ.

Министръ Георги Згуревъ: Азъ, относително годинитѣ, казахъ, че можемъ да паднемъ въ една грѣшка, защото тогазъ именно ще свържемъ раждѣтъ си, при опрѣдѣлението на тия лица на служба, че при това опрѣдѣление ще се взима за критерий една формалностъ, че като е служилъ толкова и толкова години като адвокатъ, е добилъ право да бжде назначенъ за сждия, когато нѣкой другъ, който е билъ по-малко години адвокатъ, може да бжде по-способенъ отъ него и, слѣдователно, той може да бжде назначенъ на по-висока сждийска длъжностъ, стига да има нуждното число години, които се изискватъ за повишението на единъ сждия. Така щото, азъ намирамъ, че по-практично ще бжде, особено като имаме прѣдъ видъ, че досегашнитѣ адвокати не сж подлагани на цензъ, да може да се прави изборъ по-голѣмъ и да има повече свобода при назначението имъ на служба. И това удовлетворява прѣдложението, както на г-на Папанчева, така и на г-на Вълканова и другитѣ искания, които туй нѣщо тонжтъ. Щомъ като се удовлетворяватъ другитѣ искания, удовлетворява се исканието и за годинитѣ, да се считатъ наравно съ сждийскитѣ. (Гласове: Съгласни! Да се гласува!)

Прѣдседателствующия Христо Ивановъ: Г-нъ Папанчевъ! Съгласни ли сте съ прѣдложението на г-на министра? (Петръ Папанчевъ: Съгласенъ съмъ!)

Понеже има направени нѣколко прѣдложения, които не ще можжтъ да се гласуватъ заедно съ цѣлия законъ, то въ такъвъ случай ще трябва всѣко едно прѣдложение отдѣлно да се гласува. Съгласно ли е Събранието? (Гласове: Съгласни!) Тогава ще поставжъ на гласуване прѣдложението на г-на Вълканова, измѣнено отъ г-на Папанчева и допълнено отъ г-на Министра на Правосъдието, споредъ обясненията направени напоследѣтъ. (Христо Теодоровъ: Нека се редактира и прочете!)

Моля г-на Вълканова да го прочете въ последната му редакция.

Никола В. Вълкановъ: (Чете.) „Чл. 113. Адвокатитѣ, които упражняват професията, могат да бъдат назначени на съдийска длъжност, ако притежават прѣдвиденитѣ въ чл. 110-й условия.“

Адвокатитѣ-юристи, които сж били такъвиз прѣдизвиканост въ сила на настоящия законъ, не сж задължени да дават държавенъ испитъ за да могат да бъдат назначени за съдии, но тѣ трѣбва да притежават срдно образование“.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Ще дамъ на гласуване. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни да се пзмѣни чл. 113-й отъ Закона за устройството на сждилищата и да му се даде редакцията, които се прочете сега, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Христо Гендовичъ: Меншество бѣше, г-не прѣдсѣдателю! (Прѣрѣкание между нѣкои прѣдставители.)

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: За да нѣма нѣкакво съмнѣние, моля, още единъ пътъ ще се гласува. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ чл. 113-й отъ Закона за устройството на сждилищата въ тая му редакция, въ която се прочете отъ г-на Вълканова, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Слѣдъ това иде прѣдложението на г-на Вълканова, за измѣнение чл. 121-й. Моля г-на Вълканова да прочете и развие своето прѣдложение.

Никола В. Вълкановъ: Г-да народни прѣдставители! Мисля, че ви е извѣстна старата редакция на чл. 121-й отъ Углавното мирово сждопроизводство. Тази статия е свързана съ статия 234 отъ Наказателния законъ. Законътъ задължава обязательно странитѣ по мирови дѣла, които се апелиратъ прѣдъ окръжнитѣ сждилища, непременно да се явяватъ въ сждилището при разглеждане на дѣлото. Чл. 121-й отъ Углавното мирово сждопроизводство. . . . (Гласове: Това не е на дневенъ редъ. — Смѣхъ.)

Министръ Георги Згуревъ: Това се отнася къмъ Углавното мирово сждопроизводство.

Прѣдложението на г-на Вълканова ще се разисква по реда си.

Никола В. Вълкановъ: (Къмъ прѣдсѣдателствующия.) Ами що ми го дадохте тогазъ!

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Иде на редъ прѣдложението на г-на Георги Юруковъ, което се отнася за отмѣнение на прибавката къмъ чл. 165-й отъ Закона за устройството на сждилищата. Тая прибавка бѣше прѣдложена отъ него. Умолява се г-нъ Юруковъ да развие прѣдложението си.

Георги Н. Юруковъ: Г-да народни прѣдставители! Въ минжлото заседание, като прибавка на чл. 165-й —, приехме слѣдующата алинея: „Всѣко обсъждане на политически въпроси, публично, е запрѣтено на сждебнитѣ тѣла“. По мое прѣдложение се прие тази прибавка, но азъ скърбѣхъ, че се направи това прѣдложение по едно упушение, защото този въпросъ, до извѣстна степенъ, е прѣдвиденъ въ чл. 126-й отъ този законъ и послѣ — въ чл. 165-й, п. 8-й. За

да се избѣгне всѣко излишно тълкувание, отъ една страна и, отъ друга страна, понеже това мое прѣдложение обгърща сждийското тѣло, отъ което може да се вади противно заключение, че сждитѣ отъ части се изключаватъ, прѣдъ видъ на това съображение, ходатайствувамъ и моля да приемете това мое прѣдложение и да отмѣните тази прибавка. Съ това ни най-малко мисля, че сждитѣ могатъ да разискватъ и обсъждатъ политически въпроси, защото, споредъ обстоятелствата, при които тѣ обсъждатъ тѣзи въпроси, може да се уврѣжда интересътъ на сждебното дѣло и, както е казано въ п. 8-й на 165-та статия, може да се накърнява тѣхното достойнство, като сждии. Въ такъвъ случай, разбира се, споредъ обстоятелството, въ което се е разисквало, може да се подложатъ на дисциплинарно наказание. Прѣдъ видъ на тѣзи съображения, моля почитаемото Народно Сѣбрание да приеме моето прѣдложение и да отиѣни прибавката, която ви цитирахъ.

Прѣдсѣдателствующий Христо Ивановъ: Г-да прѣдставители! Ще дамъ на гласуване прѣдложението на г-на Юрукова. Моля вашето внимание. Ония отъ г-да прѣдставители, които сж съгласни да стане това измѣнение, което прѣдлага г-нъ Юруковъ, въ Закона за устройството на сждилищата, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Слѣдъ това слѣдва прѣдложението на г-на Абрашева, което се отнася къмъ чл. 142-й отъ Закона за сждоустройството. Моля г-на Абрашева да прочете своето прѣдложение и да го развие.

Иванъ М. Абрашевъ: Г-да народни прѣдставители! При приемане Закона за сждоустройството на второ четение се повдигна голѣмъ шумъ въ Народното Сѣбрание, относительно процентното възнаграждение на сждитѣ. Това бѣше по чл. 142-й отъ Закона за сждоустройството. Вие знаете, г-да народни прѣдставители, че Законътъ за сждоустройството е направенъ повече за да се обезпечатъ сждитѣ и се обезпечаватъ; постига се тази цѣль, която се гони съ този законопроектъ. Ако ние оставимъ това процентно възнаграждение на сждитѣ, азъ ви увѣрявамъ, че при гласуване Закона за заплатитѣ на чиновницитѣ, ще дойдатъ г-да народнитѣ прѣдставители да гласуватъ намаление и на тѣхнитѣ заплати. За да не съществува въ Закона за сждоустройството подобно постановление въ чл. 142-й, направихъ прѣдложение, да се исхвърли процентното възнаграждение на сждитѣ. Моля почитаемото Народно Сѣбрание да приеме, а така също моля и г-на Министра на Правосждието да се съгласи да се исхвърли чл. 142-й — процентнитѣ възнаграждения на сждитѣ. (Гласове: Съгласни!)

Министръ Георги Згуревъ: Г-да народни прѣдставители! Въ прѣдпоследното заседание, когато се разискваше чл. 142-й, азъ казахъ моята дума по този членъ и казахъ, че оставамъ на Народното Сѣбрание, ако намира, че това е едно излишно обрѣменение на бюджета, нека го отхвърли. И ако се приеме днесъ, да се исхвърли чл. 142-й, пѣмамъ нищо противъ това прѣдложение; но тогава ще трѣбва да промѣнимъ нумерацията на членоветѣ, защото щомъ се исхвърли чл. 142-й, тогава слѣдующиятъ трѣбва да стане

чл. 142-й. Тръбва да падне цълъ члена и тогава ще се измѣни номерацията на всички послѣдующи членове.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Ще дамъ на гласуване прѣдложението на г-на Абрашева, което се отнася до изхвърлянето на чл. 142-й, който, както е билъ гласуванъ на второ четение е билъ 141-й, съ което прѣдложение е съгласенъ и г-нъ министрътъ. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ това прѣдложение, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Приема се.

Значи, заедно съ това се измѣнява и номерацията на слѣдующитѣ членове.

Подиръ това слѣдва прѣдложението на г-на Георги Добриновичъ, което се отнася къмъ чл. 209-й отъ Закона за сждоустройството. Моля г-на Добриновича да прочете своето прѣдложение и да го обясни.

Георги Добриновичъ: Г-да прѣдставители! Къмъ новоприбавения членъ въ Закона за сждоустройството, именно чл. 213-й, въ който се прѣдвижда за бивши секретари, подсекретари при сждебни мѣста, нотариуси, помощници на сждебни пристави и сждебни пристави право на просбописателство, а на сжщитѣ тия чиновници, особено на сждебнитѣ пристави не се допуца да бждѣтъ ходатаи по изпълнение сждебни рѣшения, както сме прѣдвидели за практицитѣ-сждии, азъ правѣ прѣдложение въ края на този членъ, слѣдъ думитѣ: „да бждѣтъ просбописци“, да се прибавѣтъ и думитѣ: „и ходатаи по изпълнения на рѣшения ония отъ тѣхъ, които сж прослужили най-малко 3 години“.

Вѣрвамъ на всички ви съвършенно да е извѣстно, че мнозина отъ секретаритѣ, подсекретаритѣ, сждебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници сж доста добрѣ схванали практиката и ще бждѣтъ достатъчно добрѣ подготвени за да изпълняватъ рѣшения. Ако днесъ се довѣрва на единъ сждебесъ приставъ да изпълнява на други хора и твърдѣ много изпълнителни дѣла и рѣшения, то азъ смятамъ, че въ поединични случаи, по извѣстни рѣшения, по които може да бждѣтъ упълномощени, още повече ще бждѣтъ способни да ги изпълняватъ, и за туй азъ ходатайствувамъ да бжде приета тази прибавка. (Стефанъ С. Вобчевъ: Прочетете ж още веднажъ да ж чуемъ!) Слѣдъ думата „просбописци“ да се прибави: „и ходатаи по изпълнения на рѣшения, ония отъ тѣхъ, които иматъ най-малко три годишна практика“.

Независимо отъ това, правѣ прѣдложение да се прибави и къмъ чл. 210-й — въ прѣходнитѣ правила — който става 209-й, слѣдъ думитѣ: „за държавенъ испитъ“, да се прибавѣтъ думитѣ: „и ония, които още не сж получили правото на адвокати, се освобождаватъ отъ стажоветѣ, прѣдвидени въ чл. 111-й, който става 110-й, отъ настоящия законъ“. Ето защо правѣ туй прѣдложение къмъ чл. 210-й, който става 209-й. Правѣ го зарадъ туй, защото мнозина има, които прѣди 1-й Септемврий 1898 год. сж свършили правнитѣ науки, и тия хора, по една или друга причина, още не сж могли да издѣйствуватъ припознаването своето право на адвокати. Причинитѣ може да се искажѣтъ даже какви сж. Отъ тѣхъ се изисква да сж из-

държали матуритетенъ испитъ. Мнозина може да сж заети да издържѣтъ матура, споредъ допълнението на закона, и сетѣ да имъ бжде признато туй право на адвокати, понеже сж свършили прѣди 1-й Септемврий 1898 год., което право единъ пжтъ е признато зарадъ тѣхъ; но слѣдъ приеманieto на настоящия законъ, слѣдъ встъпването му въ сила, може да се откаже на тия хора. Може да имъ се каже: да, ама сега има единъ законъ, има единъ чл. 110-й, който казва, че за да бжде признато цѣлому правото на адвокатъ, той трѣбва да прѣдстави свидѣтелство отъ адвокатския съвѣтъ, че е запознатъ добрѣ съ практиката. Може да имъ се откаже, когато тѣ сж получили едно право, получили сж и практика и всичко. Зарадъ туй, азъ мислѣ, че трѣбва да се приеме тази прибавка за пояснение на първия членъ. Моля, прочее, да бжде приета и тази прибавка както и онази, която правѣ по чл. 213-й.

Министръ Георги Згуревъ: Колкото се отнася до първото прѣдложение, азъ не можъ да се съгласямъ да стане измѣнение въ смисълъ, щото и секретаритѣ и подсекретаритѣ при сждебнитѣ мѣста да можѣтъ да се занимаватъ съ изпълнение на сждебни рѣшения. Ние и безъ това приехме, че извѣстни лица, които иматъ опрѣдѣлено число години сждебна практика, можѣтъ да бждѣтъ адвокати, а всички други, които сж служили извѣстно число години, ще можѣтъ да изпълняватъ сждебни рѣшения. Не знамъ, защо сега искаме да разширимъ това право и за всички бивши секретари, подсекретари и пр. Колкото за сждебнитѣ пристави, понеже тѣ специално се занимаватъ съ изпълнение на сждебни рѣшения, ако иматъ три годишна практика, може да имъ се признае правото да изпълняватъ сждебни рѣшения. Въ такъвъ смисълъ, азъ съмъ съгласенъ да се приеме. Но да се не разширява това право и за секретаритѣ, подсекретаритѣ и пр.

Колкото се отнася до второто прѣдложение на г-на Добриновича, именно за разяснение на 210-й членъ въ прѣходнитѣ правила, азъ мислѣ, че законътъ е категориченъ и много ясепъ и нѣма нужда отъ по-нататѣшни разяснения. Законътъ казва: „Лицата, които сж свършили правнитѣ науки до 1-й Септемврий 1898 год., се освобождаватъ отъ условieto за държавенъ испитъ.“ Това е едно право, което сж придобили по измѣненията на закона отъ минжлата година. Слѣдъ Септемврий мѣсецъ, всички лица се подлагатъ на държавенъ испитъ. Исклучение не може да се прави. Сжщото е и за лицата, които, до встъпването на този законъ въ сила, сж придобили право на адвокати, или сж имали това право, но не имъ е било признато, било по причина че сж били на служба, или по други причини, и на такива лица законътъ не имъ отказва правото за напрѣдъ. До колкото разбрахъ отъ г-на Добриновича, той иска да подведе тия лица, които сж свършили слѣдъ като се издаде Закона за измѣнение на 98-й членъ отъ Закона за сждоустройството, гдѣто е прѣдвидено, че тѣ се подлагатъ на държавенъ испитъ. Тия лица, които нѣматъ сега диплома, не можѣтъ да държѣтъ испитъ по измѣненията отъ минжлата година. Тѣ не можѣтъ да държѣтъ испитъ, до гдѣто не се сдобивѣтъ съ дипломъ. Ако тия лица, при сжществуещото законоположение, нѣматъ право на адвокатство,

мислѣ, че не можемъ ние сега да имъ прѣдвидимъ, тъй да кажемъ, едно право, което тѣ още не сж могли да придобиятъ по никой начинъ. И по силата на закона тѣ не могатъ да го придобиятъ. Тия, които успѣхъ да издържатъ испитъ за сръдно образование, до встъпването въ сила на закона, естествено е, че ще добиятъ право; но онѣзъ, които слѣдъ встъпването въ сила на този законъ получатъ дипломъ, тѣ ще трѣбва да се подвѣргнатъ на испитъ на общо образование, както всички юристи, и ще се считатъ за такива, ако сж свършили и положили испитъ. Тѣй щото, нѣма нужда тукъ отъ никакво измѣнение на тоя членъ, тѣй като могатъ да бѣдѣтъ адвокати и всички лица, които иматъ право споредъ сегашнитѣ закони да бѣдѣтъ такива.

Георги Добриновичъ: Относително изпълнението на съдебнитѣ рѣшения, азъ съмъ съгласенъ съ г-на министра — да се признае това право на съдебнитѣ пристави и тѣхнитѣ помощници. Значи, на секретаритѣ и подсекретаритѣ на съдебнитѣ мѣста нѣма да бѣде признато това право.

Атанасъ П. Краевъ: Защо да не имъ се признае това право, когато тѣ сж по-способни?

Георги Добриновичъ: Колкото за второто ми прѣдложение.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Значи, г-нъ Добриновичъ, Вие се съгласявате съ мнѣнието на г-на министра по чл. 213-й.

Георги Добриновичъ: Да; къмъ чл. 210-й, който става чл. 209-й, азъ оттеглямъ прѣдложението си, защото искахъ да се обясни, че зарадъ тия, които прѣди 1-й Септемврий сж получили това право, т. е. тѣзи, които сж свършили до 1-й Септемврий, и по нѣкои причини не имъ е било признато това право, за въ бѣдѣще нѣма да бѣдѣтъ подлагани на онѣзи условия, които изисква чл. 110-й. Но понеже се обясни отъ г-на министра, азъ оттеглямъ това си прѣдложение.

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Г-да прѣдставители! Ще дамъ на гласуване прѣдложението на г-на Добриновича по чл. 213-й въ смисълъ както се разясни отъ г-на министра. Моля ония г-да прѣдставители, които сж съгласни . . . (Шумъ.)

Атанасъ П. Краевъ: Трѣбва да формулирате окончателно редакцията на члена, който се вотира! (Гласове: Да се гласува!)

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Моля тишина, г-да прѣдставители!

Министръ Георги Згуревъ: Азъ мислѣ, че това може да стане съ една нова алинея, като се каже: съдебнитѣ пристави, които иматъ три-годишна практика, могатъ да бѣдѣтъ ходатаи по изпълнение на съдебнитѣ рѣшения и пр.

Докладчикъ Стефанъ С. Бобчевъ: Мѣстото на туй прѣдложение, г-да прѣдставители, е именно въ бѣлѣжката за практицитѣ-сѣдии. Тамъ, въ втората алинея, се казва, че всички други практики-сѣдии могатъ да бѣдѣтъ ходатаи по изпълнение на съдебнитѣ рѣшения и пр. Тамъ, слѣдователно, му е мѣстото да се каже: всички други практики-сѣдии, както и досегашнитѣ съдебни пристави

и тѣхни помощници, които сж практикували най-малко три години, иматъ право и пр.

Георги Добриновичъ: Азъ съмъ съгласенъ. (Гласове: Да се гласува!)

Атанасъ П. Краевъ: Защо да се не турятъ и секретаритѣ и подсекретаритѣ при сѣдилищата?

Прѣдсѣдателотвующий Христо Ивановъ: Г-да прѣдставители! Ще дамъ на гласуване прѣдложението на г-на Добриновича, съ което е съгласенъ, както г-нъ министрътъ, тъй и г-нъ докладчикътъ. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ това прѣдложение, въ смисълъ както се разясни отъ г-на Бобчева, да си вдигнатъ рѣката. (Волшинство). Приема се.

Слѣдъ това слѣдва прѣдложението на г-на Данкова по чл. 210-й, който става чл. 209-й. — Моля г-на Данкова да разясни своето прѣдложение.

Атанасъ Данковъ: Г-да прѣдставители! Въ минзлото засѣдание, когато се разискваше на второ четение законопроектъ за сѣдоустройството, чл. 210-й отъ този законопроектъ, който става чл. 209-й, се допълни отъ комисията по Министерството на Правосѣдието съ една забѣлѣжка, която има слѣдущето съдържание: (Чете.)

З а б ѣ л ѣ ж к а. „Практицитѣ-сѣдии, които сж упражнявали сѣдйската служба събрано 10 години, могатъ да бѣдѣтъ помощници адвокати. Всички други практики-сѣдии могатъ да бѣдѣтъ ходатаи по изпълнение на рѣшения, а сѣщо и просѣбници“.

Когато се разискваше на второ четение тази забѣлѣжка, самъ докладчикътъ г-нъ Бобчевъ се съгласи, и слѣдъ думитѣ „събрано 10 години“ се въмѣнихъ и слѣдущитѣ думи: „или иматъ петокласно гимназиално образование и само четиригодишна сѣдйска служба“. Слѣдъ това приемане, днесъ, когато въ комисията се разискваше другъ единъ законопроектъ по Министерството на Правосѣдието, самъ г-нъ Бобчевъ призна, че ние приемаме единъ доста високъ цензъ. Високъ цензъ казвамъ затова, защото, макаръ че петокласно образование въ днешно врѣме е, сравнително съ минзло врѣме, нищо, но като се има прѣдъ видъ, че както въ турско врѣме, тъй и до прѣди десетина години ние нѣмахме петокласно образование, а пъкъ тия практики-сѣдии, които искатъ да бѣдѣтъ признати за помощници адвокати, нѣматъ такова образование, защото и да сж искали не сж могли да го добиятъ на врѣмето, — ние, членовѣтѣ на комисията, рѣшихме да се направи едно прѣдложение за измѣнението на тази забѣлѣжка, като вмѣсто петокласно се приеме третокласно образование. Зарадъ туй, азъ, натоваренъ отъ нѣкои мои другари, като направихъ туй прѣдложение, ходатайствувамъ прѣдъ васъ и ви моля да приемете измѣнението на въпросната забѣлѣжка въ тази смисълъ. Съ измѣнението, което прѣдлагамъ да се внесе въ тази забѣлѣжка, ти ще гласи така: (Чете.) „Практицитѣ-сѣдии, които сж упражнявали сѣдйската служба събрано 10 години или иматъ третокласно образование и само четири-годишна сѣдйска служба, могатъ да бѣдѣтъ помощници адвокати. Всички други практики-сѣдии и т. н.“ Тѣй приета редакцията на тази забѣлѣжка, ще може да се

удовлетвори желанието на тия сѣдии-практици. (Гласове: Да се гласува!) Молиж, прочее, да се съгласите и приемете това мое предложение.

Председателствующия Христо Ивановъ: Понеже никои не иска думата, ще дамъ на гласуване. Молиж ония г-да представители, които приематъ предложението на г-на Данкова, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Други предложения нѣма. Молиж вашето внимание, г-да представители! Ще бѣде гласуванъ законътъ исцѣло Закона за устройството на сѣдилищата, съ измѣненіята и допълненіята, които се направихъ при третото му четение, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

Слѣдъ това иде първото четение на законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за бериятъ, (акциза) върху питиетата. Молиж г-на секретаря да го прочете.

Секретарь Никола Ив. Козаровъ: Министерството на Финансите, съ отношение № 15.751 отъ 18-й Ноемврий, е внесло законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за бериятъ, (акциза) върху питиетата. (Чете.)

„Изложение на мотивитѣ

по законопроекта за измѣнение и допълнение Закона за бериятъ (акциза) върху питиетата.

Забѣлжката къмъ чл. 36-й се прибавя за да се задѣлжятъ фабрикантитѣ на пиво, при ревизиране на фабрикитѣ имъ отъ акцизната властъ, да даватъ на тази послѣдната тефтеритѣ и другитѣ имъ книги, нужни за да се провери: да ли правилно сѣ платени на държавното съкровище слѣдующитѣ се берии за произведеното и изнесено отъ фабрикитѣ пиво.

Забѣлжката къмъ чл. 37-й има за цѣлъ да подобри пивоварството въ страната ни, като се отстрани устройството на илцовни пивоварници, каквито за сега съществуватъ. Нѣкои отъ сега съществуващитѣ пивоварници прѣзъ минжлата година едва сѣ произвели и продали отъ 26 до 75 хектолитри пиво. Въ такива заведения не е възможно нито пиво да се произвежда, споредъ изискванията на санитарнитѣ власти, нито пѣкъ е възможно да се държи контролъ за правилното постѣпление на слѣдующитѣ се отъ тѣхъ на държавното съкровище берии.

Чл. 38-й се измѣнява по икономически съображения. При опрѣдѣлението стойността на патентитѣ има се прѣдъ видъ мѣстата, гдѣто ще става фабрикацията на питиетата, както и качества на тѣзи послѣднитѣ споредъ продуктитѣ, отъ които сѣ произвеждатъ.

Чл. чл. 71, 72, 74, 75 и 80-й се измѣняватъ за да се опрости и подобри процедурата по констатиранието и прилагането наказаніята, като се отстраняватъ нѣкои излишни формалности, съ които за сега сѣ прѣтрупани акцизнитѣ управления и окръжнитѣ сѣдилища.

Министръ на Финансите: Т. Теодоровъ.

Законопроектъ

за измѣнение и допълнение Закона за бериятъ (акциза) върху питиетата.

Къмъ чл. 36-й се прибавя слѣдующата забѣлжка:

Забѣлжка. Фабрикантитѣ на пиво сѣ длѣжни, при първо поискване отъ акцизнитѣ власти, да даватъ на послѣднитѣ частнитѣ, търговскитѣ и индустриалнитѣ си книги по фабрикацията и продажбата на произведеніята си.

На тѣзи, които не изпълняватъ това распоряждане, както и всички други распоряждания отъ акцизната властъ, по производството, контролата и продажбата на пивото, фабрикитѣ имъ се закриватъ.

Къмъ чл. 38-й се прибавя слѣдующата забѣлжка:

Забѣлжка. Фабрикантитѣ за пиво, за да можатъ да се открийтъ и дѣйствуватъ като такива, притежателитѣ имъ трѣба да произвеждатъ въ тѣхъ годишно и распродаватъ не по-малко отъ 1000 хектолитри.

До сега съществуващитѣ фабрики за пиво ще можатъ и за напредъ да дѣйствуватъ, ако притежателитѣ имъ произвеждатъ въ тѣхъ годишно и распродаватъ не по-малко отъ 600 хектолитри пиво.

Фабрикантитѣ за пиво, които слѣдъ като сѣ били отворени би прѣстанали да удовлетворяватъ на това условие, се осаждатъ съ постановление отъ акцизното управление да заплатятъ слѣдующия се акцизъ за минималното годишно производство и се затварятъ.

Чл. 38-й се измѣнява така:

Право за варение питии като: ракия, конякъ, ромъ, ликьоръ, абсентъ и пр. отъ спиртъ, вино, сливи, пращини, сухо гроздие, рошкови, круши и други овоцни плодове, се добива като се плаща въ съкровището годишенъ патентовъ сборъ както слѣдва:

	Въ окръжнитѣ градове	Въ околийскитѣ центрове (сѣлата и другитѣ градове)	Безъ разлика на мѣстата
1) Отъ сухо гроздие и рошкове	—	—	500
2) Отъ спиртъ	100	70	—
3) Отъ вино	—	—	100
4) Отъ пращини, сливи, круши и други овоцни плодове	—	—	10

Чл. 71-й се измѣнява така:

Всѣко нарушение, прѣдвидено и наказуемо отъ настоящия законъ, се констатира чрѣзъ актъ, съставенъ веднага при откриване закононарушението.

Такива актове, за да иматъ законна сила, трѣбва да бѣждатъ подписани отъ съставителъ, двама свидѣтели и отъ обвиняемата страна.

Въ случай, че послѣдната откаже да подпише акта, то за това се прави нуждната забѣлжка отъ съставителъ. Съставителътъ на акта се приема въ сѣдилището за свидѣтел по дѣлото.

Чл. 72-й се измѣнява така:

Наказаніята за нарушенията на настоящия законъ се налагатъ чрѣзъ постановления на акцизнитѣ власти, основани

на актоветъ, съставени отъ държавнитъ, военнитъ и общинскитъ чиновници и служаци.

Тия постановления добиватъ сила на изпълнителни листове и се привеждатъ въ изпълнение отъ акцизнитъ власти по редътъ, указанъ за събирането на прѣжитъ данъци, слѣдъ утвърдението имъ отъ Министра на Финанситъ, ако срѣщу тѣхъ не е подадена въ 15 дневенъ срокъ въззивна жалба.

Чл. 74-й се изменява така:

Въззивната жалба се подава на акцизното управление, което, заедно съ прѣписъ отъ постановлението и всичкитъ книжа, съставляващи дѣлото, проважда въ окръжния съдъ, гдѣто окончателно се разглежда и рѣшава въ два мѣсеченъ срокъ.

Забѣлжка. Нарушенията на настоящия законъ се покриватъ съ едногодишна давностъ. Тая давностъ дѣйствува само до констатирането на нарушението, но не и подиръ това.

Чл. 75-й се изменява така:

Актоветъ, чрѣзъ които е констатирано нарушението, служатъ за неоспоримо доказателство прѣдъ съда, освѣнъ ако бждатъ обявени за фалшиви и се докаже по надлѣжния редъ тѣхната фалшивостъ. Съдътъ не може да отнема силата имъ. Тѣй сѣщо не може да намалява глобитъ, които сж основани на закона.

Чл. 80-й се изменява така:

Длъжността на окръжнитъ управители, финансовитъ чиновници и финансови надгледници по настоящия законъ, се отнима и всецѣло се възлага върху акцизнитъ надзиратели и акцизнитъ агенти“.

Ганчо Гаврийловъ: Г-да народни прѣдставители! Законопроектътъ, който ви се прѣдстави днесъ, прави нѣколко нововъведения. Първото нововъведение е, че въ бждще фабрикантитъ за пиво сж длѣжни, при първо поискване отъ акцизнитъ власти, да даватъ частнитъ, търговскитъ и индустриалнитъ си книги по фабрикацията и продажбата на произведенитя си. Това се прави съ цѣль, за да не могатъ да ставатъ злоупотребления при облагане на пивото съ акцизъ. Много хубаво; съгласенъ съмъ да се взематъ всички мѣрки противъ отклонението отъ плащанieto акцизъ на хазната; но подобно нѣщо, ако се приложи къмъ една индустрия, като фабрикацията на бирата, ми се струва, че би трѣбвало да се приложи и къмъ производството на другитъ спиртни пития, които сж обложени съ подобенъ акцизъ. Защо да го има само за едни фабриканти? Ми се струва, че таквъ единъ законъ, като тоя, който сега искаме да прокараме, е законъ едностранчивъ. (Министръ Теодоръ Теодоровъ: Има и за другитъ!) Г-нъ Министръ на Финанситъ ми казва, че и за другитъ имало такова нѣщо. Щомъ има, нека се знае, че всички се подлагатъ на това распореджание на равно.

Къмъ втората алинея на същата забѣлжка има да направимъ една бѣлжка. Комисията, като разглежда законопроекта, да обърне внимание, че такова едно нововъведение е много опасно. Казва се: „На тѣзи, които не изпълняватъ това распореджание, както и всички други распореджания отъ акцизната власть, по производството, контролата и про-

дажбата на пивото, фабрикантитъ имъ се закриватъ“. Разбирамъ, за неиспълнение распореджанията на акцизната власть, относително даването на книгитъ, да имъ се затвори фабриката, но „и всички други распореджания“, то е много широко. Съгласете се, че единъ акцизенъ надзирателъ може за нищо и никакво да отиде да прави на единъ фабрикантинъ постоянно спѣнки и най-послѣ фабрикантинътъ да дойде, тѣй да се каже, до едно възмущение и да не се подчини на глупавитъ распореджания на надзирателя, и този човѣкъ да има право да му затвори фабриката! Първото, дѣйствително, е важно, че оная, който произвежда пиво, за да не може да злоупотребява съ доходитъ, които би имала държавата, да е длѣженъ да дава тефтеритъ си, така сѣщо и оная, които произвеждатъ спиртъ и друга ракия — тукъ разбирамъ строгостта на закона; но „и за всички други распореджания на акцизната власть“, ако се тури това, ще бжде много опасно. Вихъ молилъ комисията, която има да се занимава съ този законопроектъ, да бжде по-внимателна и да ограничи произволнитъ дѣйствиа на такива едни акцизни надзиратели, каквито се намиратъ доста у насъ.

Третото нѣщо, което има да забѣлжамъ по този законопроектъ, е, че за въ бждще правителството иска да създаде едно право, щото извѣстни фабрики за бира, които не могатъ да произвеждатъ и распродаютъ 600 хектолатри пиво, да се закриватъ. Какъ така? Съ това искаме да правимъ монополъ. Тѣзи, които произвеждатъ сега 400 хектолитри, до година ще произвеждатъ 500. Не могатъ да напрѣднатъ така изведнажъ; нашитъ фабриканти не сж така богати, за да изваждатъ по стотини хиляди хектолитри пиво. Едно зло ще направимъ съ това. Ние имаме фабрики, които съществуватъ отъ прѣдъ 15 години. Въ Мирково има една фабрика малка за пиво. Защо да ѝ закриемъ, когато съществува отъ нѣколко години? Азъ не съмъ ѝ виждалъ, но ми казватъ, че не била голѣма. Най-послѣ, ако не е възможно да се държи контролъ въ малкитъ фабрики, каквито се цитиратъ тукъ, като се казва, че произвеждали и продавали отъ 26 до 75 хектолитри пиво, да не имъ се взема акцизъ. Въ едно село, намиѣто да пижатъ спиртъ, който ги врѣди въ хигиеническо отношение, пека произвеждатъ, макаръ и малко по примитивенъ начинъ, пиво и да пижатъ него и пека не имъ се взима акцизъ; то нѣма да ошети хазната. Въ такива случаи за други питиета не сме бивали толкова вискателни; мислѣхъ, че и производството на пивото заслужа особено внимание, че не трѣбва да се ограничава, не трѣбва да се тури минималното количество, което би трѣбвало да се произвежда, за да съществува фабриката. Азъ не знамъ, не съмъ посветенъ точно, до каква степенъ на развитие тази индустрия се намира въ малкитъ производства, но все таки заключавамъ, че трѣбва да има доста и че сж на хора еснафъ. Защо да имъ затворимъ фабрикантитъ и да ги лишимъ отъ прѣхрана? Голѣмитъ фабрики не харчатъ въ отиджтъ да продаватъ въ голѣмитъ. Голѣмитъ правятъ експортъ, а малкитъ произвеждатъ по 3—400 хектолитри

за местните нужди. Мисля, че и на това би трябвало да обърне внимание комисията.

Четвъртата забълбжка, която има да направя, е, относително таблицата, по която ще бъдат вземани берити по производството на ракия, коняк, ром, ликьор, абсент и пр. от спирт, вино, сливи, прашини и т. н. За мене беше неизвестно, но научих сега, че у нас имало устроени фабрики, които произвеждат коняци, ром и пр. от сухо грозде и рошкове. За такива фабрики виждаме, че ще се взима за право на производство патентът от 500 л. Аз съм нищо против това, защото тѣ дохождат да смажат нашите произведения, т. е. да ограничат нашите произведения, от които се произвежда ракия, коняк и т. н. Чужди произведения са най-послѣ и могат да се облагат тѣ. Но за произведена ракия от спирт, или за такива фабрики, които произвеждат ракия от спирт, въ стария законъ стои, че плащат право за фабриката въ София, Варна и Русе 40 л., а въ другите градове — 20 л. Това е много малко. Вземем когато ще се допълни законътъ, азъ мисля, че тия берии трябва да се урегулиратъ и тия такси да се направятъ съгласно съ таксата на патента. Такава една първостепенна фабрика въ единъ първостепененъ градъ може да плаща известна такса, а въ другите градове по втори или трети разредъ, както ги раздѣлимъ. Знаемъ, че има фабрики, които произвеждатъ ракии въ голѣми количества, въ голѣми суми, и споредъ стария законъ излиза, че тѣ се облагатъ за право производство съ 40 л. годишно и то ако са въ третия градъ: София, Русе и Варна, въ другите окръжни градове 20 лева, а за околийските и други центрове — 16 л. Менѣ ми се струва, че такава една фабрика въ едно село или въ единъ първостепененъ градъ, прѣспокойно може да плаща 500 л., или по разредъ, ако е второстепенна, по-малко, ако е третостепенна още по-малко. Тукъ не стои въ градовете, които трябва да се класифициратъ, всѣкъ колко трябва да се облага една фабрика, ами стои производството, което произвежда тази фабрика. Такава една фабрика нѣма почва да бъде напирѣвъ въ единъ градъ като София, а има почва да бъде основана въ единъ градъ, гдѣто има развито лозарство. Слѣдователно, безъ да се гледа въ кой градъ се намира фабриката, трябва да бъде обложена споредъ количеството на производството, което тя ще дава.

Свършено съмъ противъ § 4-й отъ таблицата гдѣто е казано, че трябва да се взима по 10 л. патентъ за произвеждане пияти отъ прашини, сливи, круши и други овощни плодове. Мотивитъ за туй не знаехъ по-напредъ; сега обаче разбрахъ, че тая такса се туря повече съ цѣль да може да се вземе една сѣтка, като колко казани има, които произвеждатъ ракии. Ако цѣльта е такава, до нѣкъдѣ има оправдание, но въ всѣки случай, таксата 10 л. е много. Тая такса би могла да се намали, защото отъ прашини, сливи, круши и други овощни плодове, производството е повече въ рѣцѣтъ на селското население, което има тия продукти и прѣварява свои произведения. Ако е работата за фабрики или за казани, или за тѣ нарѣченитѣ ракиени фабрики, които прѣкупватъ отъ селяните било круши,

сливи или прашини, за да ги прѣваряватъ, трябва да се подведатъ въ категорията на ония фабрики, които произвеждатъ по-голѣми количества, за да търкуватъ. Тогава не съ 10, но би могли да се обложатъ съ 200 или 300 л., споредъ количеството на производството. Ако азъ отворя една фабрика въ едно село и събирамъ сливи, круши, прашини и други плодове и прѣварявамъ на цѣлото село произведенията въ ракия, защо да ми взематъ 10 л., когато могатъ да ми взематъ 200? Но когато прѣварявамъ само моите произведения, да ми взематъ 10 л., е много. Два, три или четири лева трябва да се взематъ.

Слѣдъ тия забълбжки, които правя по внесени законпроектъ, азъ заявявамъ, че съмъ съгласенъ да бъде приетъ по принципъ за туй, защото има за цѣль да урегулира едно по-лошо положение, относително тия такси, които стои сега въ стария законъ. Искане се известно подобрѣние, обаче, азъ указахъ на опаснитѣ и несправедливитѣ мѣста, които се съгледватъ въ тоя законъ и моля комисията, когато го разгледва, да ги вземе въ внимание и съображение.

Петръ Паланчевъ: Г-да прѣдставители! По начало азъ нѣма да говоря да се не приема законътъ, но когато отиде въ надлѣжната финансова комисия, ще моля г-да членовѣтъ на тая комисия да обърнатъ особено внимание върху законпроекта, който се прѣдставя сега, а именно за измѣнение Закона за акциза върху питиестата.

Г-да прѣдставители! Вие помнете, че миналата и по-миналата година станяхъ бурни разисквания по въпроса за октроата, който трябваше да се палата на местните произведения. Особено бурни разисквания станяхъ, когато станѣ дума за местните вина и ракии, произвеждани отъ прашини. Тогава повечето отъ г-да прѣдставителитѣ бѣха на мнѣние, че трябва да се освобождаватъ местните вина и ракии отъ тоя данѣкъ. Днешниятъ законпроектъ, обаче, мѣри да отиде тъкмо противъ нашата индустрия, състояща се отъ вино и ракия, защото това, което може би не можѣ да се постигне чрѣзъ октроата, сега се иска да се постигне чрѣзъ налагане на патентъ. Азъ разбирамъ мотивитъ на г-на Министра на Финанситѣ, които му са продиктували тоя законъ. Тѣ не са други, освѣтъ, че се иска да се намѣрѣтъ срѣдства за бюджета. Това наистина е хубаво нѣщо, защото единъ министъръ, прѣди всѣчко, трябва да се старае да намѣри, колкото е възможно повече приходи за държавата, за да уравни въ бюджета; но ми се чини, че не е тоя пътътъ, по който трябва да се трѣгне да се търсѣтъ срѣдства, за да се уравни въ бюджетътъ, защото не е право да се налагатъ всѣка година нови данѣци върху населението. Менѣ ми се чини, че при разискването на доклада на парламентарната комисия се доказа, че да се постигне едно уравни въ бюджета, това уравни въбяване не трябва да се постига чрѣзъ налагане на нови данѣци, но трябва да се добие чрѣзъ известни рационални и разумни намаления и чрѣзъ нѣкои реформи, които трябва да се направятъ. (Атанасъ П. Краевъ: Даже въ Тронното Слово правителството се обѣща, че нѣма да налага нови данѣци!)

Г-да представители! Ако не повече, то поне $\frac{1}{4}$ част от нашето население е земеделско, но не в смисъл земеделски, а в смисъл на винарство. И аз ще ви кажа, че 150.000 ако не и 200.000 души у нас се прѣпитават от лозарството и то не сѣ купуване и продаване на вино и ракия, а че всѣки си има по нѣколко увата лозя, като почнете от 2—3 увата и дойдете до 10 увата. Всѣки единъ български винодѣлецъ, който притежава 3—4 увата лозя, има си и единъ казанъ и въ тоя казанъ, слѣдъ истаканieto на виното, прѣварява по 20—30 или 50 оки ракия отъ джибритъ. Сега, споредъ тоя законъ, ние облагаме всѣки единъ казанъ сѣ 10 лева патентъ. Нека забѣлѣжж мимоходомъ, че ако се направи една провѣрка, ще се намѣри, че таквѣ казани въ България ще възлѣзжтъ на 50—60 хиляди. Сега 50—60 хиляди казана, като се обложатъ по сѣ 10 л. всѣки единъ, ще се получи една сума отъ 500—600 хиляди лева, които ще тежжтъ върху и тѣй западнѣлитъ наши земеделци. Азъ разбирамъ единъ, който има това за занятие, който държи казани сѣ цѣлъ да печели, да плати патентъ; но не разбирамъ да плати патентъ и онзи, който има такъвъ и го употребява само когато дойде време да си прѣвари нѣколко оки ракия отъ своитъ пращини. Напримѣръ, у насъ, въ нашия градъ Сливенъ ще се намѣржтъ 1000—1200 казани, но отъ тѣхъ едва ли ще се намѣржтъ 20—30, които да се употребяватъ за произвеждане ракии за продажъ. Слѣдъ истаканieto на виното, хората прѣваряватъ пращинитъ си, а нѣкои ги носятъ у комшинитъ за да сваржтъ по нѣкол ока ракия и отъ всичката тѣя операция тѣ едва спечелватъ по 10 л., а сега сѣ тоя законъ се иска да се обложатъ сѣ по 10 л. за казанъ. Така щото, азъ ви моля, да обърнете сериозно внимание на това, а най-паче моля да обърнжтъ сериозно внимание тѣя, които сж дошли тукъ отъ лозарскитъ центрове. Азъ не казвамъ за онѣзи, които живѣжтъ въ балканскитъ мѣста и въ такива центрове, гдѣто едва виждатъ по единъ гроздъ въ годината, но казвамъ за прѣдставителитъ отъ онѣзи мѣста, гдѣто културата на лозята е по-добра и гдѣто ракиоваренieto и произвежданieto на виното става въ по-голѣми размѣри. Вѣрвамъ, че ще се съгласите, че това, което говорж, е истина. У насъ нѣма хора, които да държжтъ казани само да търгуватъ и да печелжтъ когато донасятъ нѣкои да варжтъ пращинитъ си; у насъ ще се намѣржтъ на стотъ два или три казана, които да се употребяватъ сѣ такава цѣлъ, а пъкъ всички други, които иматъ казани, тѣ ги иматъ само за свое собствено служение. Ако има нѣкой да набере 3—4 кола грозде, той ще си послужи сѣ своя казанъ, за да не ходи у комшинята да си вари пращинитъ.

Независимо отъ това, г-да прѣдставители, азъ не съмъ съгласенъ и сѣ реформата, която се прѣдвижда въ пунктъ 3-й за онѣзи, които правжтъ спиртъ отъ вино. Ако се касае за нѣкои ангрисити, които купуватъ по 10.000 мѣри вино да правжтъ коняци, абсенти, амери, ликьори и пр. такива разбирамъ, че трѣбва да плащатъ патентъ. Но забѣлѣжете, че у насъ, за съжаление, често

пжти се правжтъ такива закони, безъ да се влиза въ положенieto на хората, върху които ще се приспособяватъ. Напр. у насъ, както казахъ и по-рано, всѣки има своя казанъ и когато виното има добра цѣна, той нѣма да го хвърли въ казана да го вари на ракия; по когато се случи да има изобилие, или когато се случи да се развали виното, той ще го хвърли въ казана, за да не го излѣе, като вода, на улицата, и отъ това ще получи нѣколко десетки оки ракия, която нѣма да струва и 100 лева даже, а пъкъ ние, въ такъвъ случай, му искате да плати 10 л. патентъ. Сега, ако се разбира само за онѣзи, които иматъ това за специално занятие и за онѣзи фабриканти, които ангро варжтъ и продаватъ ракия и други спиртни пития, тогава разбирамъ. Но увѣрявамъ ви, че у насъ повечето хора, па не и повечето, но и почти всички иматъ казани, обаче, тѣ не ги държжтъ за да търгуватъ сѣ тѣхъ, а да имъ служжтъ за своитъ частни нужди. Тръгнете отъ Бургазъ до Ихтиманъ и ние ще видите, че почти въ всичкитъ центрове, гдѣто има винодѣлие, хората варжтъ виното на ракия, но това не го иматъ като занятие, а просто за туй, защото или виното се е развалило, или реколтата обшчава да бжде така добра, щото трѣбва да излѣжтъ старото вино, за да налѣжтъ новото. И това го правжтъ за да не се принуджтъ да го продадѣтъ йокъ пахан. Той ще да го свари на ракия, която ще се побере въ по-малки сѣждове и която ще струва повече пари, а пъкъ въ испразненитъ сѣждове ще налѣе новото произведение, което ще се добие отъ добрата реколтата, която се прѣдвжжда. Такива случаи имаше въ 1886 год. Като говорж за Южна-България, ще споменж, че такива случаи имаше и въ Сѣверна България, като напр. въ Плевенъ, въ Свищовъ, въ Горна-Орѣховица, гдѣто хората сж били принудени да варжтъ старото вино на ракия, защото сѣждоветъ, които сж имали, не стигали за да се побере въ тѣхъ новото произведение. Така щото, у насъ онѣзъ хора, които иматъ казани, прѣваряватъ виното на ракия въ своитъ казани, за да го не изливатъ. И сега, г-да прѣдставители, ние искате да обложите всички казани сѣ 10 л. патентъ, и сѣ това да кажете на хората: несмѣйте отъ сега нататъкъ да прѣварявате разваленото си вино на ракия, ами трѣбва да го излѣете въ вадата. Ние искате да кажете на тѣя хора, че когато има изобилна реколтата по лозята, или недѣйте обира новото произведение, или за да го оберете, несмѣйте да прѣварявате виното на ракия за да упразните сѣждоветъ си, ами трѣбва или да го излѣете въ вадата, или да го продадете на нѣкой търговецъ за нищо и никаква цѣна, за да свари той отъ него ракия. Ето, г-да прѣдставители, азъ какво разбирамъ.

Прочее, слѣдъ тѣя на кратко изсказани мои сжждения, азъ съмъ съгласенъ да се приеме по принципъ законопроектътъ за измѣнение и допълнение на Закона за берлитъ или акциза върху питиетата и да се испрати на надлѣжната комисиия, която да обърне внимание на пунктoветъ 3 и 4-й и въ редакцията на чл. 38-й, да даде такава дефиниция, че да се не убива нашето ракиоварение, да не

убива нашето винодѣлие въ тия малки разпѣри, въ каквито съществува въ България.

Независимо отъ това, г-да прѣдставители, азъ съмъ и противъ измѣнението на чл. 75-й. Измѣнението казва така: (Чете.) „Актоветѣ, чрѣзъ които е констатирано нарушението, служатъ за неоспоримо доказателство прѣдъ съда, освѣнъ, ако бждѣтъ обявени за фалшиви и се докаже по надлѣжния редъ тѣхната фалшивостъ. Съдѣтъ не може да отнема силата имъ. Тѣй сѣщо, не може да намалява глобитѣ, които сѣ основани на закона“. Азъ мислѣхъ, г-да прѣдставители, че приетото измѣнение въ такава редакция не може да се допусне, защото тогава ще се намѣримъ какъ прѣдъ ония актове, които се правехъ прѣди 6—7 години въ бившия режимъ за нарушение Закона за горитѣ (Христо П. Славейковъ: И сега така правитѣ!) Тамъ имаше една такава редакция, че актоветѣ служатъ за неоспоримо доказателство и не може освѣнъ чрѣзъ доказана фалшивостъ да се обори тѣхната валидностъ. И какво излизаше? — Отиа горскиятъ агентъ и безъ да види гдѣ има овце и кози, напива се и излиза кюръ-кютюкъ пиянъ изъ механата, и съставлява актове. И като излѣзе прѣдъ съда, човѣкътъ, противъ който е съставенъ такъвъ актъ, казва: моитѣ овце и кози не бѣхъ тамъ; тѣ бѣхъ на друго мѣсто, имамъ и свидѣтели, които ще прѣдставѣхъ. Съдѣтъ, обаче, или околийското управление казва: тукъ има документъ; обявете го за фалшивъ. Но това нѣщо не може лесно да става, защото има лоши послѣдствия и осжждатъ човѣка. Така щото, както каза и г-нъ Славейковъ, имало е, има и сега недобросѣдствени служители, които отъ ядъ къмъ едноно съставятъ му единъ актъ, въ който нанисватъ даже и нѣколко стражари за свидѣтели, които, за да не изгубятъ службата си, сѣ принудени да свидѣтелствуватъ и за неистински работи. И такъвъ единъ актъ трѣбва да се обяви за фалшивъ, за да се отърве обвинениетъ отъ глобата. Затова, азъ ще говорѣхъ за редакцията на тоя членъ при второто четение. Азъ мислѣхъ, че редакцията би била най-хубава, ако станеше тѣй: „Актоветѣ, чрѣзъ които е констатирано нарушението, служатъ за неоспоримо доказателство, освѣнъ ако се докаже по надлѣжния редъ тѣхната недѣйствителностъ“. Значи, тогава ще иматъ възможностъ хората да си служатъ съ свидѣтели. Ако лѣжатъ свидѣлитѣ, дайте ги подъ съдъ, за клетвопрѣстъпничество, но да се не казва, че чрѣзъ обявяване въ фалшивостъ само може да бждѣтъ оспорвани актоветѣ, защото фалшивостта е крайното срдѣство за оборването на документитѣ, тѣй като, ако не се докаже тая фалшивостъ, обявяването ѝ има криминални послѣдствия.

• Затова, азъ правѣхъ тия кратки бѣлѣжки и ще моля комисията да ги има прѣдъ видъ и когато ще разгледа повторно тоя законопроектъ, да внесе тия измѣнения, за които азъ казвамъ, че сѣ въ интереса на нашето винодѣлие.

Димитръ Радевъ: Г-да народни прѣдставители! Г-нъ Папанчевъ много добръ обясни какъ стои въпросътъ по производството на земледѣлцитѣ, а сѣщо и по новитѣ облози, които се въвеждатъ въ таблицата.

Азъ ще кажѣ само едно нѣщо, че за да запазимъ ние производството на земледѣлцитѣ — понеже единичкиятъ имъ поминѣкъ сѣ лозята, както въ Южна България, така и въ Западна — трѣбва да запазимъ забѣлѣжката къмъ чл. 38-й, като се освободятъ производителитѣ и не се облагатъ съ 10 л. за прѣваряване на ракия и за прѣваряване вино на ракия — 100 л., понеже, г-да прѣдставители, както обясни и г-нъ Папанчевъ, при една добра реколта и когато е останало на производителитѣ виното, като нѣматъ достатъчно есждове, за да прибератъ и новото, трѣбва да продадатъ старото си вино по 5 ст. кило, за да могатъ да налѣжатъ новото и, въ такъвъ случай, ще се ползватъ тия отъ съсѣдитѣ имъ, които ще има гдѣ да го прибератъ, или кръчмаритѣ. Въ тоя случай, или трѣбва да го прѣварятъ на ракия, или да го излѣжатъ на пжти. Значи, вмѣсто да подобримъ положението на земледѣлцитѣ, ние съ това ще ги опростимъ. Ако се облажатъ съ три лева, тѣ ще могатъ прѣспокойно... (Не се чуе.) Има нѣкои, които прѣваряватъ виното, за да прибератъ новото грозде, има други, които прѣваряватъ ракия отъ сливи, ама не отъ черни сливи, но отъ обыкновеннитѣ кисели сливи. Селянитѣ се задоволяватъ съ това, че като набератъ 5—10 товари сливи, да искаратъ 15—20 оки кисела ракия, за да иматъ до като покосятъ или до като прѣкаратъ жътвата си. Значи, ако споредъ таблицата ги обложимъ съ 10 л., то това ще бжде несправедливо, защото едва ли ще искаратъ за 10 л. произведение. Затова, пунктове 3 и 4-й исцѣло трѣбва да се исхвърлятъ отъ таблицата. Това трѣбва да има прѣдъ видъ комисията и да обложи само тия, които специално се занимаватъ съ варението на ракия, а не и тия, които, като земледѣлци и производители, не се занимаватъ съ това, съ цѣлъ за търговия. Затова, ще моля г-да прѣдставителитѣ да прѣпоръчатъ на комисията да провѣри: да ли бѣлѣжката на чл. 38-й въ стария законъ е спазена и да ли се освобождаватъ лицата производители отъ подобно плащане, и, ако е спазена, азъ нѣмамъ нищо противъ, но ако не е спазена, тогава да се исхвърлятъ пунктветѣ 3 и 4-й въ таблицата, относително производителитѣ, а пъкъ за тия, които специално се занимаватъ съ тая търговия, нѣмамъ нищо противъ, ако остане така това измѣнение.

Пеню п. Кръстевъ: Г-да прѣдставители! Азъ съмъ напълно съгласенъ съ мнѣнието на прѣдговорившитѣ г. г. Радевъ и Папанчевъ; но ще искамъ нѣколко думи по чл. 38-й, забѣлѣжка трета, по таблицата. У насъ, г-да прѣдставители, всички сѣ винари и всѣки единъ випаръ си има и казанъ. Много пжти се случва, че виното зимно врѣме не може да се продаде или случи се, че се развали и випаритѣ сѣ принудени да сварятъ виното на ракия. Макаръ и малко ракия да извади човѣка, но нѣма да хвърли виното, защото му е стока. Сега, споредъ тази забѣлѣжка, ако виното се развали или дойде много плодородие, нѣма какъ да тури виното и ако вземе та го свари на ракия, ще трѣбва да плаща 100 л. патентъ. Да ли този випаръ ще извади толкова даже, колкото да плати патента, не се знае. Съ това облагане ние ще заставимъ нашитѣ винари

да се оставят за въ бъдеще от лозята, тъй като освен този данък, съ който ги облагаме, има и 4 л. на декаръ поземеленъ налогъ и 2 л. още, ставатъ 6 л. Ако извади 5—6 ведра ракия, ще трѣбва да плати 100 л. патентъ. Е, че и лозето да продаде, не може да плати патента.

Послѣ, въ 4-та забѣлѣжка се казва: (Чете.) „Отъ працини, сливи, круши и други овощни плодове 10 л.“ Г-да прѣдставители! Отъ тѣзи, които ще варятъ виното на ракия, ще се взима по 100 л., а пъкъ отъ тѣзи, които ще варятъ ракия отъ працини, сливи, круши и пр., по 10 л. Всѣки единъ винарь си има свой казанъ, а тъй също и онѣзи, които сж въ балкана, които иматъ круши, сливи и други овощни плодове, произвеждатъ собствено за себѣ си ракия, и ако приемемъ тѣзи таблици трета и четвърта, ще ги принудимъ да се оставятъ и отъ лозята и отъ бахчитѣ.

Затова, по принципъ приемамъ този законопроектъ, но обръщамъ вниманието на финансовата комисия, при разглежданieto му, да изхвърли забѣлѣжките трета и четвърта, отъ чл. 38-й и да остане само за ония производители, които се занимаватъ специално съ тази търговия.

Василъ Ив. Димчевъ: Г-да прѣдставители! Измѣненiята, които се прѣдлагатъ съ този законопроектъ за измѣнение и допълнение Закона за бериятъ или акциза върху питиетата, въ онази частъ, която се отнася за контрола, и онази частъ, която се отнася за концентриране надзора върху акцизното право, сж прѣкрасни, и вѣрватъ, че всички г-да народни прѣдставители ще се съгласятъ, че по принципъ трѣбва да приемемъ този законопроектъ, защото въ него има рационални нареждания за по-правилното събиране на бериятъ върху акциза за питиетата. Едно пѣщо само привлича вниманието на г-да прѣдставителитѣ, а така също привлича вниманието и на мене, което се съдържа въ чл. чл. 38 и 75-й отъ този законъ. Въ чл. 38-й, както виждате въ мотивитѣ на законопроекта, се прѣдлага, безъ да има нѣкои сериозни съображения, да стане измѣнение, но по-добъръ е да си остане тол членъ тъй, както бѣше въ първия — до сега дѣйствующия — законъ. Въ мотивитѣ се казва, че този членъ се измѣнява по икономически съображения. Съображенията, които трѣбва да ни диктуватъ измѣнението на единъ законъ, а именно на законъ, който има свързка съ едно производство на страната ни, споредъ мене, трѣбва да сж такива, щото на първа степенъ да иматъ прѣдъ видъ подобрѣнието на това производство, и вслѣдствие на подобрѣнието на това производство, да се чака една непосредствена облага за държавата, защото подобрѣнието на производството ще принесе подобрѣние на производителитѣ, на данкоплатцитѣ и на страната и непосредствено ще има подобрѣние и на държавата. Но да се направи законътъ съ прѣматъ цѣль, да се истегнатъ повече пари по-срѣдствомъ него, безъ да се иматъ прѣдъ видъ онѣзи съображения, които искалахъ, не може да се оправдаятъ такива измѣнения на закона съ мотива: „икономически съображения“. Споредъ мене, г-да прѣдставители, ако трѣбва да се правятъ измѣнения въ Закона за бериятъ върху питиетата,

тия измѣнения трѣбва да се стремятъ да обложатъ съ по-голъми такси, съ акцизъ или октроа, по иностраннытъ произведения, които влизатъ въ България и се продаватъ. Тамъ да се налага, гдѣто може да се налага, защото, като не можемъ по други по-рационални срѣдства да повдигнемъ това производство у насъ, което е отъ голѣма нужда за страната, ние нека съ тѣзи искусствени срѣдства направимъ това. Въ закона има една разлика, гдѣто се казва, че се облагатъ по-тежко ония, които се внасятъ отъ вънъ — иностраннытъ, но не е голѣма разликата въ сравнение съ мѣстнитѣ. И сега, когато се увеличава на тѣзи наши производители този налогъ, както се вижда въ закона, много малка разлика остава между облаганиято на иностраннытъ и мѣстнитѣ. Азъ, слѣдъ като сподѣлямъ онѣзи възгледове, които искалахъ г-да прѣдговорившиятъ оратори за чл. 38-й, именно за налога върху казанитѣ за правонаварение пития отъ гроздѣ, отъ рощкови, отъ працини и пр., правя една забѣлѣжка: защо е измахнато отъ стария членъ на закона едно много умѣстно добавление, което дохожда да удовлетвори нуждитѣ на голѣмата частъ отъ населението на страната и което именно удовлетворява желанието на всички, които говорихъ по този въпросъ? Въ стария законъ има една такава забѣлѣжка къмъ този членъ: (Чете.) „Домашнитѣ казани, собствени или наети отъ други лица, които служатъ за прѣваряване працинитѣ на лозаритѣ освобождаватъ се отъ патентовъ налогъ“. Тази забѣлѣжка въ сегашния законъ е отмахната. Азъ ще се съглася, че комисията, която ще разгледа законопроекта, ще види и стария текстъ на закона и ще намѣри, че тази забѣлѣжка е била твърдѣ умѣстна, само, че трѣбва да прѣтърпи извѣстно измѣнение, защото въ сегашния законопроектъ има едно по-широко прѣдвидяване на производството на ракията, като има прѣдвидено за сливи, круши и други плодове, а въ забѣлѣжката на стария текстъ на закона нѣмаше. Може да си остане тази забѣлѣжка и да се редактира така: „домашнитѣ казани, собствени или наети отъ други лица, които служатъ за прѣваряване працинитѣ на производители, лозари или градинари, за собственото имъ произведение, освобождаватъ се отъ патентовъ налогъ“. Такава забѣлѣжка би трѣбвало непременно да лѣгне въ чл. 38-й на прѣдлагаемия законопроектъ, защото ще се съгласите, г-да народни прѣдставители, че у насъ производството на лозаритѣ и градинаритѣ не е въ такова положение, щото да създаваме законоположение, съ което да прѣпятствуваме на неговото развитие. Ако ние създаваме закони, за да подобримъ крупната индустрия у насъ и прѣдвидяваме различни привилегии да се правятъ на голѣмитѣ фабриканти, като улеснения и намаления въ прѣвоза, въ патента и пр. и пр.; ако това правимъ за крупнитѣ фабриканти, защо да го не правимъ и за дребнитѣ производители, за които е много по-важно улеснението въ такава смисль, отъ колкото за крупнитѣ, тъй като дребнитѣ производители сж които даватъ храна, които даватъ най-много сила на държавата, а не крупнитѣ индустриалци и фабриканти? Въ много мѣста въ България, знаете, г-да народни прѣдставители, отъ двѣ години насамъ, хората,

който чакаха своя поминък от това производство, сж почти на разсипване, защото въ разстояние на двѣ-три години, тѣ истоцихъ сили и срѣдства за обработването на своитѣ градини и лозя, и нищо не получихъ. Независимо отъ това, трѣбва да се вземе прѣдъ видъ, че тия производители не сж тѣй крѣпки, силни, както онѣзи, които разполагатъ съ голѣми капитали и сж въ състояние двѣ и три години да понесатъ кризиса. Тия хора днесъ за днесъ чакаха, утрѣ за утрѣ чакаха, и като въ разстояние на двѣ години не можахъ да получатъ отъ своитѣ трудове нищо, тѣ днесъ сж на разсипване. Ако дойдемъ сега съ този законъ отъ горѣ като съ пиперъ да ги опаримъ, като имъ наложимъ още единъ данѣкъ, свѣрхъ това, което тѣ вече даватъ, което съ крайни усилия искарватъ, тогазъ, значи, че се стараемъ да унищожимъ, да умаломощимъ едно производство, което дава най-много храна въ страната и което трѣбва да привлече нашето внимание, за неговото повдигане, за неговото поощрение.

Азъ мисля, г-да прѣдставители, че не само трѣбва да си остане въ чл. 38-й онази забѣлжка, за която говорихъ, и че трѣбва да остане налога само върху онѣзи, които фабрикуватъ, а не сж производители — за тѣхъ да остане — но и когато се отнасяме сега къмъ тази категория граждани, къмъ тия данѣкоплатци, трѣбва да признаемъ, че таксата, която прѣдвижда чл. 38-й, е голѣма. Въ първия пунктъ е 500 л., въ втория — 100 за въ окръжнитѣ градове и 70 за въ околийскитѣ, въ третия — 100 л. и въ четвъртия — 10 л. Вие знаете, че у насъ питиепродавцитѣ сж въ голѣмо количество; въ голѣмо количество сж, но не сж въ състояние, не сж съ такава срѣдства, да могатъ да понесатъ голѣмо даждие, защото тѣ сж прѣдприели това занятие за туй, защото сж хора съ по-малки срѣдства, съ по-малки капитали, за да искарватъ своето прѣпитание. У насъ ще намѣрите малко фабриканти, които въ актива си да иматъ голѣми срѣдства, щото да не е значителна зарадъ тѣхъ сумата 500 л., 100 л. У насъ, който има 4—5000 л., или 10.000 гроша, той отваря дюкянче и става питиепродавецъ. Той пѣва лозе; той купува отъ лозаря гроздето, купува пращини и ще свари 5—10 казана ракия и ще ъ продава на дребно въ дюкяна си. На такъвъ, ако наложите 100 л. само за патентъ, само право за казанъ, тогазъ какво ще искара този човѣкъ? Свѣрхъ това, прѣдвидено е лани въ Закона за тютюня, че който ще продава вино, обязательно е да има и патентъ за тютюнъ, ама ще продава или не ще продава тютюнъ, той трѣбва да има и такъвъ патентъ. Като смѣтнемъ тия данѣци, ще видимъ, че съ това ние рискуваме на голѣма частъ отъ населението да прѣпрѣчимъ пътя къмъ прѣпитанието. Ето защо, г-да прѣдставители, азъ се присъединявамъ къмъ говорившитѣ оратори върху чл. 38-й и исказвамъ мнѣние така също, щото комисията, която ще разглежда този законопроектъ, да обърне внимание на чл. 38-й, да вземе подъ внимание разискванията, които сега станяхъ, и тия бѣлжки, които се исказаха при разискването на законопроекта по принципъ; да вземе въ внимание и стария текстъ на закона, да приеме забѣлж-

ката въ стария законъ тѣй, както се исказаха мисли върху нежъ, и да направи намаления на тия налози, които се прѣд-виждатъ въ новия законъ.

Независимо отъ това, азъ се съгласявамъ съ мнѣнието, исказано отъ г-на Папанчева върху чл. 75-й, който има съдържание, че актоветъ за констатиране на нарушението служатъ за неупоримо доказателство прѣдъ сѣда, освѣнъ ако бждатъ обявени за фалшиви, и че сѣдилищата трѣбва да ги взиматъ за безусловни доказателства, освѣнъ ако заинтересуваната страна не докаже по надлѣжния редъ фалшивостта на тия актове. Този членъ е едно насилие на общия принципъ, който отдавна е испѣлъ пѣсенъта на този принципъ, че у насъ доказателствата не сж формални. Минжло е отдавна врѣмето гдѣто по углавнитѣ процеси доказателствата трѣбва да бждатъ формални. На сѣда не трѣбва да се правятъ ограничения, какви доказателства трѣбва да взима като основание, за да разрѣши правотата на една работа. Углавниятъ сѣдъ е въ право винаги да взима въ съображение съвкупно всички обстоятелства, които придружаватъ акта и по свое вътрѣшно убѣждение да разрѣши: да ли едно нѣщо е доказано или не е доказано. Било е врѣме, когато на мѣсто единъ, трѣбвало е да се лѣвятъ двама или трима свидѣтели, когато една жена не се е приемала за свидѣтель прѣдъ мъжа и пр., но това врѣме е минжло. Ако се върнемъ сега да кажемъ, че единъ актъ, който е съставенъ отъ двама души такива и такива чиновници трѣбва да се вземе като доказателство безусловно, азъ мисля, че, ни малко ни много, ние се връщаме къмъ онѣзи врѣмена. Отъ друга страна, това е едно недовѣрие къмъ написитѣ сѣдилища. Защо да нѣмаме довѣрие къмъ написитѣ сѣдилища? Разве ние не можемъ да се осланяме на написитѣ сѣдилища, че тѣ ще иматъ прѣдъ видъ интереситѣ на държавата, интереситѣ на правдата и ще рѣшаватъ на основание своето вътрѣшно убѣждение, на основание справедливостта отнасящитѣ се до тѣхъ дѣла за разрѣшаване? Въ Углавното сѣдопроизводство, въ мировото сѣдопроизводство въ процедурата изобщи на сѣдилищата е опрѣдѣленъ редътъ, принципътъ, системата на доказателствата, по които сѣдътъ се произнася: установенъ ли е или не единъ фактъ. Тамъ има по-широка гласностъ; има устни, има писмени актове и пр.; има обективни доказателства, има и субективни доказателства. На сѣда не трѣбва да се възрзватъ рѣшитѣ, да се подчинява непрѣмѣнно на туй, което ще му се каже. Това е голѣма стѣпка назадъ. Азъ мисля, че чл. 75-й си нѣма мѣстото и трѣбва да се изостави съвършено. И щомъ се прѣдоставя право на единъ уврѣденъ да апелира тия постановления на акцизнитѣ надзиратели, сѣдилищата, като отиде до тѣхъ работата, иматъ пълно право, на основание на закона, слѣдъ като чуятъ доказателствата и на двѣтѣ страни, ако намѣрятъ доказателствата за нарушението основателни, да ги взематъ въ внимание и обратно. И не трѣбва по никой начинъ да имъ наръчваме: йокъ, за безусловно доказателство ще взимате актоветѣ. Нека оставимъ това опѣнение да си правятъ самитѣ сѣдии; не трѣбва да се бъркаме въ съвѣстѣта на сѣдитѣ, защото това не е право.

Христо П. Манасфовъ: Г-да народни прѣдставители! Законопроектътъ, който ни се прѣдстави днесъ, има много добри страни, но има и таквизъ, които ние трѣбва да отхвърлимъ. Да ги отхвърлимъ — не, но като се внесе въ комисията, нека тя се занимае съ него добръ, да не би вмѣсто да испишемъ вѣжди, да извадимъ очи. Азъ ето какъ разбирамъ нашата мисля. Въ дадения случай, ние сме болното лице. Ако, слѣдователно, ние не кажемъ, ако ние не опишемъ на доктора болката си, за да ѝ разбере добръ, той не ще може да даде нуждната рецепта. Ето какъ разбирамъ азъ своята мисля, че ние, когато разглеждаме разнитъ законопроекти, трѣбва да покажемъ гдѣ ни боли, трѣбва да кажемъ на доктора каква ни е болката, за да може да издаде потребната рецепта.

Най-напрѣдъ, въ законопроекта сѣди, че акцизните надзиратели трѣбва да искатъ отъ фабрикантитъ тѣхнитъ книги. Разбирамъ да искатъ книгитъ, които сж зарегистрирани, но никакъ не мож да разберъ това и за частнитъ книги. Значи, да допуснемъ на надзирателитъ, на чиновницитъ да се бъркатъ тамъ, гдѣто не е тѣхна работа. Тѣ можтъ да искатъ книгитъ на всички фабриканти, които, съгласно Търговския законъ, трѣбва да държатъ книгитъ си зарегистрирани, и отъ тѣхъ можтъ да черпжтъ свѣдения.

Въкъ отъ това, казва се, че у насъ има такива пивоварници, които не искаватъ на годината повече отъ 25—75 хектолитри бира, така щото, нѣмало се възможност да се контролиратъ отъ страна на правителството и по този начинъ да се упажжтъ приходитъ на държавата. Това до негдѣ е право, но то не е съобразно; защото подобно постановление въ закона трѣбваше да прѣдшествува, прѣди да се направжтъ тия пивоварници. Кажете ми единъ търговецъ, кажете ми единъ човѣкъ, който е поискалъ да стане индустриалецъ и който да не иска да произвежда повече, когато той е далъ за това заведение и послѣдната си плонка. Такова нѣщо да направимъ, то е все едно посрѣдъ пладтъ да искаме да обираме хората. Разбирамъ, ако бѣше казано, че тия пивоварници, които не можтъ да произвеждатъ повече отъ 800 хектолитри, ще се купжтъ отъ държавата; защото ние не можемъ да взимаме чуждото. Това е посѣгателство, г-да прѣдставители, да отидите да затваряте едно заведение, гдѣто този човѣкъ може да е употребилъ всички си трудъ, да се е лишилъ отъ удоволствие, да се е лишилъ отъ храната си, само и само да направи нѣщо. Ето защо, азъ не мож да бждж съгласенъ съ този пунктъ. Разбира се, ако имаше прѣдвидено, че правителството взима грижата на себе си, щото всички тия заведения, които ще се закрижтъ, да се наплатжтъ, азъ нѣмамъ нищо противъ. Тѣй трѣбва да бжде. Така го изисква справедливостта, г-да прѣдставители.

Дохождамъ сега до патента за варение ракия. Менъ ми се вижда толкозъ размѣсенъ въпросътъ, щото азъ ще се постарая малко да го расчистжъ, да турж всеко нѣщо на мѣстото си. Казва ни се, че тия, които прѣваряватъ сливи или круши и искаватъ ракия, плащатъ 10 лева патентъ. Тукъ именно е болката, тукъ трѣбва да кажемъ, че да се наложи това, ще бжде една несправедливостъ. У насъ,

г-да прѣдставители, повечето по балканскитъ села, ето какъ става варението на ракията. Ракията се вари на тлака. Въ една колиба, има напр. два казана, и тамъ се събиратъ всички селяни, колкото иматъ сливи или круши за прѣваряване — и прѣваряватъ си хората. Единъ ще свари два казана, другъ — три казана, трети — петъ казана и такъ далѣе. Какъ сега вие ще наложите на едно лице такъвъ патентъ? И знаете ли, г-да прѣдставители, какъ се събиратъ тия сливи, до като се сваржтъ и станжтъ на каша? — Азъ съмъ виждалъ какъ дѣцата съ прѣстиялки отиватъ да ги събиратъ. Сѣджтъ около рѣкитъ — понеже у насъ редкo сж бахчитъ и нѣма такива хора, които специално да се занимаватъ съ това производство — и като тржжтъ овозкитъ, събиратъ сливитъ въ прѣстиялки и ги носжтъ. Зарадъ туй, варението на ракията става по този начинъ. Най-напрѣдъ взиматъ участие дѣцата, като се събиратъ въ една колиба на тлака, както това ставаше съ бденето на папуритъ, до гдѣто нѣмаше дневнитъ орджия, и това взаимно помагане се прави зарадъ да може всичко да се извърши безъ никакви разноски. Кажете за Бога, какъ може да се обложи такова едно лице съ 10 лева патентъ? То е все едно да го накарате до година, нито трудътъ на дѣтето да се оползотвори, нито той да се ползува отъ сливитъ, защото ще ги остави да ги изеджтъ свинетъ. Заради това, азъ обръщамъ вниманието, както на г-на Министра на Финанситъ, тѣй и на комисията, която ще се занимае съ този законопроектъ, че не е тукъ источникътъ, отъ гдѣто може да се добие приходъ за държавата. Источници за приходъ има много, стига да ги потърсимъ тамъ, гдѣто трѣбва, разбира се, да се търсжтъ, и ще ги намѣримъ. По тази причина, азъ не мож да бждж съгласенъ и съ този пунктъ. Азъ пакъ припоптарямъ, че ние сме болнитъ въ дадения случай. Ние казваме болката си, описваме ѝ, а тѣ сж лѣкаритъ, които трѣбва да издаджтъ такъвъ рецепта, щото не да увеличи болката, а да ѝ облекчи, да ѝ исцѣри.

Христо П. Славейковъ: Г-да прѣдставители! Мотивитъ, съ които се внася този законопроектъ, ми се виждатъ да не сж истинскитъ, съ исклучение на онѣзи, които се отнасятъ къмъ измѣнението и допълнението на чл. 36-й. Другитъ мотиви не изказватъ истинскитъ причини, които сж накарвали уважаемия г-нъ Министръ на Финанситъ да внесе това измѣнение на Закона за акциза върху пиятетата. Ако обрнете внимание върху приходния бюджетъ, ще видите истинскитъ мотиви на този законопроектъ. Държавното божвсжничество е праздно, трѣбва да се намѣржтъ парични срѣдства, съ които да се посрѣщжтъ известни нужди, потребни и непотребни, и зарадъ това именно се правжтъ тия измѣнения. Отъ глоби е прѣдвидено, напримеръ, 500.000 л. повече отъ ланската година. Вие виждате, слѣдователно . . . (Министръ Теодоръ Теодоровъ: Грѣшка имате!) Да, приходътъ отъ акциза е прѣдвиденъ съ 500.000 л. повече, а 40.000 л. отъ глобитъ. Слѣдователно, 540.000 л. трѣбва да се прибержтъ отъ българскитъ данькоплатци, благодарение на това измѣнение, което ни се прѣдлага днесъ. За измѣнението на чл. 38-й, г-нъ министрътъ въ мотивитъ си казва слѣ-

дущото: (Чете.) Чл. 38-й се измѣнява по икономически съображения. При опредѣлението стойността на патентитѣ, има се прѣдъ видъ мѣстата, гдѣто ще става фабрикацията на питиетата, както и качествата на тѣзи послѣднитѣ, споредъ продуктитѣ, отъ които се произвеждатъ. Виждате, слѣдователно, че никаква мотивировка, която да обяснява искапие на г-на Министра на Финанситѣ за тия измѣненія, не съществува. Азъ, обаче, показвамъ на приходния бюджетъ истинския мотивъ за измѣнението на чл. 38-й. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ г-на Димчева, че измѣнението на чл. 38-й не трѣбва да се приема, защото съ туй ще оголимъ и тѣй оголеното население. Не само въ балканскитѣ мѣста, но на всѣкъгдѣ въ България, малкитѣ производители на гроздѣ всѣкога искатъ да оползотворятъ този приходъ отъ недвижимъ имотъ и често пкти тѣхнитѣ приходъ се равнява на това, което ще платятъ на държавата. Послѣ, ако ние пригудимъ данъкоплатцитѣ, които иматъ лозя, бахчии и т. н., отъ които много малко се ползуватъ, да плащатъ и патентъ 10 л. и повече, тогавъ ще излизе, че за една и съща работа нѣколко данъка ще му се взематъ. Отъ една овца искате да вземете нѣколко кожи. Ще плаща десетъкъ, ще плаща, освѣнъ това, за градобитнина — разбира се, че като го убои градъ, нищо нѣма да се плаща, както до сега много малко се е плащало — и на това отгорѣ ще плаща 10 л. патентъ, ако и малкото плодове, които е прибралъ отъ имота си по своята стойностъ да не могатъ да му дадатъ какъвъ да е приходъ, по който да се калкира патентътъ въ такъвъ размѣръ. Може би ще ни кажатъ, че това увеличение на акцизния приходъ нѣма да се дължи на този законъ, а на други причини. Азъ не го вѣрвамъ. Ние знаемъ, че както тази година, тѣй и ланската и по-ланската имаме градобитнина и че лозята се унищожихъ отъ маната. Въ Кюстендилъ хора специалисти казватъ, че лозята въ продължение на четири години не е възможно да дадатъ плодъ такъвъ, какъвто даваха по-прѣди. А същото нѣщо е навредъ, гдѣто маната е истрѣбила лозята. Не може да се очаква голѣмо изобилие на гроздѣ и на други овощия, та да може да се прѣсмѣта, че 10-тѣ л., които ще се взематъ отъ всѣки производител, нѣма да бждатъ много за тѣхъ, за това, което получаватъ отъ земята. Зарадъ това, казвамъ, че на туй измѣнение се дължи и увеличението въ акциза. Ако вие сте съгласни, и тѣй оголения данъкоплатецъ да бжде забатаченъ, приемоте това измѣнение, което ви се прѣдлага. Напротивъ, азъ напълно поддържамъ измѣненията, които се прѣдлагатъ относително виното, тѣй и пращиятъ, сливитѣ, крушитѣ и пр.

Измѣнението на чл. чл. 71, 72, 74, 75 и 80-й се иска, за да се опрости и подобри процедурата по констатирането и прилагането на наказанията, като се отстраняватъ нѣкои излишни формалности, съ които сега сж прѣтрупани акцизниятъ управления и окръжнитѣ сѣдилища. Вие виждате, че г-нъ Министрътъ на Финанситѣ е толкова добъръ, че се грижи и за съдебното вѣдомство, защото внася едно измѣнение въ Закона за акциза, което ще улесни и окръжнитѣ сѣдилища. Азъ намирамъ, че тия из-

мѣнения се искатъ пакъ за да оправдажатъ глобитѣ, които се прѣдвждатъ въ повече, отъ колкото сж въ тазгодишния бюджетъ. При това, като напълно сподѣлямъ мнѣнието на г-да прѣдговорившитѣ, относително силата на доказателствата на съставенитѣ отъ хора полуграмотни актове, които често се правятъ за да напакостятъ, за да поврѣдятъ на нѣкои хора, не можъ да не обърнѣ вниманието на г-да прѣдставителитѣ на послѣдната алинея на чл. 75-й. „Сѣдѣтъ — казва — не може да отнеме силата имъ. Тѣй сжщо не може да намалява глобитѣ, които сж основани на закона“. Това послѣдно изражение „тѣй сжщо не може да намалява глобитѣ, които сж основани на закона“, е много широко. Законътъ прѣдвжда максимумътъ и минимумътъ и ако редакцията на този членъ се приеме съ послѣдната частъ, тогава акцизниятъ надзиратели, може-би по едно административно прѣдписаніе, за да могатъ да снабдятъ държавата съ пари, за да могатъ да скубятъ повече глоби отъ данъкоплатцитѣ, ще турятъ максимума и сѣдѣтъ не ще може да го намали, защото почива на закона. Съ това се голи цѣлята да не може сѣдѣтъ да намалява до минимумъ наказанието глоба, защото често пкти има случаи, сѣдилищата се ръководятъ и отъ човѣщина и при една малка грѣшка отъ този, който се глобява, е длъженъ да се съобразява съ обстоятелствата и да слѣзе до минимума. А редакцията на този членъ не позволява това. Въ всѣки случай, азъ желая измѣнението на чл. 75-й въ смисълъ такава, какъто каза г-нъ Димчевъ, а изражението „тѣй сжщо не може да намалява глобитѣ, които сж основани на закона“ да бжде съвършено исхвърлено, защото ще се злоупотрѣблява — ще се налага глоба въ максимумъ и ще се обръщана на населението. (Василъ Ив. Димчевъ: Цѣлятъ членъ да се исхвърли!)

Вѣлко Нейчовъ: Г-да! Въ настоящия законопроектъ, за измѣнение нѣкои членове на Закона за бернитѣ, блящи единъ фактъ, който всички трѣбва да похвалимъ; това е именно усердието, което развива г-нъ Министрътъ на Финанситѣ за да намѣри изворъ за държавното съкровище, за да може да се обогати. Но азъ съмъ принуденъ да кажа, както казахъ всички почтенни прѣдговоривши, че не е това срѣдството, съ което може да обогатимъ съкровището, защото, въ случай че бихме направили този законопроектъ законъ, всички тѣзи овощия въ диво състояние, които сега, ако не ставатъ прѣдметъ на ярове за ония, които отиватъ да ги търсятъ, поне сж прѣдметъ на едно малко удоволствие, да не ги оставятъ да изгниватъ, да се снабдятъ съ това малко евтино удоволствие. Искамъ да кажа, че въ нашата горска мѣстностъ, въ нашата панагорска мѣстностъ, специално да кажа, хората, като лозята не може да вирѣжатъ и отъ друга страна, при скѣпотията на гроздето, не могатъ да се снабдятъ за награда на всички трудове, които вършатъ да се отплатятъ на държавата, иматъ само едно щастие домашно: да могатъ да набератъ дрѣвки или крупи за да иматъ чаша ракия за малко врѣме. Ако отидете въ селата отъ Панагорската околиа, ще ви прѣдложатъ да ви почетатъ не съ друга, освѣнъ съ дрѣнчова ракия или мешана съ крушева. При

такъв един данък тия кошалаци ще останат и няма да бъдат дирени от никого. От друга страна не ще да е справедливо, от точка зрение на строгата правда и нравствеността, не ще да е позволено да принуждаваме един лозар, който е имал нещастieto да събере лошо грозде, защото дошъл порой и го омил, отнесъл го или го избил и набрал негодно грозде за да направи, ако не вино, — ракия, да плаща той данък. От една страна му вземат три лева поземелен данък на декар лозе, а от друга страна не му позволяват да оплодотвори този плод, за да събере и плати три лева данък. Не от добра воля, г-да, ония лозари, които събират лошо грозде и са принудени да пръваряват виното на ракия, са принудени да го правят; правят го, защото не могат да съберат пари да платят данък, ако не да се нахранят. Вихъ молил почтения министър, автор на законопроекта, да погледне така на въщата и да не настоява на гласуването текста за изменението на чл. 38-й. Ние, каза се и по-напред от други столове, правителството и народното представителство правим заедно, с взаимно съдействие, всички възможни усилия, за да повдигнем у нас земледелието. Как ще повдигнем земледелието, ако отидем и с такава мърка го ударим, именно в неговия клон лозарството? България е страна, на която почвата в много местности благоприятствува за обработване това благородно растение — лозата и трябвало би да направим всичко възможно за да се расплоди, не казвам за да се напиват хората, а само да го употребяват за ядене, защото то е един плод, който, наистина, ако не беше благословило Небето, нямаше да израсте, за да бъде употребено за лъкарство на човечеството.

Г-да! Не мисля за нужно да се простирам повече. Ще забължа само по отношение актовете, които ще съставляват акцизните агенти. За да припишем на тоя род актове всички нужден характер на доказателственост, трябва да ни даде по-напред чиновници, които да са назад от всякакъв укор да вършат пристрастна работа. Нема трябвало да узаконим, щото актовете, съставени от акцизните агенти, да са *plus ultra* доказателствени пред съдилищата? Нема актът, съставен от някой си Киро Петров, който шест пъти броил козите на Никола Иванов Калинков, от с. Мухово, е законен, само и само, защото е съставен този акт? И са продадени двата воля и малкото ниви на Никола Иванов Калинков, продадени са за тия шест пъти броени кози. Оня ден човъкът, с половин царвул, без гугла, с ръжен хлѣб в торбата, забикалаше всички министерства, прѣрѣщаше всички хора, които носят цилиндри, като мисли, че са министри и ги моли да му оправят работата. Аз го пратих в Министерството на Финансите с уверение, че Министърът на Финансите ще направи всичко онова, което трябва, да се не вършат такива несправди върху населението. Да ли му са помогнали, не знам.

Приведохъ тоя примѣръ, г-да, за да покажъ, че като имаме лоши агенти, да не ги обличаме съ власть, щото тѣх-

нитѣ актове да са доказателствени предъ съдилищата. Напротивъ; до гдѣто нашето общество не излѣзе съ едно по-блѣсково възпитание, до гдѣто не добиемъ по всичкитѣ клонове на управлението човѣци, които не чрѣзъ законъ да се задължът да не вършатъ несправди, но тѣхната човѣшка съвестъ, тѣхното достойнство и чувство да не имъ позволяватъ да вършатъ несправди, до тогава да не даваме вѣра на актоветѣ на чиновницитѣ, още повече на тия по акциза. Много съжалявамъ, че не ще мога да гласувамъ за текста на чл. 38-й отъ законопроекта, който прѣдвѣжда да се взематъ бери, по съображенията, които имамъ честта да искамъ. (Гласове: Искрпанъ е въпросътъ!)

Георги Н. Консуловъ: Нѣма много да говорѣмъ, да се плашатъ и да вѣзватъ, че е искрпанъ въпросътъ.

Г-да народни прѣдставители! Азъ имамъ да възразя, първо на думитѣ, исказани прѣди малко отъ нѣколцина прѣдговорявши противъ финансовитѣ цѣли, които се гонѣтъ съ законопроекта за изменение и допълнение Закона за беритѣ или акциза върху питиетата. Че хазната била праздна, (Никола Хр. Габровски: Това е истина!) както се каза прѣди малко, даже и да е истина, това не е аргументъ, за да кажемъ, че не трябвало да се налагатъ данѣци. Напротивъ, аргументътъ е за противното. Че на населението били тѣжнѣли данѣцитѣ, това не е аргументъ, за да не се измени у насъ данѣчната система, а напротивъ, това е аргументъ да се въведе у насъ една финансова политика по-рационална. Въ това отношение, какво знаемъ за по-просвѣтени държави, за тѣхната финансова политика? Ние знаемъ, че тѣ се стремѣтъ да намаляватъ прѣмитѣ данѣци и финансовитѣ нужди на държавата да допълнятъ съ косвенитѣ данѣци. Защо? — Защото прѣмитѣ данѣци се коснуватъ по-прѣмо до производителнитѣ сили на страната, а косвенитѣ не правѣтъ това. Нѣма да развивамъ тукъ сега финансовата политика; но между резонитѣ на прѣдпочитание косвенитѣ данѣци отъ прѣмитѣ, единъ отъ тия резони е този. Единствениятъ недостатѣкъ на косвенитѣ данѣци е това, че не може да се прѣдвиди така здраво, какво могатъ да даждѣтъ тѣ. Вънъ отъ това обстоятелство, всичко воюва, както се изразява г-нъ Нейчовъ, въ полза на косвенитѣ данѣци. Така щото, ако съгледаме, че съ тоя законпроектъ се гони една цѣль да се наложи единъ данѣкъ за полза на хазната, не трябва да осждаме това нѣщо, а трябва да гледаме това да стане въ такъвъ размѣръ, щото да не тежи на извѣстно състояние. Така напр., тукъ се говори за налагане 10 л. данѣкъ на ония, които произвеждатъ спиртни питиета отъ сливи, круши и т. н. Ако има тукъ нѣщо слабо въ тая рубрика, то е това, че когато дойдемъ на приложението на тая мѣрка, ще се срѣщнатъ голѣми мъчности, голѣми неудобства и ще се забължи една несправедливостъ; защото, единъ човѣкъ ако сvari само 50 оки ракия отъ працини, и му наложимъ 10 л. данѣкъ, дѣйствително тежи, но ако тоя данѣкъ бѣде въ по-малѣкъ размѣръ, мисля, че това не може да се счита за неприемливо. Това искамъ да кажъ за възразенията, направени противъ закона отъ точка зрение на финансовото значение, което той гони. На-

противъ, ние трѣбва да се радваме, че той не забравя финансовитѣ интереси на страната.

Минавамъ къмъ икономическата цѣль, която гони законопроектътъ. Виждате, г-да, че тукъ се обрѣмениватъ повече производителитѣ на спиртни пития, направени отъ продукти внесени отъ вънъ, а се облагатъ по-малко ония, които правятъ пития отъ мѣстни произведения. Съ туй се гони една добра цѣль: да се отстранятъ външнитѣ продукти и да привлекатъ на нашитѣ. Мисля, че не можемъ освѣтъ да бждемъ доволни отъ тая мѣрка.

Минавамъ послѣ къмъ наказателната частъ. Върху нежъ се признавамъ много малко компетентенъ да искамъ мнѣние; обаче, отъ думитѣ които се исказахъ по тая точка, азъ съмъ наклоненъ да се присѣдиня къмъ възгледоветѣ на г-на Димчева, исказани върху нежъ. Ще има обаче врѣме, върху нежъ да помисли комисията, да ѝ обясни и да се приеме тя така, както това е възможно.

Въ заключение ще кажъ, че прѣдъ видъ на цѣлитѣ, които се гонятъ отъ закона и за които говорихъ тукъ подробно, да се не вираме въ подробноститѣ, които намъ прѣдстои да видоизменимъ тѣй, както намѣримъ за добръ, да се приеме законопроектътъ по начало, да се прѣпрати на надлѣжната комисия, да го прѣгледа и да ни се внесе за по-подробно разискване.

Прѣдлагамъ въпроса за исчерпанъ.

Министръ Теодоръ Теодоровъ: Г-да прѣдставители! Малкиятъ законопроектъ, който подлѣжи на вашето разглеждане, както се видѣ отъ направенитѣ вече критики и обсъждания, възбуди много недоразумения и много критики. Най-напрѣдъ съмъ длъженъ, г-да прѣдставители, да кажъ, че при внасянето на тоя законопроектъ въ Народното Собрание не сж се имали фискални цѣли. Ако се имаше прѣдъ видъ увеличението на доходитѣ на държавното съкровище, ако се имаше прѣдъ видъ да се попълнятъ празнитѣ каси, както се изрази уважаемиятъ Сливенски прѣдставителъ, азъ щѣхъ да кажъ това въ самитѣ мотиви и въ законопроекта, защото мисля, че нито е честно, нито е похвално да се искатъ ресурси за удовлетворение държавнитѣ нужди итѣчешката отъ Народното Собрание. Тия пари не се искатъ да се взематъ само за врѣмето, когато ще бжде министръ известнo лице. Не; такова нѣщо не се иска. Министритѣ искатъ известни суми, за да се удовлетворятъ известни нужди на държавата. Това трѣбва да се указва ясно и азъ поддържамъ, че цѣльта на тоя законопроектъ е указана ясно въ него. Азъ не съмъ отъ ония министри, които ще дойдатъ съ забикалки да казватъ, че трѣбва да се обложатъ тия и тия прѣдмети съ данъци, ако това бжде нужно. Напротивъ; азъ ще го кажъ откровенно, както всѣкога, и вървамъ, че вие слѣдъ като се убѣдите, нѣма да откажете нуждитѣ ресурси за държавния организъмъ. Цѣльта на настоящия законопроектъ е да опоредочи, да направи по-редовно производството, първо, на бирата и, второ, производството въобще на всичкитѣ спиртни пития и най-сетѣ редовното събиране на даждията отъ тия производства. Само тая цѣль се гони съ внасянето на тоя законопроектъ.

Има само една статия на която може да се припише фискална цѣль и тя е статия 38, въ които се правятъ известни измѣнения на такситѣ. Азъ ще дойдъ веднага къмъ нежъ, за да покажъ, че не се гони друга фискална цѣль, освѣтъ тая, за която казахъ по-горѣ. Най-напрѣдъ азъ отричамъ, че въ бюджета има увеличения на суми, назначени да се покриятъ съ доходитѣ, които ще се получатъ вслѣдствие на тоя проектъ. Не е истина, че има увеличение на голѣма частъ отъ цифритѣ за глоби, прѣдвидени въ многогодишния приходенъ бюджетъ. Напротивъ; въ бюджетопроекта за приходитѣ, които имате на рѣцѣ, е прѣдвидено едно намаление върху тия глоби, за които се говори. Погледнете на глава III за глобитѣ и вие ще видите, че има намаление за идущата година. Параграфъ 36-й за разни глоби, наложени отъ сѣдилищата, е увеличенъ отъ 146.000 на 180.000 л.; параграфъ 37-й за глоби, наложени на чиновницитѣ отъ всичкитѣ вѣдомства, остава съ сжщата сума, но тѣзи глоби нѣматъ никакво отношение къмъ Закона за акциза. Параграфъ 38-й, за глоби за ненаврѣменно изплащане прѣвитѣ данъци, сжщо нѣма никакво отношение въ случая, макаръ и той да е намаленъ съ 100.000 л. Параграфъ 39-й, който би могълъ да има съотношение къмъ случая и който говори за глоби отъ нарушение дѣлнитѣ закони, къмъ които се отнася и Законътъ за акциза върху питиетата, както виждате е намаленъ отъ 446.000 л. прѣвъ текущата година, на 350.000 л. за бѣднѣщата; значи, 96.000 л. по-малко се прѣдвѣждатъ. Прочее, ссилката, която се направи отъ г-на Славейкова, че имало прѣдвидени въ бюджета на идущата година повече глоби, не е върна. Тая е първата заблѣжка, която имашъ да направя.

Каза се, че е увеличенъ параграфътъ, който говори за акцизъ отъ мѣстни и инострани пития и отъ разни колониални стоки отъ 5,500.000 на 6,000.000 л. Това увеличение дѣйствително е станало, но ще се съгласите, че ние не сме толкова павизи, щото да върваме, че ще се извади половинъ милионъ лева доходъ отъ патентитѣ за прѣваряване джировата ракия, или отъ крушитѣ и отъ сливитѣ, отъ които се вари сливовица. Азъ живея въ България и знамъ какво може да се прѣвари въ Габрово, въ Кюстендилъ или другадѣ, за да не си правя илюзии и да дойдъ да кажъ тукъ, че ще могатъ да се добиентъ половинъ милионъ лева отъ тамъ. Увеличението акцизнитѣ приходъ въ тоя параграфъ на бюджета е отъ едно естествено развитие на всичкитѣ акцизни доходи и главно отъ спиртоварението и пивоварението. Тѣзи сж два артикула, които въ бѣднѣще ще се развиватъ и които ще ни донесатъ въпросното увеличение на доходитѣ. Да се рѣшж на това нѣщо, даваше ми право тазгодишното постижение. отъ което можахъ да се увѣржъ, че ще получимъ отъ акцизъ повече отъ прѣдвиденитѣ въ текущия бюджетъ 5,500.000 л. Ето защо, азъ, като расчитяхъ на естественното развитие на тия производства и на фискалнитѣ доходи, които може да се получатъ отъ тѣхъ, съмъ увеличилъ тая цифра съ половина милионъ, но никога не съмъ расчиталъ, че отъ сливовицата и отъ пращинитѣ ще могатъ да пазвѣжатъ половинъ милионъ лева. Други финансисти могатъ да си пра-

вижът такива илюзии, но азъ не бихъ допуснълъ нито една минута, че това може да се постигне. Истина е, че самиятъ проектъ показва, че има фискални съображения, но за да обяснѣмъ, въ какво се именно тѣ заключаватъ, азъ ще посочѣмъ на г-да прѣдставителитѣ, че и чл. 38-й отъ сега дѣйствующиятъ законъ не освобождава отъ патентовъ налогъ нито пращинитѣ, нито спирта, нито всички тия артикули, за които сега се измѣнява законътъ. Въ сега дѣйствующия законъ, въ чл. 38-й се казва, че се облага съ патентъ варението на разни ликьори и ракии отъ спиртъ, вино или пращини и т. н. както слѣдва. (Чете.) „За варението на разни ликьори и ракии отъ спиртъ, вино или пращини за всѣмъ фабрика годишно: а) въ София, Варна и Русе — 40 л.; б) въ окръжнитѣ градове — 20 л., и въ всички други мѣста и околийски центрове 16 л.“ Слѣдователно, тукъ виждате, че има установенъ и размѣръ 40 л., 20 л. и 16 л. Даже тия, които и сега се облагатъ съ новия законопроектъ, тѣ сѣмъ обложени и съ сега дѣйствующия законъ, само че азъ прѣдлагамъ едно редиране въ такситѣ на облаганieto по икономически съображения.

Пронизира се, какви сѣмъ тия икономически съображения. Азъ ще ги изложѣмъ, г-да прѣдставители. Най-напрѣдъ въ сега дѣйствующия чл. 38-й на закона не се прѣдвѣжда патентово данъие за варението на ликьори, конякъ, ромъ, абсентъ и пр. отъ рошкови и сухо гроздѣ, а между това ние имаме вече цѣла индустрия въ нѣкои градове, гдѣто сѣмъ рошкови и сухо гроздѣ, донесени отъ вънъ, се прави фабрикация на ликьори и коняци въ такъвъ значителенъ размѣръ, щото е смѣшно такива фабрики да се облагатъ само съ 40 л. годишенъ патентъ. Ние сме мислили по икономически съображения, че това сухо гроздѣ, като е добито отъ гръцкитѣ или други нѣкои острови, и се внесе у насъ, и тия рошкови, които тожѣ се внасятъ отъ вънъ и върху тѣхъ се базира една цѣла фабрикация, тия, които ъмъ иматъ, не може да се оставятъ само съ 40 л. годишенъ патентъ, толкова повече, че въ случая не се ошѣтѣва мѣстното производство. Зарадъ туй, за да не вървѣтъ испѣло, както е въ сега дѣйствующия законъ, прѣвариванieto на пращинитѣ, виното и сливитѣ, наравно съ прѣвариванieto сухото гроздѣ и рошковитѣ, ние отдѣляме въ законопроекта послѣднитѣ въ особена категория и казваме, че тия, които варѣтъ ракия, ромъ, конякъ, ликьори, абсентъ и т. н. отъ рошкови и сухо гроздѣ, ще плащатъ единъ патентъ отъ 500 л. годишно, който не е голѣмъ. Вие разбирате, слѣдователно, икономическитѣ съображения, които ни сѣмъ диктували да направимъ това нѣщо. Тия фабрики не сѣмъ много — може да сѣмъ 4—5, — и тѣ нѣма да обогатѣтъ хазната съ тия 500 л.; но това е една мѣрка, която ни се диктува отъ чисто икономически съображения.

Политатѣтъ, ние правимъ друго едно различие. Направено е въ дѣйствующия законъ, щото фабрицитѣ въ градоветѣ София, Русе и Варна да плащатъ по 40 л., въ окръжнитѣ градове — по 20 л., а въ всички други мѣста — по 16 л., като че ли центровѣтъ иматъ чѣкаво значение за производството. Ние не взехме това различие на градоветѣ прѣдъ видъ.

Прѣминавамъ къмъ другитѣ запаятия: фабрикуванieto на ракии отъ вино и спиртъ. И тукъ казахме да не оставимъ да върви наедно варението на ракии отъ спиртъ съ варението на ракия отъ пращини или вино, и затова, както виждате, отдѣляме спирта въ друга категория, защото знаемъ отъ опитъ, че цѣлъ редъ фабрикация сѣмъ образували за прѣвариванieto ракии отъ спиртъ и по селата, по едно недосѣглеждане въ закона, или по едно обхождане на закона, ако щѣте, съставили сѣмъ фабрикация за прѣвариванieto на ракии въ голѣмъ размѣръ, и понеже сѣмъ въ села, то трѣбва да се облагатъ съ 16 л. годишенъ патентъ. Това тожѣ е нерационално. И ние, като имаме прѣдъ видъ производството, което става по тоя начинъ, отдѣляме въ една особена група фабрикацията на ракии, ликьори, коняци и пр. отъ вино или пращини и фабрикацията на коняци, ракии, ликьори и пр. отъ спиртъ и казваме, че тия, които отъ спиртъ ще произвеждатъ това нѣщо, ще плащатъ не 16 л., а 100 л. въ окръжнитѣ центрове и 70 л. въ другитѣ мѣста, а тия, които ще ги произвеждатъ отъ вино, ще плащатъ, кѣдѣто и да е, 100 л. Вие виждате и тукъ, че съображенията не сѣмъ фискални; не е цѣльта да обогатимъ хазната. Самиятъ трудъ, да се състави тоя законопроектъ, да се внесе въ Камарата, да се поддържа на първо, второ и трето четение, не се искупува отъ прихода, който би донесло това измѣнение. Прѣсто за икономия на нашитѣ запаятия не бихъ внесълъ единъ законопроектъ, който едва ли би донесълъ на хазната 4—5 или 10,000 л. годишно увеличение на дохода; но отъ едно съображение на справедливостъ, на цѣлесобразностъ, или, ако щѣте, отъ съображение на икономическа политика, е направено това, както е казано много на кжсо впрочемъ въ мотивитѣ къмъ тия измѣнения.

Сега, минавамъ къмъ производството: прѣвариванieto на ракия отъ вино и прѣвариванieto на ракия отъ пращини, което възбуди най-много страхове и опасения за нашитѣ лозари, за нашитѣ производители на вино и пращини. Не е нашата цѣль да наложимъ нѣкой данѣкъ на пращинитѣ и виното. При това ще забѣлѣжѣмъ, че и въ настоящее врѣме, при сегашния законъ, прѣвариванieto на ракия отъ вино се облага. Азъ знамъ, че въ дѣйствителностъ това прѣвариванieto не се е облагало, но би трѣбвало да се облага, защото въ текстътъ на закона е казано да се облага. Забѣлѣжката въ закона освобождава само прѣвариванieto на собственитѣ пращини въ ракия; тѣ само се освобождаватъ отъ патентъ. Но колкото за прѣвариванieto на вино въ ракия, макаръ и собствено производство да е това вино, пакъ трѣбва да се облага. Сегашниятъ законопроектъ, обаче, прѣдвѣжда едно облаганieto, както за прѣвариванieto на ракии отъ вино, така и за прѣвариванieto на ракии отъ пращини, едно облаганieto, впрочемъ, въ намаленъ размѣръ. Така напримѣръ, за пращинитѣ — 10 л., а за прѣвариванieto на ракии отъ вино — 70 л. Ми се струва, г-да прѣдставители, че размѣрътъ и въ тоя случай, е справедливъ. Лицата, които правѣтъ отъ това едно занятие, трѣбва да бѣждатъ обложени, защото тия, които прѣвариватъ ракия отъ пращини, даватъ казанитѣ си и на други лица, взематъ имъ насѣмъ въ пари или имъ

взематъ на казанъ по двѣ-три оки ракия. Значи, тѣзи лица, които прѣвариватъ, които се занимаватъ съ фабрикация, съ прѣвариване чужди пращини и иматъ доходъ отъ това, трѣбва да се облагатъ съ налогъ за фабрикация. За фабрикация е прѣдвиденъ налогъ 10 л. Можемъ да го намалимъ. По-напрѣдъ това бѣше въ една и съща норма. А най-послѣ, ако вашиятъ страхъ е, че ще се обложатъ производителитѣ лозари за собственитѣ имъ пращини, когато варятъ въ собственитѣ си казани, нѣмамъ нищо противъ ако се прѣвиди облекчение. Може да се прибави една забѣлжка и къмъ чл. 38-й на настоящия законопроектъ. Обаче ще признаете, че това прѣдложение, което правимъ за отдѣлното таксуване спирта отъ гроздето, отъ рошковицѣ, отъ пращинитѣ, отъ виното, което купуватъ отъ хората, като се развали или по други причини, тѣзи различни облагания въ известни градове, както е прѣдвидено въ нашия законопроектъ, прѣдставляватъ едно по-големо прѣимущество отъ точка зрѣние на справедливостъ, отъ точка зрѣние на икономическата политика, която трѣбва да слѣдваме въ страната си. Ако наложимъ единъ патентъ, какъвто и да е — макаръ и отъ два лева да е — на производителитѣ на ракия отъ пращини или даже отъ сливи въ малъкъ размѣръ, когато правятъ отъ тѣхъ сливовица, ако това виждате, че ще бѣде стѣснение за тѣзи производители, азъ съмъ съгласенъ да се махне, защото надзорътъ ще бѣде сравнително тежъкъ а приходътъ ще бѣде малко осмѣтливъ и нѣма да донесе никаква полза. Но трѣбва да се облагатъ поне опѣзи, които правятъ отъ това запаятъ. Взематъ чужди пращини и ги варятъ въ свои казани, отъ които иматъ доходъ; тѣ трѣбва да се облагатъ съ 10 л. годишенъ патентъ споредъ законопроекта. Това не е много, но ако щете, може и този размѣръ да се намали. Азъ, обаче мисля, че нѣма да направимъ грѣшка, нѣма да направимъ несправедливостъ, ако ги обложимъ; напротивъ, справедливо е и тѣзи доходи да плащатъ известенъ данѣкъ на хазната.

Вие виждате, г-да прѣдставители, отъ това, което ви обяснихъ, че фискалитѣ цѣли, които се подозиратъ въ този законопроектъ, че опова разорение на лозарството, което се прѣдполага, че може да стане за лозаритѣ, не е реалностъ; то е единъ призракъ, отъ който никой не трѣбва да се плаши и съ който призракъ никой не е желалъ да поврѣди нѣщо въ производството на винодѣлието. Забѣлжката, която съществува въ сегашния законъ, въ такъвъ видъ като се приеме, другитѣ прѣдмети, отъ които се варятъ спиртни питиета като се раздѣлватъ, нѣма да се измѣни съществено работата и ще се отстрани страхътъ, който се искава. Азъ нѣма, прочее, да бѣджъ противъ, ако комисията направи такова нѣщо.

Другитѣ, г-да народни прѣдставители, законоположени, които се внасятъ съ настоящия законопроектъ и които на мой възгледъ сж по-съществени, не възбудихъ никаква критика. Каза се само една забѣлжка по поводъ на това, гдѣто искаме да взимаме книгитѣ на фабрикантитѣ за пиво, за да можемъ да провѣрваме отъ тѣхнитѣ книги тѣхното производство. Къмъ това нѣщо, г-да прѣдставители, сме

принудени да прибѣгваме по опитъ. Не по-рано отъ 2—3 мѣсеци въ София, благодарение на взиманieto книгитѣ на една фабрика за пиво, се откри едно злоупотрѣбление отъ право на акцизъ отъ около 100.000 л. Това право за взимане на книгитѣ съществува въ самия законъ и е прѣдвидено касателно спиртниѣ фабрики, гдѣто книгитѣ сж наредени отъ Финансовото Министерство съ графи, съ печати и пр. и се контролиратъ най-строго; но по едно упущение на закона не е било прѣдвидено същото и за бирениѣ фабрики. Когато отидохме да вземемъ лѣтостъ книгитѣ на въпросната бирена фабрика, казахъ ни: нѣмате право да ги взимате, защото това е прѣдвидено само за спиртниѣ, а не и за бирениѣ фабрики. Ние тогава трѣбваше да се основемъ на общия наказателенъ законъ, че когато властѣта е въ диритѣ на едно прѣстѣпление, тя има право да вземе мѣрки. И ние на основание на това взехме книгитѣ и видѣхме всичко онова, което изобличава злоупотрѣблението и кражбата, която е ставала въ продължение на пѣколко мѣсеци въ ущѣрбъ на хазната, по единъ доста искусенъ и прикритъ начинъ. Ние не можемъ да имъ вземемъ частната кореспонденция, но всекога можемъ да имъ вземемъ тефтеритѣ и книгата, които се отнасятъ до фабрикацията на пивото. Това ще вземаме; върху това имаме право и само по това условие хазната ще може да събира известни даждия, а иначе властѣта ще бѣде въ ржцѣтъ на фабрикантитѣ, ще укриватъ толкова, колкото имъ е нужно да укриватъ, а ще даватъ само толкова акцизъ, колкото тѣ искатъ. Който иска да фабрикува пиво или спиртъ въ страната, трѣбва да плаща установения акцизъ, трѣбва да се съобразява съ законитѣ, съ които властѣта е гарантирана, за да може да събира даждието. Не му ли отърва да се контролира всекога, нека прави друга търговия, нека прави адвокатство, докторство или друго, и никой нѣма да го безпокои. (Георги В. Даскаловъ: Името на фабриканта, който е укривалъ акциза?)

Сега, възрази се на това, гдѣто се иска да се установи известенъ минимумъ на фабрикация и гдѣто се казва, че сега съществуващитѣ фабрики трѣбва да изработватъ най-малко 600 хектолитри пиво годишно. Г-да прѣдставители! Това е такъвъ минимумъ, ще признаете, като че нищо да не искаме. Даже е смѣшно. Но ние искаме да има сериозни фабрики за пиво. Истина, имаме фабрики за пиво и много сж, но има и такива, които подъ видъ на фабрики за пиво, иматъ казани, които варятъ не пиво, а една чорба отъ ячмиевъ смѣсенъ съ хмелъ, и тровятъ населението. Не може да става дѣйствиелна фабрикация на пиво въ такъвъ малъкъ размѣръ и съ такива примитивни способи на работение, при другитѣ днесъ усъвършенствувани отъ технологията способи. Не може да се позволи правението на пиво въ такъвъ малъкъ размѣръ, щото въ годината да не може една фабрика да произведе баремъ 600 хектолитри пиво. Фабрикация на такъвъ начинъ пиво съ хмелъ не е нищо друго, освѣнъ распродаване на народа истинска отрова. Това не е пиво, а чорба отъ ячмиевъ смѣсенъ съ хмелъ, както по-рано казахъ. И не е само това; но отъ изслѣдванята, направени отъ санитарнитѣ власти въ всички

държави, установено е че ако пиво, изработено дори въ усъвършенствувана фабрика, като напр. тази въ Павлово или Прошековата въ София, и тамъ даже, ако не бжде то стояло най-малко два мѣсеца въ известни пивници, е вѣрно за здравнето, произвежда известно разстройство въ жедудока на хората, което се отразява гибелно върху здравнето. И затова сме взели мѣрки, щото пиво, което не е лѣжало два мѣсеца поне — другадѣ този срокъ е три мѣсеца — да се не изнася и продава дори и когато е изработено то въ една най-усъвършенствувана фабрика. Какво искате сега за хозяйитѣ на тия малки казанчета за пиво? Да ги оставимъ да трѣгнатъ, да варятъ пиво? И то само името му пиво. Да ги оставимъ да тровятъ хората и като не може да бждѣтъ контролирани, да продаватъ пивото си безъ акцизъ? Хемъ да тровятъ хората, хемъ да продаватъ безъ акцизъ. Другъ е въпросътъ, ако искаме да имаме добри фабриканти, които при редовенъ контролъ производятъ пиво, което не е вѣрно за здравнето, което не трови хората; но другъ е въпросътъ, ако искаме да оставимъ единъ хаосъ, да прави кой както иска и да трови хората, понеже въ туй си намѣрили гечинмека. Не може да се остави такова нѣщо. И както ви казахъ, за напрѣдъ, който ще става фабрикантинъ, малкъ е този минимумъ отъ 600 хектолитри. И азъ взехъ допълнителни справки и разбрахъ, че за въ бждѣще даже е нищожно, ако една фабрика произвежда годишно 1000 хектолитри. Не може да бжде фабрика това, когато ще произвежда само 1000 хектолитри годишно. Който иска да прави пиво, трѣбва да има капиталъ, трѣбва да има известни машини, приспособления, да вземе майсторъ, който да разбира отъ работата. А еснафитѣ може да си гледатъ чукъ и занаята, но не може безъ контролъ и пазнания да правятъ пиво. Пивоварението не е достойние за всѣкого едного човѣка. Така щото, този, който иска за напрѣдъ да бжде фабрикантинъ на пиво, трѣбва да произвежда най-малко 600 хектолитри годишно, и то е най-малкото количество, което трѣбва да произвежда. И затова направихме туй, защото имаме въ дѣйствителностъ такива фабрики, които производятъ годишно всичко отъ 26 до 75 хектолитри, или 2600 оки. И то било фабрика за бира! Нито контролоръ при подобна фабрика може да се постави, нито приспособленията на фабриката може да се искатъ, нито надлѣжна чистота, нито нищо. Трѣбва, като минете покрай такива фабрики, просто да си стиснете носа и да заминете. На тия работи искамъ и трѣбва да се тури редъ. Малка е мѣрката, гдѣто ние искаме да не може да произвеждатъ 26 хектолитри; но да се тури и друга мѣрка не може, защото ние не можемъ да вземемъ мѣрки административни, до като не се урегулира това съ законъ. Е добръ; какво казваме ние сега? — Ние казваме: тия фабрики, които съществуватъ до сега, да произвеждатъ до 600 хектолитри; да си приготвятъ сѣрдства да произвеждатъ толкова. Ако не могатъ да произвеждатъ толкова, ще ги затворимъ. За онѣзи, обаче, които ще отварятъ въ бждѣще фабрики, за тѣхъ трѣбва да се изисква единъ другъ минимумъ по-рационаленъ. Ние сме гудили 1000, но азъ съмъ убѣденъ, че

прѣдъ комисията, като прѣдставя своитѣ данни за фабри-китѣ, за най-малкото производство, което се иска отъ тѣхъ, за да може да си извадятъ разноситѣ, при произвежда-нието — не говорѣ за разноситѣ на хазната, която трѣбва да има и контролъ — ще се види, че трѣбва да бжде много по-голямъ отъ тази цифра, отъ това, което ние сега ис-каме. Ние искаме да се държи смѣтка. И въ това отно-шение ние сме искали да бждемъ постепенни и да бждемъ въ хармония съ съществуващитѣ законоположения.

Виждате, слѣдователно, че съ тия прѣдписания не се гонятъ нѣкои цѣли да се съсипватъ сиромаситѣ, или да се направи пакостъ нѣкому, ами се гони цѣльта да се въведе единъ редъ въ тази работа; защото, вие знаете, г-да прѣдставители, че за контролирането на тия фабрики ние харчимъ сега повече, отъ колкото е доходътъ, който държа-вата получава отъ тѣхъ. Има само 3—4 фабрики за пиво, които донасятъ годишно единъ значителенъ приходъ на държавата, а другитѣ сж такива, щото не е и сгодно даже да ги контролираме, нито пъкъ е възможно да се контролиратъ.

Касателно другитѣ прѣдписания, които се отнасятъ до съставянето на актоветѣ, и тамъ нѣма нищо ексorbitантно, нѣма нищо чудовищно. Това, че тѣзи актове служатъ за неоспорими доказателства прѣдъ сѣда, съществува и въ стария чл. 75-й, въ който е казано: (Чете.) „Актоветѣ, трѣзъ които се констатира въ нарушенията на настоящия законъ, служатъ за неоспорими доказателства прѣдъ сѣда, освѣтъ когато бждѣтъ обявени за фалшиви; когато съ-държатъ опущение отъ формалноститѣ по съставянето имъ, или когато се оспори и докаже тѣхната невѣрностъ и не-основателностъ“. (Петръ Папанчевъ: Да, невѣрностъ и неоснователностъ, а не фалшивостъ!) Сега ние въспро-извеждаме сжщия текстъ. Сжщиятъ текстъ е и въ дѣй-ствущия законъ за тютюня. И не само тамъ, но, ако щете, и по Закона за горитѣ пакъ тѣй се призоваватъ актоветѣ, а така сжщо и по приетия въ тази сесия Законъ за по-видиание на овощарството, пакъ тѣй се прие, именно, че актоветѣ, трѣзъ които е констатирано нарушението, ще съ-ставляватъ неоспорими доказателства прѣдъ сѣда. Сега, казва ни се, че това сж формални теории на доказателствата. Какъ, казва, ще приемете тѣзи актове за доказателства, безъ да из-слушате и свидѣтели? Не е възможно, г-да прѣдставители, освѣтъ актоветѣ, които се съставятъ за фискални нарушения, да се искатъ и други подкрѣпления, за доказване винов-ността на човѣка. Азъ ще ви приведа единъ примѣръ. По Закона по гербовия сборъ, дадено е право на финан-совитѣ инспектори да ревизиратъ търговеситѣ контори, от-носително изпълнението на този законъ. Сега, единъ ин-спекторъ обхожда 20 града, прави ревизия на 500 учреж-дения, констатира 200 нарушения и послѣ, като го по-влѣкнѣтъ по всички сѣдилища да свидѣтелствува, прѣдста-вете си, какво ще бжде неговото положение. Ще може ли той да се яви вредъ, гдѣто го викатъ и колко пари ще се харчатъ? Ами, че той една година като ходи по ре-визия, три години ще трѣбва да ходи да свидѣтелствува прѣдъ сѣдилищата. И той, като се яви прѣдъ сѣда, нѣма да каже освѣтъ, че е съставилъ акта, че е констатиралъ

това и това, което е писано въ акта и ще каже: какво повече искате от мене; защо ме викате? Имало е случаи да не пращам инспекторитъ по ревизия, защото ги викатъ съ призиви отъ три мѣста изведнажъ. (А тана съ П. Краевъ: Тъ могатъ да бждатъ распитвани по делегация отъ съдилищата!) Даже и въ такъвъ случай чиновницитъ, които съставляватъ известни актове, въ известни врѣмена се движатъ, прѣмѣстватъ ги другадъ. Така щото, това води къмъ протазане на дѣлата по цѣли години и е съпряжено съ толкова много разноски за хазната, щото тази послѣдната по-скоро би имала интересъ да ги изостави. Ние сме имали случаи по 2—3.000 дѣла да изоставимъ съвършено, безъ да съ произнесли съдилищата по тѣхъ. Съдилищата не ги гледатъ година, двѣ или три и на четвъртата година, като ги насрочятъ, съ мотивирано опрѣделение ги прѣкратяватъ по давностъ. Такъвъ бѣше случаятъ въ Враца. Тогазъ, какви гаранции имате вие, че ще се почитатъ законитъ, когато въ единъ само окръгъ се оставятъ безъ послѣдствие по 2—3.000 акта, съ които съ констатирано толкова закононарушения?

Г-да прѣдставители! Когато става дума за увеличението на акциза, трѣбва да кажемъ, че най-големото увеличение е отъ усилянието на надзора върху контрабандата. Ние имаме законъ за събиране на даждията, но моятъ опитъ ме е убѣдилъ, че тия даждия не могатъ да се събератъ и въ голѣма степенъ избѣгватъ отъ контрола на властта; защото всички, които подпадатъ подъ дѣйствието на законитъ, гледатъ по кой да е начинъ да измажатъ властта. У насъ, особено въ селското население, съзнанието на законността, съзнанието, че трѣбва човѣкъ да се подчинява на законитъ на отечеството си, е много слабо развито. Никакъ не се счита за неморално, никакъ не се счита за прѣстѣпно да се излъже хазната, като напр. да се пуши тютюнъ безъ бандеролъ, да се купи шекеръ, който е миналъ прѣзъ границата безъ мито и пр. (Никола Хр. Габровски: Взиматъ прирѣтъ отъ чиновницитъ!) Сега, съ тѣзи работи трѣбва да се боримъ ние. И отъ увеличението на надзора върху контрабандата, между прочемъ, азъ прѣдвидѣхъ въпроснитъ 500.000 франка повече въ акциза, защото опитътъ ни доказа, че съ едно увеличение на стражата, се получихъ въ едно късо врѣме голѣми резултати. Направихъ едно отклонение отъ въпроса, за да ви кажъ, до колко е необходимо туй увеличение на надзора върху събиранieto акциза отъ питиетата и че не трѣбва да се боите отъ неправилен дѣйствиа на чиновницитъ. Не скривамъ, че пѣкой чиновникъ по акциза може да състави единъ актъ несправедливо; но това е твърдъ рѣдко. (Никола Хр. Габровски: Съ стотини актове падатъ прѣдъ съдилищата!) И вие, г-нъ Габровски, когато станете министъръ, не ще можете да направите да прѣстанатъ несправедливоститъ. Едно пѣщо е вѣрно, че чиновницитъ много по-рѣдко може да искатъ да съставятъ неправилен актъ на невинни лица, отъ колкото лицата ще да излъжатъ чиновницитъ, за да укриятъ даждията или да избѣгнатъ наказанието. Ако се яви, че това, което указва акцизниятъ надзирателъ въ акта не е вѣрно, всѣки може да обяви съставения актъ за фалшивъ, всѣко лице, противъ което е съставенъ актътъ, може да

заяви, че актътъ е фалшивъ и да си посочи свидѣтелитъ въ съдилището; но когато постави актътъ въ съдилището, да не се счита като бѣла книга, да не се казва: „този актъ не струва нищо, до като не докажемъ това съ свидѣтели; ела, дай двама души свидѣтели, подвеждай ги подъ клетва, плащай цѣлти разноски на свидѣтелитъ и на попа“, когато въ повечето случаи свидѣтелитъ и не помнятъ обстоятелствата, при които е билъ съставенъ актътъ. Впрочемъ това, което сега установяваме, не е нововъведение; то е съществувало винаги, съществува въ Франция и навредъ. Тази теория, която г-нъ Димчевъ разви, че формалната теория на доказателствата не се признава, тѣри исклѣчения, когато се отнася до фискални нарушения. Въ Франция ни едно фискално нарушение не може да се яви прѣдъ съда, ако не е прѣдшествувало отъ единъ актъ. Може за други прѣстѣпления да обвиняватъ нѣкого, безъ да сте съставили актъ, но за фискални нарушения не може да почнете прѣслѣждане безъ актъ. Сега, какво искаме? — Тия актове сами по себе си да се считатъ за доказателство, но на лицето, което ги оспорва, се дава право да прѣдстави своитъ противодоказателства, т. е. оборванието на акта, да бжде въ негова тежестъ, той да го направи. Ако той не може да опровергне дѣйствителността на прѣстѣплението, указано въ акта, актътъ ще се счита за доказателство, а не както разбиратъ нѣкои, актътъ да не служи за нищо и въ съдилището да се подкрѣпи въ всѣки случай съ други доказателства, съ свидѣтелски показанни. Ето какъ разбиратъ законодателствата тази теория, и въ тази смисълъ се прѣдлага видоизмѣнение на въпросния членъ. Измѣнението е нищожно и само за една система, заедно въ всички други фискални е турено същото. Може да остане и стариятъ текстъ, който казва: приематъ се актоветъ за доказателство, но допуца се тѣхното оборване.

Вие виждате, г-да народни прѣдставители, по този начинъ, че въпроснитъ измѣнения въ Закона за акциза върху питиетата не могатъ да бждатъ особѣ полезни. Ще се урегулира най-напрѣдъ пивоварението съ известнитъ двѣ измѣнения, които ви цитрахъ, ще се урегулира по-послѣ по-правилното облагане съ даждие фабрикацията на спирнитъ пития, защото, както е сега у насъ, много лошо е нормирано, и трето, ще се тури по-голѣмъ редъ въ прѣдставянieto на доказателствата, на актоветъ, а така също и въ изобличаванieto виновнитъ прѣдъ съдилищата. Важното е, че процедурата, която установяваме сега, е същата, каквато е по Закона за тютюня. Ние искахме да идентифицираме тази процедура; не искахме да слѣдиме друга процедура, а да бжде една, да бждатъ въ това отношение прѣдписанията по Закона за тютюня и по спиртоварението идентични. Даже въ единъ моментъ мислѣхъ да се каже, че прѣслѣжданията на закононарушенията по пивоварението или по спиртоварението ставатъ по Закона за тютюня, но си помислихъ, че това може да бие въ очи и нѣкои да кажатъ: „каково общо има спиртътъ съ тютюня?“ И заради това ние рѣкохме да направимъ това — да възпроизведемъ същия текстъ на закона и тука. Ето въ какво се състоитъ тѣзи измѣнения и ще моля почитаемото Народно Събрание, ако иска да гуди едно подобрѣние въ въпросния законъ,

да урегулира една материя, да приеме законопроекта по принцип и нека комисията по Министерството на Финансите, която ще го разглежда, да даде израз на онова общо желание тукъ, да се запазятъ интереситъ само на производителитъ на ракия отъ пращини, сливи и други овошарски произведения, но само на производителитъ отъ тѣхнитъ собствени произведения. (Гласове: Прието! Да се гласува!)

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Ще се гласува. Който приема докладвания законопроектъ за измѣнение и допълнение Закона за акциза върху питиетата на първо четение и е съгласенъ да се испрати на надлѣжната комисия, да си вдигне ржката. (Волшинство.) Приема се. (Гласове: Да се вдигне засѣданието!)

Г-да прѣдставители! Има да направѣмъ нѣколко съобщения.

Постъпило е прѣдложение отъ Министерството на Финансите, за продажбата на мѣстността „Малкъ-Герентъ“, Анхиалска околия, за прѣобръщане въ солници. Ще бжде раздадено на г-да прѣдставителитъ и турено на първо четение за слѣдующето засѣдане.

Постъпило е прѣдложение отъ г-на Никола Вълкановъ за измѣнение и допълнение чл. 121-й отъ Углавното сждопроизводство. Ще бжде напечатано, раздадено на г-да прѣдставителитъ и турено на дневенъ редъ.

Така сжко сж постъпили бюджетпроектитъ за расходитъ по Министерството на Народното Просвѣщение и по Военното Министерство, които тоже ще бждатъ раздани на г-да прѣдставителитъ и испратени на бюджетарната комисия.

Атанасъ П. Краевъ: Азъ ще моля, ако е възможно, прѣди да се вдигне засѣданието, да се разрѣши въпросътъ, възбуденъ отъ Военното Министерство, за даването ми подъ сждъ. (Гласове: Да се вдигне засѣданието!)

Прѣсѣдателствующия Христо Ивановъ: Г-нъ Краевъ иска, прѣди да се вдигне засѣданието, да се разгледа прѣдложението на Военното Министерство, за даването му подъ сждъ. (Гласове: Нѣма тукъ Военния Министръ!) Щомъ нѣма тукъ надлѣжния министръ не може да се разгледа.

Ще дамъ на гласуване прѣдложението на ония г-да прѣдставители, които прѣдлагатъ да се вдигне засѣданието. Моля ония отъ г-да прѣдставителитъ, които приематъ прѣдложението за вдигане на засѣданието, да си вдигнатъ ржката. (Волшинство.) Приема се.

На дневенъ редъ за идущето засѣдание ще имаме продължение отъ днешния дневенъ редъ и първо четение на законопроектитъ, които се съобщихъ днесъ.

(Звъни.) Вдигамъ засѣданието.

(Затворено въ 5 1/2 часътъ послѣ пладнѣ.)

Прѣсѣдатель: Д-ръ Георги Янколовъ.

Подпрѣсѣдатели: { Христо Ивановъ.
Петко В. Горбановъ.
Георги Губидѣльниковъ.

Секретари: { Петръ Папанчевъ.
Жеко Ив. Жековъ.
Петръ К. Бобчевски.
Лука Братановъ.
Никола Ив. Козаровъ.

Секретари: { Иванъ М. Лировъ.
Иванъ Пеговъ.
Стефанъ Ивановъ.
Георги Н. Юруковъ.
Василь Ив. Димчевъ.

Секретари: { Боби Лафчиевъ.
Христо Теодоровъ.
Георги Ив. Михайловъ.
Янколъ Донковъ.
Данчо В. Пишмановъ.

Началникъ на Стенографическото Бюро: Хр. П. Константиновъ.